

Til: Universitetet i Bergen, Samfunnsvitenskapelig fakultet

Fra: Espen D. H. Olsen, OsloMet - Storbyuniversitetet

Programevalueringsrapport, bachelorprogrammet i Europastudier (BASV-EUR), 2023

1) Bakgrunnsinformasjon

Denne evalueringsrapporten er basert på instruksjonene som er beskrevet *Programsensormappe for de samfunnsvitenskapelige fakultet*. Rapporten er skrevet på norsk, etter avtale med programleder Kjetil Evjen ved Institutt for sammenliknende politikk. Den overordnede oppgaven er å evaluere hele programstrukturen til BA i Europastudier, med innspill til mulige forbedringer i programmet. Rapporten vil også forholde seg til rapportene fra de siste årene og forrige programevaluator, med forbeholdet om at disse er sterkt preget av at korona-pandemiens «unntakstilstand». Rapporten vil videre også diskutere aspekter rundt frafall, programmets studieprogresjon og mulige tiltak for å styrke studentenes programidentitet.

Rapporten er basert på dokumentasjon fra Institutt for sammenliknende politikk og et besøk i Bergen 10 mars, 2023. Ved besøket hadde jeg møter med programleder og universitetslektor Kjetil Evjen, førsteamanuensis Ines Prodöhl (historie) og professor Georg Picoch (sampol) som underviser ved programmet og med studiets administrative kontakt og studieveileder, Kristen Steiner. I tillegg fikk jeg møte tre aktive studenter: Fredrik Madsen (6. semester), Jakub Zielienski (6. semester) og Edvard Rønning Tennvig (4. semester)

Dokumentasjonen inkluderer informasjon hentet fra Universitetet i Bergens nettsider, samt diverse informasjon fra administrasjonen ved Institutt for sammenliknende politikk.

2) Evaluering av studieprogrammet

Rapporten dekker kalenderåret 2022, men er også en videre refleksjon over studieprogrammet generelt, siden dette er undertegnede første evaluering under oppdragets fireårsperiode.

BA-programmet i Europastudier administreres av Institutt for sammenliknende politikk ved Universitetet i Bergen. Før 2012 var programmet administrert ved Institutt for arkeologi, kultur, historie og religion. Programmet er derfor tverrfaglig innrettet, men med hovedfokus på to parallelle fag og studieløp: komparativ politikk og historie.

Læringsutbytte og mål

BA i Europastudier er et tverrfaglig studieprogram, med sammenliknende politikk og historie som kjernefag. Studentene som starter på studiet har tre fellesemner (se punkt 3 i rapporten) og kan så velge to ulike studieveier, en i sampol og en i historie. De fleste studentene velger studieløpet i sampol og skriver en avsluttende BA-oppgave i det faget. Fellesemnene som gis i studiet er til dels tverrfaglige (spesielt EUR101) og mer fagspesifikke mot historie (EUR103) eller sammenliknende politikk/EU-studier (EUR105).

Studiets læringsutbytte og mål er presentert helhetlig på en relativt lett tilgjengelig nettside på Universitetet i Bergens nettsider.¹ Studiets mål og innhold presenteres gjennom noen generelle aspekter ved studiet, som understreker dets politiske og historiske fokus. Det kan diskuteres hvorvidt en BA av denne typen kunne frontet EU-aspektet ved europeiske utviklingstrekk politisk og historisk i noe større grad. Dette var også en av tilbakemeldingene fra studentene jeg pratet med: Studiets EU-komponent kunne hatt et enda større fokus enn det har i dag, om det er mulig. Samtidig gir målet om et utvekslingssemester studenter med spesiell interesse for EU gode muligheter til å søke seg til europeiske universiteter der de kan få tilgang til slik kunnskap.

¹ <https://www.uib.no/studier/BASV-EUR/plan#laringsutbyte> (tilgang: 31.03.2023)

Studiets konkrete læringsutbytte når det gjelder kunnskap er godt formulerte og dekker vesentlige aspekter ved det å ha kompetanse på Europas historiske og politiske utvikling. Man kan muligens innvende at kunnskap om Norges forhold til Europa generelt og EU spesielt også kunne vært viet noe plass som kunnskapsmål. Dette kan bakes inn i de bredere målene om historisk utvikling og EUs institusjoner, med blikket fra et tett integrert «utenforland».

Programstruktur og sammenheng

Programmets studiestruktur og sammenheng har vært diskutert i rapporter fra den forrige evalueringperioden. Studiet er kjennetegnet av to hovedaspekter når det gjelder dette: For det første er det tre fellesfag som alle studentene ved BA-studiet skal ta og for det andre bestemmer studentene seg fra andre året om de vil gå i en sampol-retning eller historie-retning. I selve strukturen på programmet ligger det derfor innebygget en «fragmentering». Dette trenger ikke å være noe problem ettersom studentene får to gode tilbud om fordypninger som vil kvalifisere de videre mot masterstudier eller relevante jobber i arbeidslivet. Studentene jeg intervjuet framhever også at det er et godt studiemiljø, blant annet fordi det er en fordel med et relativt lite antall studenter sammenliknet med en del andre BA-grader. Samtidig poengteres det i samtalen med dem at studiemiljøet blir noe fragmentert, særlig utover i studiet.

Programplanen er spesielt konkret på de «europiske» emnene i første studieår. De tre fellesemnene tar opp grunnleggende spørsmål ved europeisk historie, kultur og politikk, som skal gi en god ballast for videre studier, både på BA og MA-nivå. Studentene poengterer at de var spesielt fornøyd med første semester, som ga en solid innføring i grunnleggende kunnskap om Europa.

I år 2 velger studentene fordypningsretning, enten i sampol eller historie. Studentene følger da kurs i de respektive fordypningene med variasjon i studiepoeng (10 eller 15). I sampol-fordypningen er de mer krevende emnene i tredje semester, mens de mindre krevende emnene ligger i fjerde semester, noe studentene også understreket. Dette kan ha med semester-ordninger og egne studieløp i de respektive fagene som emnene hentes fra, slik at en umiddelbar løsning på et slikt progresjonsproblem ser vanskelig ut. Det er allikevel verdt å nevne at progresjon i kunnskapsnivå er

viktig i BA-programmer. Det er videre slik at sampol-studentene kan velge fordypningsemner i sjetten semester samtidig som de skriver BA-oppgave. Her er det noen kurs som tar opp europeiske problemstillinger, men studentene mente dette kunne vært bredere. Samtidig er dette knyttet til den helhetlige emne-porteføljen på BA'en i sampol. I historie-fordypningen (som få studenter tar) er opplegget mer satt og uten muligheter til valg fra studentene. Det gis et sett av 15 studiepoengs-kurs, inkludert BA-oppgave.

Programstrukturen er derfor kjennetegnet av at programmet er delt i to fordypninger der kursene gis fra institutter ved to ulike fakulteter. Endringer i den spesifikke kurs-porteføljen i BA-programmet er derfor komplisert. Samtidig kan det være at man for å styrke kullfølelse og identitet med programmet bør vurdere å innføre et fjerde felles kurs som gis i år 2. I samtaler med programleder Kjetil Evjen har det kommet fram at dette har vært diskutert tidligere og at det foreligger noen konkrete planer for dette. Det er faglig-administrative grunner til at dette ikke er enkelt å gjennomføre. Med forståelse for det vil jeg som fagfelle allikevel oppfordre til at man ser på dette i den videre utviklingen av programmet.

Tabell 1 Programstruktur, oversikt

	År 1	År 2		År 3
Høst	EXPHIL-SVEKS Examen philosophicum- skuleeksamen, 10 p <i>eller</i> EXPHIL-SVSEM Examen philosophicum – seminarmodell, 10 p EUR101 Innføring i europeisk historie og politikk, 10 p SAMPOL103 Faglege tilnæringsmåtar og	SAMPOL SAMPOL115 Democracy and Democratization , 15 p MET102 Samfunnsvitska pleg metode, 15 p	HIST HIS101 Oversyn over eldre historie til 1750, 15 p HIS113/114 Fordjuping i eldre historie, 15 p	Utveksling

	ideologiar i studiet av politikk, 10 p				
Vår	EUR103 Europa etter 1945: Ressursar, demografi, økonomi, 15 p EUR105 European Union Institutions, Politics, and Policies, 15 p	SAMPOL SAMPOL105 Stats- og nasjonsbygging, 10 p SAMPOL106 Politiske institusjonar i etablerte demokrati, 10 p	HIST HIS102 Oversyn over nyare historie frå 1750, 15 p HIS115/116 Fordjuping i nyare historie, 15 p	SAMPOL SAMPOL260 Bacheloroppgave i samanliknande politikk, 10 p 2 valfrie emne på 200-nivå (å 10 p)	HIST HIS250 Bacheloroppgave i historie, 15 p HIS203 Teoriar, metodar og historiske kjelder, 15 p

3) Søkertall, gjennomstrømming og faglige profilvalg

Som fagfelle har jeg i denne rapporten vektlagt å bli kjent med BA-graden i Europastudier, først og fremst gjennom substansielle aspekter som faglig innretning, kurstilbud og studiets tverrfaglighet. Jeg velger allikevel her å diskutere noen sider ved studiets søkertall, gjennomstrømming og faglige profilvalg. Utfra statistikken jeg har blitt forelagt fra Institutt for sammenliknende politikk, så registrerer jeg at antallet aktive studenter ved studiet er stabilt. Søkertallene er på vei opp, med en relativt stor økning fra 2021 til 2022 i antallet studenter med BA-graden som førsteprioritet (49 i 2022, mot 28 i 2021). Man har også tatt opp flere studenter, slik at antallet registrerte studenter var 45 i 2022, mot 27 i 2021. Jeg har ikke oversikt over grunnen til dette valget, men med studiets faglige styrker tatt i betraktning og den store økningen i studenter med graden som førstevalg, så virker dette som en god strategi for å opprettholde et godt studiemiljø med aktive og interesserte studenter. Det er noe frafall i studiet, som forventet, også fordi en del studenter velger å bytte spesielt til BA-graden i sammenliknende politikk. Dette ser jeg ikke som noen stor svakhet ved BA-graden i Europastudier, men det kan være at en noe

sterkere profilering gjennom et fjerde felles kurs (som tidligere nevnt) kan være med på å understreke det unike ved en slik grad med fokus på europeisk økonomi, historie og politikk.

4) Evaluering av ulike kurs

EUR101: Innføring i europeisk historie og politikk, 10 p

Dette kurset kan kalles navet som BA-programmet kretser rundt, med et tverrfaglig utsyn på ulike temaer i europeisk historie og politikk. Universitetslektor Kjetil Evjen (Sampol) har p.t. emneansvar i kurset. Studentene som ble intervjuet ga kurset meget gode skussmål som interessant, godt organisert og gjennomført. De ga gode tilbakemeldinger både på innhold og struktur, samt engasjerte og kunnskapsrike forelesere. Kurset gis som en rekke av forelesninger, samt noen seminarer ledet av viderekomne studenter, i tett samarbeid med emneansvarlig. Seminarer er en god måte å engasjere nye studenter på og programmet bør roses for å introdusere dette allerede i første semester. Faglig sett tar kurset opp en rekke sentrale temaer i Europas etterkrigshistorie. Det setter fortjenstfullt historie og politisk utvikling i sammenheng, med den europeiske integrasjonsprosessen som ett sentralt eksempel på institusjonelle valg som ble tatt i etterkrigstiden for å stabilisere Europa. Dette er temaer som er blitt aktualisert på nytt med Ukraina-krigen og endringer i Europas geopolitiske stilling. Det er grunn til å anta at slik EUR101 er lagt opp, så vil emneansvarlig og de andre foreleserne evne å ta opp slike dagsaktuelle hendelser og utviklingstrekk i en større sammenheng og således understreke hvor sentralt kunnskapen som formidles i BA-graden er for å forstå, ikke bare Europa, men videre også Norges forhold til slike prosesser. Norges forhold til EU ble trukket fram blant studentene jeg intervjuet som ett element det kunne vært noe mer fokus på i kurset.

EUR103: Europa etter 1945: Ressursar, demografi, økonomi, 15 p

Dette kurset er et mer spesialisert kurs med utgangspunkt i europeisk etterkrigshistorie. Det er førsteamanuensis Ines Prodöhl (historie) som p.t. er emneansvarlig for kurset. I undervisningen

går foreleserne historisk og historiografisk til verks i et forsøk på å sette Europas etterkrigshistorie i perspektiv for studentene. Det understrekes at dette ikke er et kurs om historien til den europeiske integrasjonsprosessen, men om hele kontinentets politiske, demografiske og økonomiske utvikling. Det legges etter det fagfellen forstår vekt på å sette ressurstilgang og ulike startsteder etter andre verdenskrig i perspektiv når man skal forstå utviklingen av ulike land og etter hvert det europeiske samarbeidet som en regional organisasjon. Kurset gis kun som forelesninger, uten mer studentaktive seminarer. Det er dermed kun dette blant fellesemnene som ikke har et seminaropplegg. Seminarer gir mer studentaktivitet og muligheten til å utdype emner som tas opp i forelesningene. Man kan også vektlegge skrivetrening og muntlige presentasjoner om det er mulig. Videre vil seminarer kunne anvendes til å diskutere dagsaktuelle temaer og til å vise koblinger mot andre emner i studiet. Studentene som ble intervjuet framhever at kurset har et godt undervisningsopplegg, med et interessant pensum. Noen av dem antydet at de syntes det var et for stort fokus på den «eldre» historien i kurset. Samtidshistorien kunne ifølge dem vært noe mer i fokus. Dette framstår for fagfellen som et viktig innspill, ikke minst ettersom de stadig nye krisene i Europa siden 2000 er interessante også historisk sett. Hva knytter de an til av tidligere historiske utviklingstrekk og politiske prosesser, er for eksempel ett spørsmål man kunne gitt noen mer samtidshistoriske svar på. Samtidig vil fagfellen understreke at BA-gradens tverrfaglige profil også tilsier at et rent historiekurs er viktig for helheten av studiet og at et slikt kurs bør holdes innenfor historiefaget for å unngå at det uthules av andre faglige innfallsvinkler.

EUR105: European Union Institutions, Politics, and Policies, 15 p

Dette kurset er et mer spesialisert kurs med statsvitenskapelig og sammenliknende politisk blikk på EUs institusjoner, politiske system og politikkutforming. Professor Georg Picoh (Sampol) har p.t. emneansvar for kurset (første emneansvar i 2022/23). Studentene som ble intervjuet framhevet kurset som meget interessant og med et høyt faglig nivå fra forelesers side. Pensum og undervisningsopplegg gjør at studenter som legger inn en god innsats i kurset vil få mye igjen for det faglig sett. For tiden er kurset en såkalt Jean Monnet Module som har gjort at emneansvarlig har kunnet invitere to eksterne gjester med kobling til Kommisjonen og NGO'er. Dette virker

som en god måte å få til et møte mellom teori og «praksisfeltet». Kurset har hatt obligatorisk arbeidskrav med en såkalt «digital deliverable» der studentene har laget video, podcast eller poster. Dette er en særdeles god og innovativ måte å innføre varierte læringsformer på. Dette kurset framstår som et meget godt kurs, med et høyt faglig og pedagogisk nivå, der studentene utfordres til å forstå EU utfra et statsvitenskapelig utgangspunkt. Det kan spørres om studentene fra BA-graden er forberedt på det faglige nivået i kurset. En mulighet kan være å se EUR101 og EUR105 noe mer i sammenheng, slik at forberedelsen er noe mer systematisk, men dette er kun en litt løsere ide fra fagfellens side, ikke en kritikk av sammenhengen mellom de tre kjernekursene.

5) Videreutvikling av studiet: Noen tanker

Jeg har i denne første programevalueringen lagt vekt på å få en bred kjennskap til BA-graden i Europastudier, gjennom samtaler med ansatte som er involvert i studiet og et faktagrunnlag. Jeg vil derfor, i denne omgang, ikke komme med noen store ideer til mulig videreutvikling av studiet. Samtidig vil jeg her nevne to mulige temaer som kan diskuteres videre i den faglige diskusjonen om BA-graden ved de to involverte instituttene. Det første dreier seg om mer studentaktiv læring ved bruk av seminarer, det andre dreier seg om å videre diskusjon av et ekstra fellesemne. Begge disse temaene knytter an til noen refleksjoner etter intervju med representanter for studentene ved studiet.

- a) Seminarer: Ett av fellesemnene ved studiet (EUR103) har ikke seminarundervisning i tillegg til forelesninger. Seminarer er et viktig bidrag til studentaktiv læring og til å skape kullfølelse blant studentene ved studiet. Siden BA-graden er noe fragmentert ved at studentene kan velge ulike løp (sampil eller historie) og ved at de har mulighet til utveksling, så er det viktig å legge til rette for at studentene har flere kontaktpunkter i de kursene som alle tar. Seminarer kan bidra til dette. Videre er seminarer en god anledning til å utdype temaer fra forelesningene og til å gi studentene skrivetrening eller muligheten til å presentere om ulike emner, som to eksempler. Som evaluator ser jeg dette som en

mulighet til å utvikle BA-graden videre, for eksempel ved at man innfører seminarer i EUR103, som er det «rene» historieemnet blant fellesemnene.

- b) Nytt fellesemne: Et fjerde fellesemne har tidligere vært diskutert ved studiet. Det foreligger konkrete planer for et slikt emne. Som evaluator framstår dette som et viktig bidrag til videreutviklingen av BA-graden. Studentene som ble intervjuet understreket at de var fornøyde med studiet, men at de skulle ønske det hadde vært blant annet et noe større fokus på EU og den europeiske integrasjonsprosessen, herunder også Norges forhold til EU. Slik de tre fellesemnene er lagt opp, så får studentene mye av dette i disse emnene, men samtidig kunne et fjerde emne bidratt til å utdype en del problemstillinger og aktuelle spørsmål, som også knytter an til faktiske hendelser i Europa. Argumentet om kullfølelse og sammenheng i studiet er her også relevante. Et fjerde felleskurs gir nok en arena for kontakt mellom studentene som er tatt opp i graden.

6) Konkluderende betraktninger

BA-graden i Europastudier er et godt og interessant studietilbud for studenter som er opptatt av politikk og historie i en europeisk kontekst. Graden er tverrfaglig, med to ulike mulige valg av studieløp for studentene. Ved mine møter med studenter og ansatte ved programmet i mars 2023 fikk jeg et godt inntrykk av et studieprogram med gode diskusjoner om faglig videreutvikling og om studiets stadig mer aktuelle relevans, i en tid med krig i Europa og hvor den norske EU-debatten blusser opp igjen. Studiets faglige profil er gjennomtenkt og god. Denne evalueringen har kommet med noen innspill til mulig videreutvikling, spesielt med tanke på å styrke kullfølelsen blant alle studentene som er tatt opp i BA-programmet.

Denne evalueringen har i hovedsak forholdt seg til substansielle og faglige sider ved programmet. Dette vil tas videre i neste års evaluering. Av saker som ikke er blitt diskutert spesielt i årets evaluering kan det være aktuelt å se nærmere på søknadsgrunnlaget til studiet og utviklingen over tid, med tanke på hva slags arbeid man eventuelt kan gjøre for å øke søkerantallet og inntakskvalitet. Videre har årets rapport ikke diskutert rollen utvekslingssemesteret spiller i

programmet og hvordan dette oppfattes blant studenter og faglig ansatte. Dette vil jeg ta videre inn i planlegging av neste års besøk i Bergen og rapporteringen etter det.

Oslo, 20.05.2023

Espen D.H. Olsen

Espen D. H. Olsen

Professor

OsloMet - Storbyuniversitetet

1. Krav til studietilbudet i UiBs system for kvalitetssikring av utdanningene

Bachelorprogrammet i sammenliknende politikk har i perioden 2018 til 2022 tatt opp et jevnt høyt antall studenter på programmet. Programmet er per i dag tildelt 111 studieplasser. Normalt sett har det vært lite problem å fylle tildelte studieplasser. Instituttet reduserte studentinntaket betraktelig i 2021 som følge reduksjon i antall ansatte våren 2021, for å dimensjonere studenttallet til stabens størrelse.

2018	2019	2020	2021	2022
152	174	175	125	107

(Kilde: vedlegg 1, Resultater innen utdanningsfeltet. Figur 3.)

Instituttet ser viktigheten av å prioritere rekruttering og har blant annet prioritert å få laget en ny rekrutteringsfilm som skal tas i bruk vårsemesteret 2023. Vi prioriterer også samarbeid med videregående skoler, og gjennomført blant annet et arrangement i samarbeid med Holbergprisen i skolen våren 2022 for å synliggjøre studiet for både elever og lærere. Vi har også brukt åpen dag for å rekruttere studenter spesifikt fra bergensområdet.

Instituttet bruker også ressurser på å promotere BA-programmet i sosiale medier, med spesielt fokus på arbeidslivspraksis og utvekslingsmuligheter. Instituttet har som mål å øke studenttallet til perioden før 2021, men dette avhenger av vekst i den vitenskapelige staben.

1.1 Opptakskrav og opptakstall

Inntakskvaliteten har gjennom perioden generelt vært bra og økende, og vi erfarer at vi rekrutterer gode og engasjerte studenter til bachelorprogrammet. For opptaket som helhet har instituttet som mål å sikre en god opptakskvalitet, men samtidig fylle studieplassene. Vi erfarer at det så langt har vært vellykket.

BACHELOR SAMPOL	ÅR	KARAKTERPOENG
	2017	43.34
	2018	44.17
	2019	43.73
	2020	43.57
	2021	44.01
	2022	45.21

Hentet fra [Database for statistikk om høyere utdanning - DBH \(hkdir.no\)](https://hkdir.no/)

1.2 Gjennomføring, frafall og kandidatproduksjon

Instituttets gjennomføringstall har utviklet seg godt i perioden. Når det gjelder kandidatproduksjon fra BA-programmet så har det også utviklet seg godt, med en sterk økning i løpet av perioden.

Kandidatproduksjon Bachelor (vår)

2018	2019	2020	2021	2022
77	87	101	98	110

(Kilde: vedlegg 1, Resultater innen utdanningsfeltet. Figur 7)

Reakkreditering av studieprogram ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet 2022

Gjennomstrømming

Startår	Studieprogram		Grand T.	Semesternummer									
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2017 HØST	BASV-SAPO Bachelorprogram i sammenliknende politikk	Aktive	177	174	153	135	128	101	98	29	18	4	2
		Akkumulerte Kvalifikasjoner	109	0	3	6	19	25	88	100	106	108	109
		Andel_kvalifikasjoner	61.58%	0.00%	1.69%	3.39%	10.73%	14.12%	49.72%	56.50%	59.89%	61.02%	61.58%
2018 HØST	BASV-SAPO Bachelorprogram i sammenliknende politikk	Aktive	149	142	133	112	107	90	85	24	18	7	
		Akkumulerte Kvalifikasjoner	88	0	0	1	12	17	71	75	88	88	88
		Andel_kvalifikasjoner	59.06%	0.00%	0.00%	0.67%	8.05%	11.41%	47.65%	50.34%	59.06%	59.06%	
2019 HØST	BASV-SAPO Bachelorprogram i sammenliknende politikk	Aktive	162	161	145	121	113	90	88	16			
		Akkumulerte Kvalifikasjoner	88	1	2	3	20	23	88	88	88	88	88
		Andel_kvalifikasjoner	54.32%	0.62%	1.23%	1.85%	12.35%	14.20%	54.32%	54.32%			
2020 HØST	BASV-SAPO Bachelorprogram i sammenliknende politikk	Aktive	168	167	159	127	117	101					
		Akkumulerte Kvalifikasjoner	14	0	0	3	14	14	14	14	14	14	14
		Andel_kvalifikasjoner	8.33%	0.00%	0.00%	1.79%	8.33%	8.33%					
2021 HØST	BASV-SAPO Bachelorprogram i sammenliknende politikk	Aktive	125	123	110	88							
		Akkumulerte Kvalifikasjoner	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1
		Andel_kvalifikasjoner	0.80%	0.00%	0.80%	0.80%							

(Tall hentet fra Tableau)

Frafallet ved programmet er relativt lavt og er i all hovedsak på et stabilt nivå. Noe frafall, spesielt i det første studieåret vil være naturlig, og vil skyldes studenter som oppdager at studiet ikke er for dem og noe frafall skyldes forhold som ikke er knyttet til studiesituasjonen. Det er likevel et mål å holde frafallet til et minimum.

Instituttets hovedstrategier for å hindre uønsket frafall omfatter både sosiale og faglige tiltak, i tillegg til et godt designet studieprogram som bidrar til god gjennomføring. Vi prioriterer å ønske nye studenter velkomne til instituttet og følger de videre opp faglig og sosialt. Her er det spesielt fokus på første- og andresemesterstudenter. Studieprogrammet har et aktivt fagutvalg/linjeforening som har en høy aktivitet og arrangerer faglunsjer, quizkvelder og annet. Innledningsvis hvert semester så tar instituttet initiativ til et faglig-sosialt arrangement, men senere overlates dette til fagutvalg/linjeforening.

Det faglige tilbudet i BA-gradens fjerde, femte og sjette semester er også viktig for å motivere studentene til å følge programmet. Her er et bredt utvalgt av 200-nivåemner, men også muligheter for utveksling og arbeidslivspraksis gjennom Sampol290/291.

For å unngå uønsket frafall prioriterer vi følgende tiltak

- Å ta imot førstesemesterstudenter på en god måte, og å inkludere de i faglige og sosiale arrangementer ved instituttet og universitetet som helhet
- Støtte opp under mentorordningen som tilbys førstesemesterstudenter
- Ha tett samarbeid med fagutvalg/linjeforening
- Ha tett samarbeid med, og oppfølging av, seminarlederne som bindeledd mellom instituttet og studentene
- Opprettholde og vedlikeholde et logisk oppbygd og godt designet studieprogram med gode muligheter for valgfrihet, utveksling og praksis.

1.3 Vurdering av læringsmiljø

Det faglige og sosiale læringsmiljøet ved studieprogrammet er viktig for å sikre tilhørighet til instituttet og fagmiljøet, og instituttet arbeider systematisk med å opprettholde dette. I de semestrene som var preget av covid-epidemien ble mye av dette flyttet over på digitale flater noe som preget både det faglige og sosiale læringsmiljøet. Tilbudet ble i stor grad opprettholdt, men var preget av det nådde ut til en begrenset del av studentmassen. Situasjonen per dags dato er helt annerledes og den videre vurdering av læringsmiljøet vil derfor beskrive situasjonen slik den er i 2022.

Forelesninger og seminarundervisning foregår i all hovedsak i egnede lokale sentralt på campus. Nyåpningen av U-Pihl har bidratt til en sterk forbedring av undervisningslokalene, spesielt når det gjelder egnede seminarrom og leseplasser. På samme tid har en økning i antall studenter både ved dette og andre BA-program ført til økende press på egnede undervisningslokaler, både når det gjelder forelesninger og seminarer. Vi anser derfor kvaliteten på undervisningsrommene som gode, men tilgjengeligheten som mindre god.

Det sosiale læringsmiljøet drar også nytte av nyoppussede lokaler. Fra og med Når 2022 kom ble det høyt prioritert å gjenopprette dette, med faglig og sosiale arrangementer da i tett samarbeid med fagutvalg/linjeforeninger og andre aktører i studentmiljøet.

Resultatene fra Studiebarometeret fra 2021 (se vedlegg 2) gir en god indikasjon på instituttets arbeid med det faglige og sosiale læringsmiljøet. På studentenes overordnede tilfredshet med programmets tilbud var gjennomsnittet 4.1, noe som vi er godt fornøyd med. På det spesifikke spørsmålet om det sosiale og fysiske læringsmiljøet under koronapandemien var snittet 3,4 noe som viser at studentene var langt fra fornøyd, men sammenlignet med andre studenter på andre bachelorprogram ved SV-fakultetet og UIB var studentene mer fornøyd enn gjennomsnittet.

Vår overordnede vurdering av det faglige og sosiale læringsmiljøet på programmet er at det var rimelig godt under koronapandemien, og nå er mye bedre.

1.4 Studentinvolvering

Institutt for sammenliknende politikk har en stor og engasjert studentmasse, som jevnlig bidrar med konstruktiv tilbakemelding på utdanningsprogrammet. Rent formelt gjøres dette gjennom emneevalueringer, programevalueringer gjort av eksterne programsensor og ved deltakelse i fora som undervisningsutvalg og instituttråd. I tillegg bidrar studentene med innspill gjennom evalueringer av spesifikke emner. Fagutvalg/linjeforening involveres også gjennom jevnlig møter med institutt- og undervisningsledelse og fagkritisk dag.

Rekruttering til råd og utvalg gjøres i samarbeid med fagutvalg/linjeforening, en ordning som fungerer godt. I diskusjoner rundt undervisningsform, eksamensform og oppbygning av graden har studentrepresentanter bidratt med viktige innspill, som også blir fulgt opp. Instituttet vurderer studentinvolveringen i utviklingen av programmet som meget god, men tar ikke for gitt at det går av seg selv. Rekruttering av studenter til denne type verv er derfor en prioritert oppgave.

2.0 Krav til studietilbudet i Studietilsynsforskriften

2.1 System for kvalitetssikring

§ 4-1 Krav til det systematiske kvalitetsarbeidet (3): Institusjonen skal ha ordninger for systematisk å kontrollere at alle studietilbud tilfredsstiller kravene i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 3-1 til § 3-4 og kapittel 2 i denne forskrift.

Alle emner gjennomgår emneevalueringer hvert 3. år. I alle andre emner som undervises gjennomfører vi egenvurderinger. Under covid-epidemien ble de vanlige emneevalueringene nedprioritert, men erstattet med mer generelle evalueringer av de endringene i vurderings- og undervisningsformer som ble gjort. Fra og med 2022 er igjen regulere emneevalueringer en prioritert oppgave og en plan er lagt for å ta igjen et etterslep.

En ekstern fagfelle leverer hvert år en omfattende rapport basert på emneevalueringer, samt samtaler med studenter og ansatte. Siste oppsummerende rapport fra siste fireårsperiode ble levert våren 2022 og oppsummerer godt utfordringer og endringer gjort i fireårsperioden. Disse eksterne rapportene er nyttige verktøy i den kontinuerlige forbedringen av BA-programmet og har vært oppe til diskusjonen i undervisningsutvalg, instituttråd og stabsmøter. Hovedkonklusjonen fra oppsummeringen av den siste fireårsperioden av den eksterne fagfellen Andrej Kokkonen fra Universitetet i Gøteborg var at:

«Kort sagt, håller institutets Bachelorprogram en mycket hög kvalitet. En kvalitet som dessutom ökat under min tid som censor, trots den ökade arbetsbelastning som Coronarestriktionerna har fört med sig. Sammantaget är programmet en mycket stor tillgång både för SAMPOL och för universitet i Bergen.»

Det ble likevel presentert noen forslag til forbedringer. Når det gjelder vurderingsformer ble det foreslått mer bruk av muntlige vurderingsformer. Når det gjelder undervisning så ble det etterspurt emner i politisk atferd og emner spesifikt om norsk politikk. Dette ble fulgt opp med opprettelsen av to nye emner på 200-nivå, hvorav emnet om politisk atferd fremdeles tilbys. Løsningen på forslaget om mer norsk politikk har blitt løst med et økt fokus på Norge og Norden på innføringsemner.

De fire rapportene fra den eksterne fagfellen ligger vedlagt som vedlegg 2-6.

Alle evalueringer og rapporter går gjennom Undervisningsutvalget (UU), der tre studentrepresentanter er representert. Undervisningsutvalget opererer som programstyre for alle studieprogram ved instituttet. I tillegg til en student fra BA-programmet i sammenliknende politikk, er det en representant fra Masterprogrammet og en representant for bachelorprogrammet i Europastudium. Rapportene blir videre gjort tilgjengelige for nye emneansvarlige som slik kan bygge på tidligere erfaringer for å forbedre kursopplegget. Undervisningsleder har oversikt over hvordan de foreslåtte tiltakene i de enkelte emnene følges opp.

Evalueringsrapporter er tilgjengelig for ansatte og studenter på [Studiekvalitetsdatabasen](#)

Instituttets vurdering er at programtilbudet holder gjennomgående høy kvalitet. Studentenes tilbakemeldinger gjennom Studiebarometeret tyder også på at studentene vurderer programmet som godt. Den eksterne evalueringen av emnet er generelt meget positiv til programtilbudet som helhet, og spesielt med de endringer og forbedringer i perioden.

2.1 Studieplan

§ 2-1 Forutsetninger for akkreditering (2): Informasjon om studietilbudet skal være korrekt, vise studiets innhold, oppbygging og progresjon samt muligheter for studentutveksling.

Informasjonen i studieplanen blir jevnlig oppdatert og alle endringer blir diskutert og godkjent i undervisningsutvalget ved instituttet. Slik bachelorgraden i sammenliknende politikk er utformet er det tilfredsstillende rom for både spesialisering, utveksling og arbeidspraksis.

De tre første semestrene brukes til de obligatoriske delene av BA-graden, mens med unntak av BA-oppgaven som tar 10 studiepoeng er de tre siste semestrene satt av til valgfrie emner, arbeidslivspraksis og utveksling.

Oppdatert versjon av studieplan: <https://www.uib.no/studier/BASV-SAPO>

2.2 Læringsutbytte og infrastruktur

§ 2-2 Krav til studietilbudet (1): Læringsutbyttet for studietilbudet skal beskrives i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, og studietilbudet skal ha et dekkende navn.

§ 2-2 Krav til studietilbudet (4): Studietilbudets innhold, oppbygging og infrastruktur skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet.

Læringsutbyttebeskrivelsene blir jevnlig oppdatert for å gjenspeile nivået i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR). Læringsutbyttet for emnene som er en del av BA-graden i Sammenliknende politikk er i tråd med NKRs nivåbeskrivelse.

Studieprogrammet er bygd opp rundt et sett med obligatoriske emner som sammen gir studentene de kunnskaper, ferdigheter og generelle kompetanse som beskrevet i studieprogrammets læringsutbyttebeskrivelse.

Programmet har ein solid teoretisk, metodisk og empirisk innretning gjennom ein kombinasjon mellom obligatoriske emner og valgemner. Første semester tar studentene [Sampol100](#) (Innføring i sammenliknende politikk) og [Sampol103](#) (Politiske ideologier), parallelt med Examen philosophicum. Andre semester er satt av til [Sampol105](#) (Stats- og nasjonsbygging), [Sampol106](#) (Politiske institusjoner i etablerte demokrati) og [Sampol107](#) (Politisk mobilisering). Tredje semester består av to emner [Sampol115](#) (Democracy and Democratization) og [Met102](#) (Samfunnsvitenskapelig metode).

Det fjerde og femte semesteret er satt av til frie studiepoeng, fordypning, utveksling og arbeidspraksis. Det samme gjelder det sjette og siste semesteret, med unntak av [Sampol260](#) (Bacheloroppgaven i sammenliknende politikk) som anbefales i det siste semesteret.

Gjennom undervisning i både forelesninger og arbeidsgrupper, samt egenstudier og praktiske øvelser i både metode og akademisk skriving opparbeider studentene seg de kunnskaper, ferdigheter og generelle kompetanse som er beskrevet i programmets læringsmål.

Det er en ambisjon om å øke metodekompetansen til studentene ved bachelorprogrammet. Et forslag er å erstatte det metodeemnet [Met102](#) (15 studiepoeng) med to emner i henholdsvis kvantitativ og kvalitativ metode på 10 poeng hver. Et annet forslag er å erstatte [Met102](#) med tre metodeemner på 10 poeng hver. I tillegg til emner om kvantitativ og kvalitativ metode er det vurdert å opprette et tredje emne om forskningsdesign. En slik endring kan medføre en større reform av hele Bachelorprogrammet. Nåværende studieplan: <https://www.uib.no/studier/BASV-SAPO>

Instituttet har tilgang til Det samfunnsvitenskapelige fakultets infrastruktur. Under normale omstendigheter er tilgangen på egnede lokaler, nødvendig utstyr og andre administrative og tekniske tjenester tilstrekkelig. Det har vært en del tekniske utfordringer med digital undervisning under pandemien i 2020/2021, da spesielt med videonotat som ikke har fungert tilfredsstillende. Disse utfordringene vedvarer til frustrasjon for ansatte og studenter.

Når det gjelder digitale læringsplattformer som MittUIB, leganto etc. anser vi disse som godt egnet og tilstrekkelige, men opplæring i digitale plattformer er en utfordring ved implementering av nye programmer og for nyansatte.

Med stadig flere studenter, flere forelesninger og seminargrupper merker vi at mangelen på egnede undervisningsrom begynner å bli en utfordring. Nye undervisnings- og læringslokaler på U-Pihl løser en del av dette, men det er merkbart at det blir stadig vanskeligere å få tak i undervisningsrom for store emner, spesielt da emner med 100+ studenter. I all hovedsak anser vi likevel at tilgangen på nødvendig infrastruktur er tilfredsstillende, men under press fra et økende antall studenter.

2.3 Undervisnings- og vurderingsformer

§ 2-2 Krav til studietilbudet (5): Undervisnings, lærings- og vurderingsformer skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet. Det skal legges til rette for at studenten kan ta en aktiv rolle i læringsprosessen.

Undervisningen de første tre semestrene består i all hovedsak av forelesninger i kombinasjon med et omfattende seminarprogram. Forelesningene holdes i hovedsak av instituttets faste vitenskapelige stab, mens seminargruppene ledes av undervisningsassistenter knyttet til instituttets masterprogram. I seminargruppene diskuteres pensum, faglige spørsmål. Seminargruppene har også en viktig rolle når det gjelder studentenes skrivetrening og skriveopplæring i de tre første semestrene, og også for skriving av bacheloroppgaven i det sjette semesteret. Seminargruppene er også en viktig arena for studentaktiv læring, hvor små grupper gir mulighet for faglige diskusjoner.

Formålet med studiet er å gi studentene fagspesifikk kunnskap, men også mer generell kompetanse når det gjelder metode, strategier for å innhente og behandle store mengder informasjon, data og tekst og naturligvis evner til å skrive akademiske tekster og å vurdere andres akademiske tekster. Det er vår oppfatning at studiet slik det er i stor grad legger til rette for å utvikle disse ferdighetene.

Vurderingsformene som benyttes i studiet er i all hovedsak varierende former for hjemmeeksamener, fra korte en-dags hjemmeeksamener til lengre 3 eller 5-dags hjemmeeksamener. I tillegg benyttes i noen grad skoleeksamener og semesteroppgaver/essays.

Som en konsekvens av pandemien ble det gjort store endringer i lærings- og vurderingsformer. Når det gjelder undervisning har erfaringen vært at man har sett verdien av fysiske og aktive læringsformer og det i liten grad digital undervisning på bachelorprogrammet. Digitale alternativer brukes en del til informasjonsmøter og lignende, men ikke forelesninger eller seminar.

Når det gjelder vurderingsformer ble mye flyttet fra tradisjonelle skoleeksamener til hjemmeeksamener og oppgaveinnleveringer. Her var erfaringen mer positive og disse har i stor grad blitt beholdt. Fordelen med denne type eksamener er at det gir større variasjon i lengde og størrelse på eksamener, og en stor variasjon av type hjemmeeksamener kombinert med noen skoleeksamener gjør at vi tilbyr varierte vurderingsformer i løpet av bachelorgraden. Instituttet noterer seg at utviklingen av AI-programmer kan skape store utfordringer for ulike former for hjemmeeksamen.

3.0 Faglig innhold

§ 2-2 Krav til studietilbudet (2): Studietilbudet skal være faglig oppdatert og ha tydelig relevans for videre studier og/eller arbeidsliv.

Dersom mastergradsstudier (Krav til akkreditering i Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning):

§ 3-2 Akkreditering av mastergradsstudier (1): Mastergradsstudiet skal være definert og avgrenset og ha tilstrekkelig faglig bredde.

Bachelorprogrammets emnesammensetning har vært uforandret i perioden. Innholdet i de obligatoriske emnene og spesielt pensum i disse har imidlertid vært revidert løpende for å sikre at innholdet i programmet er oppdatert og relevant i henhold til kunnskapsutviklingen innen fagområdet. Det er som tidligere nevnt under diskusjon en endring og styrking av metodedelen av bachelorgraden, noe som kan sette i gang en større diskusjon og reform av selve graden. Det økte fokuset på metode har blitt drevet frem av større endringer innenfor fagretningen og samfunnet generelt. Instituttet har stor fornøyelse i emneporteføljen på 200-nivå der det i snitt etableres et nytt emne hvert semester.

3.1 Arbeidslivsrelevans og samhandling med arbeids- og samfunnsliv

Bachelorprogrammet er særskilt rettet inn mot en mastergrad i sammenliknende politikk. Studenter på bachelorprogrammet i sammenliknende politikk tilegner seg en bred kompetanse, som både er egnet som forberedelse på studier på masternivå men også er relevant for og attraktiv for arbeidslivet i seg selv. Gjennom praksisemnene Sampil290/291 får studentene arbeidserfaring, men like viktig, arbeidslivet får erfaring med studenter som er på slutten av en BA-grad i sammenliknende politikk. Tilbakemeldingen over mange år er at arbeidslivet er svært fornøyd med den kompetansen studentene har opparbeidet seg, noe som merkes i populariteten til praksisemnet fra arbeidsgiversiden. Spesielt studentenes metodeferdigheter, evne til å prosessere store mengder tekst samt skriveferdigheter blir fremhevet i tilbakemeldinger. Instituttet har innledet et samarbeid med karrieresenteret til Sammen for å øke arbeidslivsrelevansen i bachelorprogrammet. Dette vil innrettes studenter i 6. semester.

3.2 Arbeidsomfang

§ 2-2 Krav til studietilbudet (3): Studietilbudets samlede arbeidsomfang skal være på 1500–1800 timer per år for heltidsstudier.

Studiet er lagt opp til 30 studiepoeng per semester. De to emnene studentene tar første, og andre semester er på 10 studiepoeng. De to obligatoriske emnene på tredje semester er på 15 studiepoeng, mens de valgfrie fordypningemnene på 200-nivå er på 10 studiepoeng. Unntakene er praksisemnene Sampil290/291 som er på henholdsvis 20 og 30 studiepoeng.

De obligatoriske emnene i de tre første semestrene har i tillegg til forelesninger og seminarundervisning også en rekke skriftlige innleveringsoppgaver. Disse blir spredt utover for å sikre en jevn arbeidsbelastning. Dette fungerer godt i de to første semestrene. I det tredje semesteret har tilbakemeldingen over tid hvert at kombinasjonen av Met102, med tilhørende arbeidskrav, og Sampil115 er krevende. Som tidligere nevnt vurderes det en større revisjon av metodeemnet, noe som kan bidra med å løse denne utfordringen.

Vår vurdering er at det samlede arbeidsomfang i studier tilsvarer det omfang som stipuleres for heltidsstudier.

Når det gjelder studentenes egenoppgitte arbeidstid, viser Studiebarometeret for så vidt en positiv utvikling for perioden. Nå er denne perioden preget av endrede studieforhold under pandemien, og det er ikke sikkert at økningen i egenstudier kommer til å fortsette også i 2022.

	2021	2020	2019	2018
Læringsaktiviteter organisert av institusjonen (inkludert all undervisning og veiledning, samt praksis hvis relevant)	9.0	7.1	8.4	9.2
Egenstudier (lese pensum, gjøre oppgaver, delta i kollokvier og annet gruppearbeid, etc.)	24.0	19.9	17.7	21.2
Betalt arbeid	8.4	3.8	6.8	4.0

[Kilde: Studiebarometeret](#)

3.4 Kobling til forskning

§ 2-2 Krav til studietilbudet (6): Studietilbudet skal ha relevant kobling til forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid.

Den løpende pensumoppdateringen av de obligatoriske emnene sammen med de valgfrie emnene med direkte koblinger til forskningsfronten, sørger for at studietilbudet som helhet har en tett og relevant kobling til forskning og faglig utviklingsarbeid. Spesielt de varierende emnene på 200-nivå som tilbys ligger tett på de forskningsaktiviteter som staben ved instituttet jobber med. Her jobbes det aktivt med å variere og å utvikle nye 200-nivåemner som speiler forskningsaktiviteten ved instituttet. Instituttet holder også emner der studentene får forske som del av emnet, som for eksempel [SAMPOL225](#) Rettsstata - domstolar og dommarar. I slike emner må instituttet operere med begrensede antall plasser og slike emner blir dermed et supplement til en bred portefølje av åpne emner.

Gjennom bacheloroppgaven, sampol260, og den tilknyttede veiledningen fra staben møter studenten også forskningsaktiviteten gjennom veiledning og oppfølging.

3.5 Internasjonalisering

§ 2-2 Krav til studietilbudet (7): Studietilbudet skal ha ordninger for internasjonalisering som er tilpasset studietilbudets nivå, omfang og egenart.

§ 2-2 Krav til studietilbudet (8): Studietilbud som fører fram til en grad, skal ha ordninger for internasjonal studentutveksling. Innholdet i utvekslingen skal være faglig relevant.

Bachelorprogrammet i sammenliknende politikk har lagt til rette for utveksling ved å ha programmets 4. 5. og 6. semester uten obligatoriske emner. Dette gir god mulighet for studentene å prioritere utveksling i løpet av BA-graden. Vi prioriterer også å sette av tid til å informere om utveksling og også til å oppfordre studentene til å ta utveksling som en del av graden. Vi bruker også studenter som har vært på utveksling som studentambassadører som forteller nye studenter om mulighetene og fordelene ved utveksling, i tillegg publiserer vi reisebrev og rapporter fra studenter på utveksling ved jevne mellomrom. Instituttet har også et begrenset antall plasser for praksis i utlandet (SAMPOL291).

Resultatet er at en svært stor andel av våre studenter tar i bruk mulighetene som utveksling gir. Antall studenter på utveksling har vært stabilt høyt over tid, og vi er spesielt fornøyde med at det tok seg raskt opp igjen vår og høst 2022.

2018	2019	2020	2021	2022
38	51	24	19	63

Antall studenter på utveksling 2018 -2022 (Kilde, FS)

3.6 Praksis

§ 2-2 Krav til studietilbudet (9): For studietilbud med praksis skal det foreligge praksisavtale mellom institusjon og praksissted.

§2-3 Krav til fagmiljø (7): For studietilbud med obligatorisk praksis skal fagmiljøet tilknyttet studietilbudet ha relevant og oppdatert kunnskap fra praksisfeltet. Institusjonen må sikre at praksisveilederne har relevant kompetanse og erfaring fra praksisfeltet.

Siden 2010 har instituttet hatt et tilbud om praksis som en del av BA-graden, gjennom [Sampol290/291](#). Praksisprogrammet har vunnet fakultetets studiekvalitetspris og UiBs Uglepris. Fra en begrenset start har det vokst og blitt en viktig del av BA-programmet. Opptak til emnet gjøres ved søknad, og gjennomføres fortrinnsvis i enten det 5. eller 6. semesteret i graden. Instituttet har avtaler med en rekke private og offentlige samarbeidspartnere. Disse holder stort sett til i Bergen, men instituttet har også avtaler i Oslo og Brussel. Praksisemnet er først og fremst rettet mot studenter som er på bachelorprogrammet i sammenliknende politikk, men er også åpent for studenter på noen andre BA-program som europastudium, sosiologi samt politikk og forvaltning.

2018	2019	2020	2021	2022
30	35	45	56	43

Studenter som har gjennomført praksis 2018-2022 (Kilde: MittUIB)

Antall studenter som tar praksisemnet har økt jevnt. I årene 2020/2021 var antallet spesielt høyt, men har i 2022 stabilisert seg noe over nivået før pandemien. Praksisprogrammet er meget populært blant studentene, men også blant samarbeidsbedrifter i og utenfor Bergen. Instituttet prioriterer praksisprogrammet høyt. En utfordring ved praksisprogrammet er at instituttet selv må lønne den emneansvarlige som driver programmet. Det er derfor utfordrende å utvide praksisemnet til alle studenter på instituttets studieprogram.

4.0 Krav til fagmiljø

§ 2-3 Krav til fagmiljø (1): Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha en størrelse som står i forhold til antall studenter og studiets egenart, være kompetansemessig stabilt over tid og ha en sammensetning som dekker de fag og emner som inngår i studietilbudet.

§ 2-3 Krav til fagmiljø (4): Minst 50 prosent av årsverkene tilknyttet studietilbudet skal utgjøres av ansatte i hovedstilling ved institusjonen. Av disse skal det være ansatte med førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studietilbudet. I tillegg gjelder følgende krav til fagmiljøets kompetansenivå:

a) For studietilbud på bachelorgradsnivå skal fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av minst 20 prosent ansatte med førstestillingskompetanse.

b) For studietilbud på mastergradsnivå skal 50 prosent av fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av ansatte med førstestillingskompetanse, hvorav minst 10 prosent med professor- eller dosentkompetanse.

c) For studietilbud på doktorgradsnivå skal fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av ansatte med førstestillingskompetanse, hvorav minst 50 prosent med professor- eller dosentkompetanse.

For mastergradsstudier: § 3-2 Akkreditering av mastergradsstudier i Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning (2) Mastergradsstudiet skal ha et bredt og stabilt fagmiljø som består av tilstrekkelig antall ansatte med høy faglig kompetanse innenfor utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid innenfor studietilbudet. Fagmiljøet skal dekke fag og emner som studietilbudet består av. De ansatte i fagmiljøet skal ha relevant kompetanse.

4.1 Fagmiljøets størrelse

Med unntak for budsjettårene 2022 og 2023 så følger den vitenskapelige staben ved Institutt for sammenliknende politikk Det samfunnsvitenskapelige fakultets budsjettmodell, som er dimensjonert for at fagmiljøene skal kunne gi undervisningstilbud på alle nivå. For øyeblikket har instituttet en underdekning på 2 faste vitenskapelige ansatte i denne modellen, og fagmiljøets størrelse er derfor noe underdimensjonert i forhold til studentmassen og studietilbudet.

Instituttet har i perioden 2018-2022 hatt jevnt høyt studentantall. Dette var spesielt høyt for 2020/2021, men har blitt noe redusert for siden 2021 og instituttet har nå 573 registrerte studenter på bachelorprogrammet.

(se vedlegg 1, resultater innen utdanningsfeltet – figur 1)

Studietilbudet har en størrelse som står i forhold til antall studenter og studiets egenart. Staben har hatt stabil kompetanse over tid og har en sammensetning som dekker de fag og emner som inngår i studietilbudet. Studietilbudet har noe fleksibilitet knyttet til at valgfrie emner som tilbys på 200-nivå kan i noen grad varieres og tilpasses endringer i staben, noe som er svært viktig dersom det oppstår eksterne sjokk. Instituttet har siden 2021 jobbet med å dimensjonere studietilbudet til fagmiljøets størrelse etter tapet av fem ansatte i 2021. Dette for å unngå langvarig merarbeid for den gjenværende stab.

Antall og type ansatte 2018-2022

Stillingsbenevnelse	2018	2019	2020	2021	2022
	Årsverk	Årsverk	Årsverk	Årsverk	Årsverk
Forsker	2		1,5	1	1,2
Forsker	2	1,2	0,5	1	0,75
Forsker		1	2	2	1
Førsteamanuensis	7,2	7,4	6,2	6,2	5,4
Førstelektor			0,8	1	
Instituttleder	1	1	1	1	1
Postdoktor	6,25	6,7	9,7	8,7	6,5
Professor	12,7	13,4	14,4	9,6	12,1
Professor II	0,2				
Stipendiat	11,75	12	13	8	8
Universitetslektor	2	1	2,5	2	2
Vitenskapelig ass.					0,76
Vitenskapelig ass.	4,69	4,62	7,66	7,33	7,2
Vitenskapelig ass.	2,65	4	1	1	2,2
Sum	52,44	52,32	60,26	48,83	48,11

Kilde: Database for statistikk om høyere utdanning - DBH (hkdir.no)

	2018	2019	2020	2021	2022
Antall studenter	654	681	718	657	573
Faglige årsverk per student	12,71	13,27	12,12	13,74	12,6

Kilde: Database for statistikk om høyere utdanning - DBH (hkdir.no)

4.2 Fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse

§ 2-3 Krav til fagmiljø (2): Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha relevant utdanningsfaglig kompetanse.

Institutt for sammenliknende politikk legger UiBs regelverk om utdanningsfaglig kompetanse til grunn ved vitenskapelige ansettelser. Det blir prioritert tid slik at nyansatte kan gjennomføre universitetspedagogiske kurs så raskt som mulig. Instituttet diskuterer utdanningsfaglige problemstillinger jevnlig i undervisningsutvalget og stabsmøter.

4.3 Faglig ledelse

§ 2-3 Krav til fagmiljø (3): Studietilbudet skal ha en tydelig faglig ledelse med et definert ansvar for kvalitetssikring og -utvikling av studiet.

Institutt for sammenliknende politikk har organisert det overordnede ansvaret for kvalitetssikring og utvikling gjennom organet Undervisningsutvalget (UU). UU er programstyre for instituttets studieprogram. UU behandler saker som vedrører utdanningens innhold, form og gjennomføring samt sørger for at utdanningen er i tråd med gjeldende retningslinjer.

UU består av en leder (undervisningsleder ved instituttet), en sekretær, to representanter fra staben samt tre studentrepresentanter. Disse representerer BA-Sampol, BA-Europastudium og MA-Sampol.

UU møtes normalt to ganger i semesteret og behandler alle saker knyttet til utdanningstilbud, endringer i emnebeskrivelser, vurderingsformer og lignende. Undervisningen ved instituttet ledes av undervisningsleder som i tillegg til å være leder av UU, også representerer instituttet i fakultetets Undervisningsforum. Studieprogrammet diskuteres også jevnlig i instituttrådet samt i øvrige stabsmøter.

4.4 Fagmiljøets fagspesifikke kompetanse

§ 2-3 Krav til fagmiljø (5): Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal drive forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid og skal kunne vise til dokumenterte resultater med en kvalitet og et omfang som er tilfredsstillende for studietilbudets innhold og nivå.

Institutt for sammenliknende politikk rekrutterer bredt innenfor disiplinen og internasjonalt og til sammen er den vitenskapelige staben godt egnet for å gjennomføre undervisningen på programmet. Fagmiljøet er spesialisert innenfor komparativ politisk forskning med sterk vekt på empirisk forskning. Undervisningen er tett knyttet til instituttets forskningsprofil og fagspesifikke kompetanse. Spesielt er sammenhengene mellom fagmiljøets forskningsfelt og tilbudet av fordypningsemner på 200-nivå sterk. På 200-nivå oppdateres porteføljen fortløpende med nye og oppdaterte emner etter hvert som sammensetningen og forskningsinteressen til staben endres.

4.5 Internasjonalt og nasjonalt samarbeid

§ 2-3 Krav til fagmiljø (6): Fagmiljøet tilknyttet studietilbud som fører fram til en grad, skal delta aktivt i nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk som er relevante for studietilbudet.

Institutt for sammenliknende politikk deltar aktivt i både nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk som er relevante for studietilbudet, dette reflekteres i BA-SAPO. Instituttet har fått UTFORSK-midler for samarbeid med University of North Carolina, Chapel Hill for utveksling, undervisnings- og forskningssamarbeid. Over de seneste år (H2020 og H2022) har instituttet også brukt internasjonale gjesteforskere til å undervise på 200-nivå ved bruk av blant annet Erasmus+ for undervisere (SAMPOL231: Contemporary Challenges to Representative Government og SAMPOL272 The politics of care work and the welfare state). Programmets studenter bruker aktivt de utvekslingsavtaler som eksisterer og programmet har en høy andel av utvekslingsstudenter og programmet mottar også mange innvekslingsstudenter på ulike emner, noe som sikrer et internasjonalt studiemiljø i programmet.

Reakkreditering av studieprogram ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet 2022

Vedlegg:

Vedlegg 1: Resultater innen utdanningsfeltet

Vedlegg 2: Programsensorrapport 2019

Vedlegg 3: Programsensorrapport 2020

Vedlegg 4: Programsensorrapport 2021

Evalueringsrapporter for aktuelle emner er tilgjengelig på [Studiekvalitetsdatabasen](#)

RESULTATER INNEN UTDANNINGSFELTET

RAPPORTERT TIL DBH HØSTEN 2022

UNIVERSITETET I BERGEN

INNLEDNING	3
REGISTRERTE STUDENTER.....	4
Figur 1: Registrerte studenter pr. institutt	4
OPPTAKSTALL	5
Figur 2: Opptakstall årsstudier, høst	5
Figur 3: Opptakstall bachelorprogram, høst	6
Figur 4: Opptakstall integrerte masterprogram, høst.	7
Figur 5: Opptakstall norske masterprogram, høst	8
Figur 6: Opptak til engelskspråklige masterprogram, høst	9
INNTAKSKVALITET	10
Tabell 1: Inntakskvalitet bachelor og integrerte masterprogram	10
Tabell 2: Inntakskvalitet årsstudier	11
Tabell 3: Inntakskvalitet master	11
KANDIDATPRODUKSJON.....	12
Figur 7: Kandidatproduksjon bachelor, vår	12
Tabell 4: Kandidatproduksjon bachelor, vår.....	13
Figur 8: Kandidatproduksjon masterprogram, vår	14
Figur 9: Kandidatproduksjon BA og MA, vår	14
Tabell 5: Kandidatproduksjon BA og MA, vår.....	15
STUDIEPOENGPRODUKSJON.....	17
Figur 10: Studiepoengproduksjon pr. institutt, vår	17
Figur 11: Studiepoeng per student 2018-2022 fordelt på institutt, vår.....	18
Tabell 6: Studiepoeng per student, per studieprogram, bachelor, vår.....	19
Tabell 7: Studiepoeng per student per studieprogram, årsstudier, vår.....	19
Tabell 8: Studiepoeng per student per studieprogram, master, vår.....	20
Tabell 9: Studiepoeng per student per studieprogram, integrert masterprogram, vår ...	20
GJENNOMFØRING	21
VEDLEGG 1: GJENNOMSTRØMMING	22
Sosiologisk institutt.....	22
Institutt for politikk og forvaltning	23
Institutt for sammenliknende politikk.....	23

Institutt for økonomi	24
Institutt for informasjons- og medievitenskap.....	25
Institutt for sosialantropologi.....	27
Institutt for geografi	27
VEDLEGG 2: POENGGRENSER SAMORDNA OPPTAK.....	28
KILDEHENVISNINGER	29

Innledning

Denne rapporten omhandler først og fremst resultater innen studiefeltet for våren 2022 slik de var rapportert til Database for statistikk om høyere utdanning (DBH) 15. oktober 2022. Rapporten innleder med en oversikt over høstens opptak av studenter, inkludert inntakskvalitet, deretter følger oversikter over utviklingen av antall uteksaminerte kandidater samt studiepoengproduksjonen for vårsemestret. Utviklingen beskrives ved å sammenligne produksjonstall fra tidligere vårsemestre i perioden 2018 til 2022. Rapporten inkluderer også et vedlegg som viser gjennomstrømmingen i bachelorprogrammene.

Tabellene er i hovedsak hentet fra DBH, mens tabellene som handler om inntakskvalitet og gjennomstrømming er hentet fra Felles studentsystem (FS) og Tableau. Alle tabeller er nærmere dokumentert i kildehenvisningene bakerst i rapporten.

Hovedfunn i denne rapporten er:

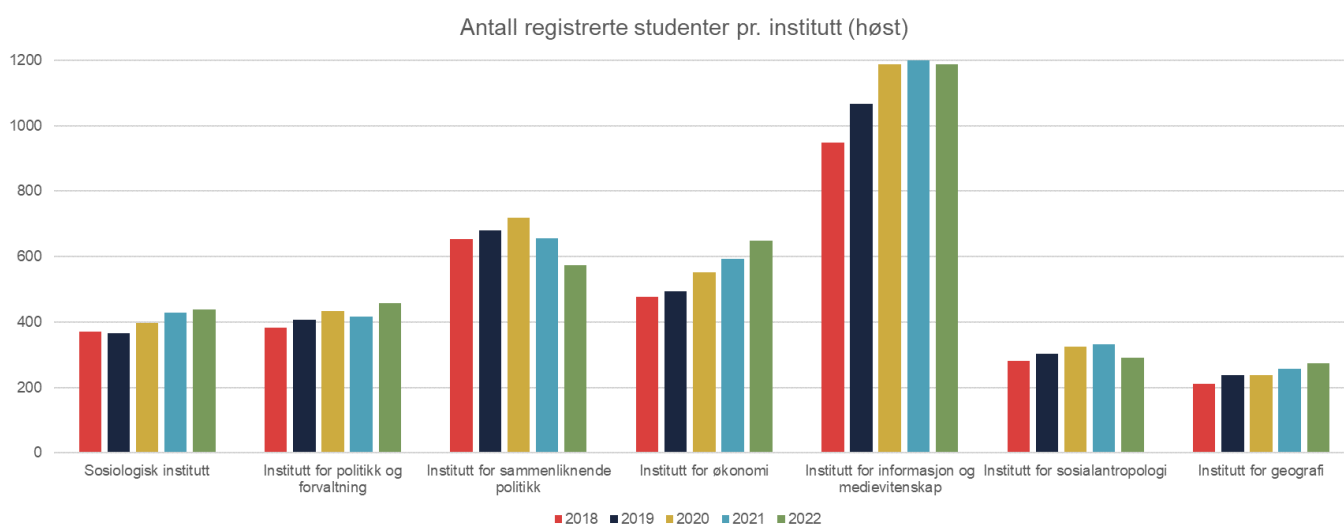
- Antall registrerte studenter på fakultetet høsten 2022 er omtrent som i 2021, etter økning de siste årene. Fakultetet har igjen flest studenter ved UiB.
- Fakultetet tok opp omtrent like mange studenter i 2022 som i 2021, og vi fyller studieplassene våre på stort sett alle bachelor- og masterprogram etter årets opptak. Mens opptaket gikk noe ned for bachelorprogrammene, så gikk det opp for masterprogrammene.
- Inntakskvaliteten fortsetter å gå opp for flesteparten av bachelorprogrammene og de integrerte masterprogrammene, samtidig som fakultetet tar opp like mange studenter som i 2021.
- Antall bachelorkandidater øker for fjerde år på rad (622 kandidater). Antall masterkandidater går noe ned sammenliknet med våren 2021, men øker betydelig i forhold til 2020 (235 kandidater)
- Studiepoengproduksjonen i antall årsheter (1430) går noe ned totalt sammenliknet med våren 2021 (1511), men er fortsatt høyere enn våren 2020. Studiepoeng per student går også noe ned, og er på nivå med tallene for 2020.
- Gjennomføringsandelen på normert tid (53,1 % av 2019-kullet) er høy sammenliknet med tilsvarende fakulteter ved UiB og stadig økende.

Registrerte studenter

Antall registrerte studenter totalt på fakultetet har økt over flere år. Høsten 2018 hadde vi 3700 registrerte studenter, mens vi høsten 2022 hadde 4264 registrerte studenter. Dette er omtrent samme antall som høsten 2021. Økningen i antall studenter de siste tre årene må sees i lys av at fakultetet har fått tilført flere studieplasser, samtidig som det ikke var en målsetting i opptaket 2022 å øke det totale antallet studenter ytterligere.

Antall studenter ved UiB samlet har også økt i denne perioden, fra 18 050 registrerte studenter i 2018 til 19 846 registrerte studenter høsten 2022. Høsten 2022 er det omtrent 1000 færre studenter ved UiB enn høsten 2021. SV-fakultetet er igjen det største fakultetet ved UiB målt i antall studenter, med nesten 100 flere studenter enn Det humanistiske fakultet.

Figur 1: Registrerte studenter pr. institutt

Kilde: DBH Registrerte studenter (tidsserie)

På instituttnivå ser vi at det har vært en øking i antall registrerte studenter ved de fleste av instituttene, både siden høsten 2021 og totalt siden 2018. Den største veksten siden i fjor har vært ved Institutt for politikk og forvaltning og Institutt for økonomi, på henholdsvis 10% og 9%. Institutt for informasjon- og medievitenskap er størst målt i antall studenter (1189 registrerte studenter).

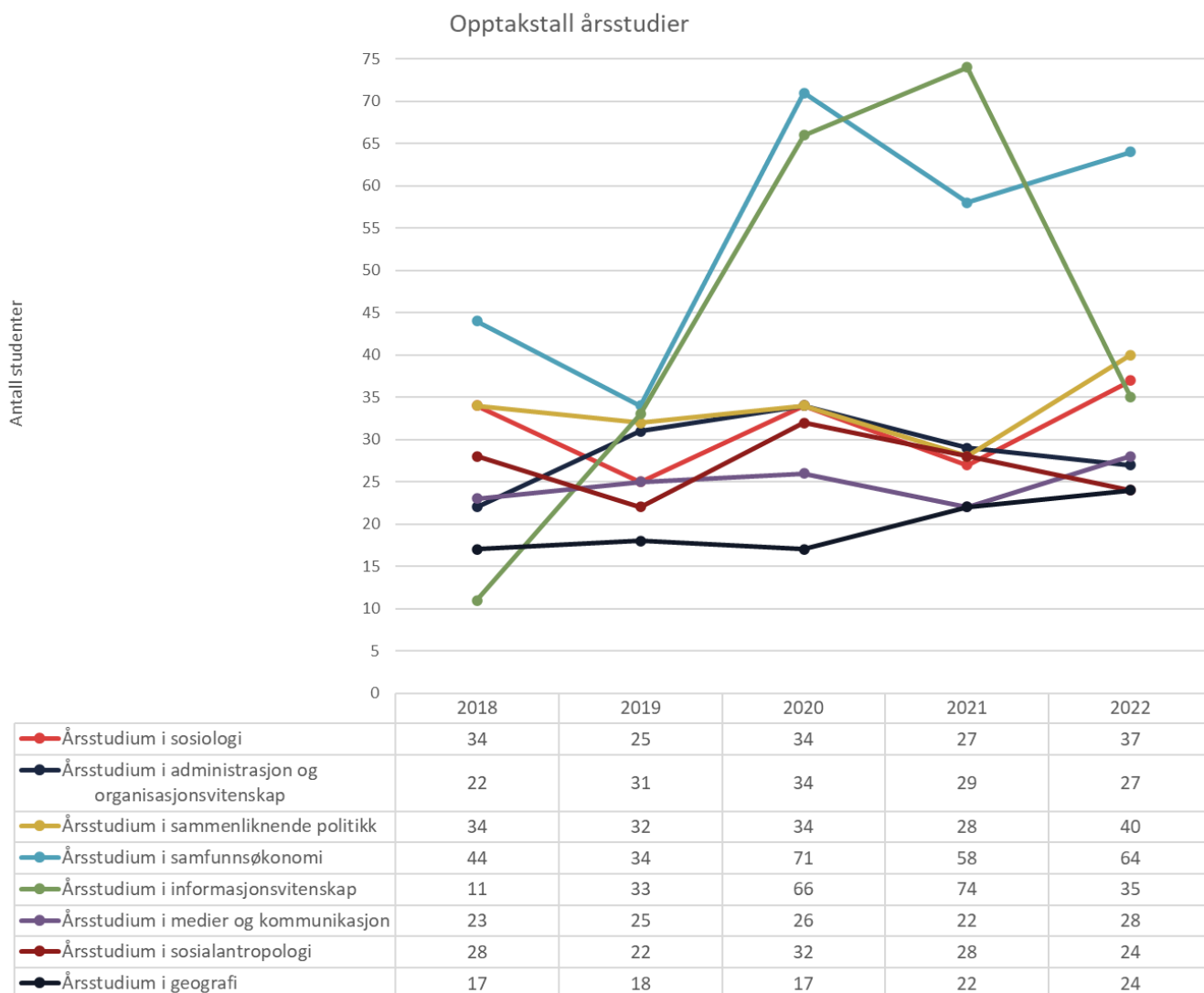
Opptakstall

Antall studenter fakultetet tar opp henger sammen med antall studieplasser fakultet har. Fakultetet hadde høsten 2022 en opptaksramme på 1146 studieplasser i Samordna opptak der opptaket til årsstudiene, bachelorprogrammene og integrerte 5-årige masterprogram blir gjennomført. Dette er likt som for opptaket i 2021. Av disse er 120 studieplasser tildelt i Utdanningsløftet (koronaplasser) som ikke videreføres i statsbudsjettet for 2023.

Antallet studenter vi tar opp påvirker studiepoengproduksjonen og kandidatproduksjonen. Vi tar derfor med opptakstall for årsstudier så vel som bachelor- og masterstudier i denne oversikten. Figur 2 til 6 viser opptaket av studenter i høstsemestrene, inkludert overgangsoptaket.

Antall studenter med opptak høsten 2022 (2259) var omtrent det samme som høsten 2021 (2254) (DBH Registrerte studenter – Opptatte og nye).

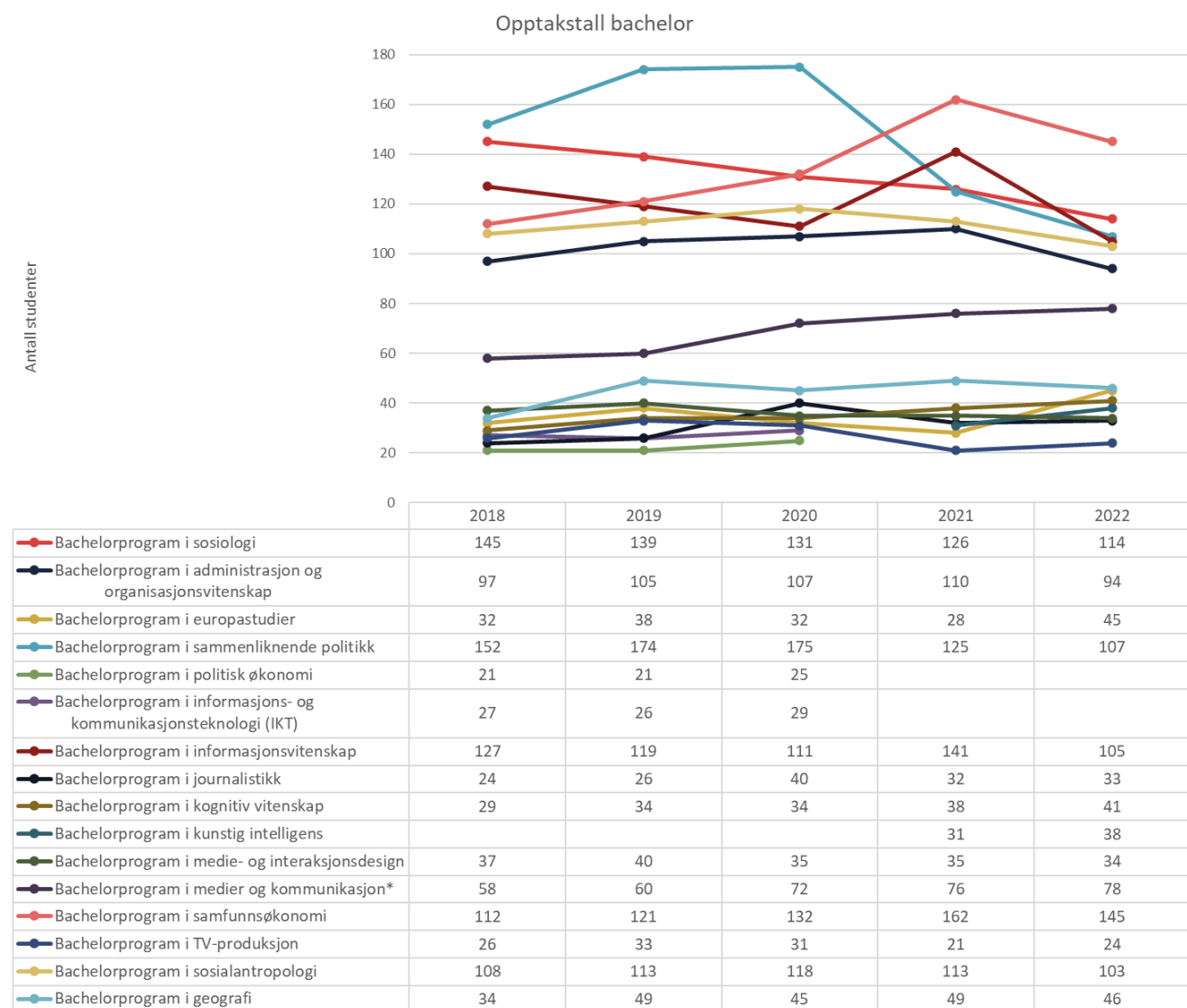
Figur 2: Opptakstall årsstudier, høst

Kilde: DBH Opptatte studenter (f.o.m. 2008).

Etter ett hopp i antall årsstudenter i 2020, så ser vi at antallet har stabilisert seg igjen høsten 2021 og 2022. Høsten 2022 tok fakultetet opp 279 årsstudenter mot 288 høsten 2021. Den kraftige økningen i 2020 skyldes at fakultetet fikk tildelt 60 «koronaplasser» det semesteret og at flesteparten av disse ble plassert på årsstudiene. I 2022 ser vi særlig en reduksjon i antall studenter på årsstudiet i informasjonsvitenskap, mens årsstudiet i sammenliknende politikk går tydelig opp. Nedgangen på informasjonsvitenskap skyldes at det ble tatt opp færre studenter til årsstudiet i 2022 enn de to foregående årene, etter ønske fra instituttet. På årsstudiet i sammenliknende politikk gikk andelen som takket ja til studieplass i opptaket 2022 tydelig opp sammenliknet med tidligere år. Karaktergrensene på årsstudiene er generelt sett høyere enn på bachelorstudiene, og disse gode studenter er viktige å rekruttere inn i bachelorprogrammene gjennom intern overgang.

Figur 3: Opptakstill bachelorprogram, høst

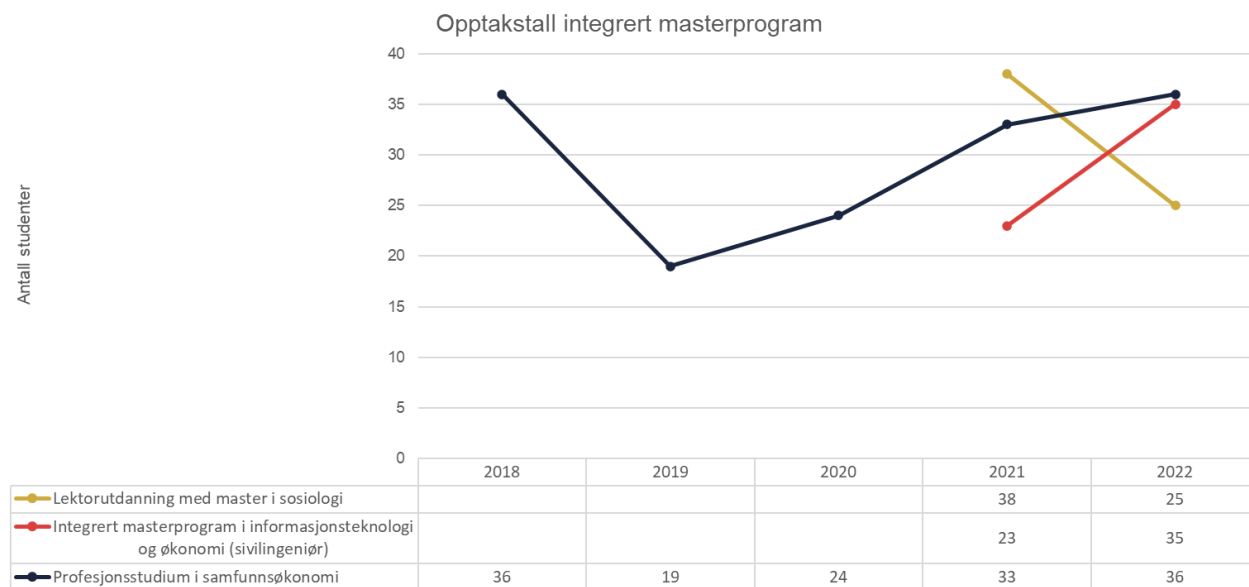
Kilde: DBH Opptatte studenter (f.o.m. 2008). Inkluderer overgangsoptaket

Høsten 2022 ble det tatt opp 1007 bachelorstudenter på totalt 868 studieplasser på bachelornivå. Dette er en reduksjon på 80 studenter i forhold til 2021 og 110 studenter i forhold til rekordåret 2020. Antall studieplasser ble allikevel fylt opp og flere av programmene ligger an til å fylle

plassene også andre semester. Fakultetet har gjort opptaket i samråd med fagmiljøene, som i hovedsak har ønsket å ta opp så mange studenter som mulig innenfor rammene sine.

Studieprogrammene viser litt ulike tendenser etter koronaperioden. Bachelorprogram i europastudier har en tydelig oppgang i antall studenter denne høsten. Bachelorprogrammene i sosiolog, administrasjon og organisasjonsvitenskap og sammenliknende politikk har på den annen side hatt en tydelig nedgang. Disse programmene har også et lavt studenttall denne høsten sammenliknet med tidligere år i tidsserien. Noe av nedgangen kan tilskrives lavere søkerantall, samt noe lavere andel ja-svar av tilbud på disse programmene. Også Bachelorprogram i informasjonsvitenskap har tatt opp færre studenter, men det ble også sendt ut færre tilbud på dette programmet enn de siste årene. Bachelorprogrammet i samfunnsøkonomi har gått noe ned, men ligger fortsatt høyere enn i 2020, og det er fortsatt dette programmet som tar opp flest studenter ved fakultetet og programmet fyller antall studieplasser med god margin.

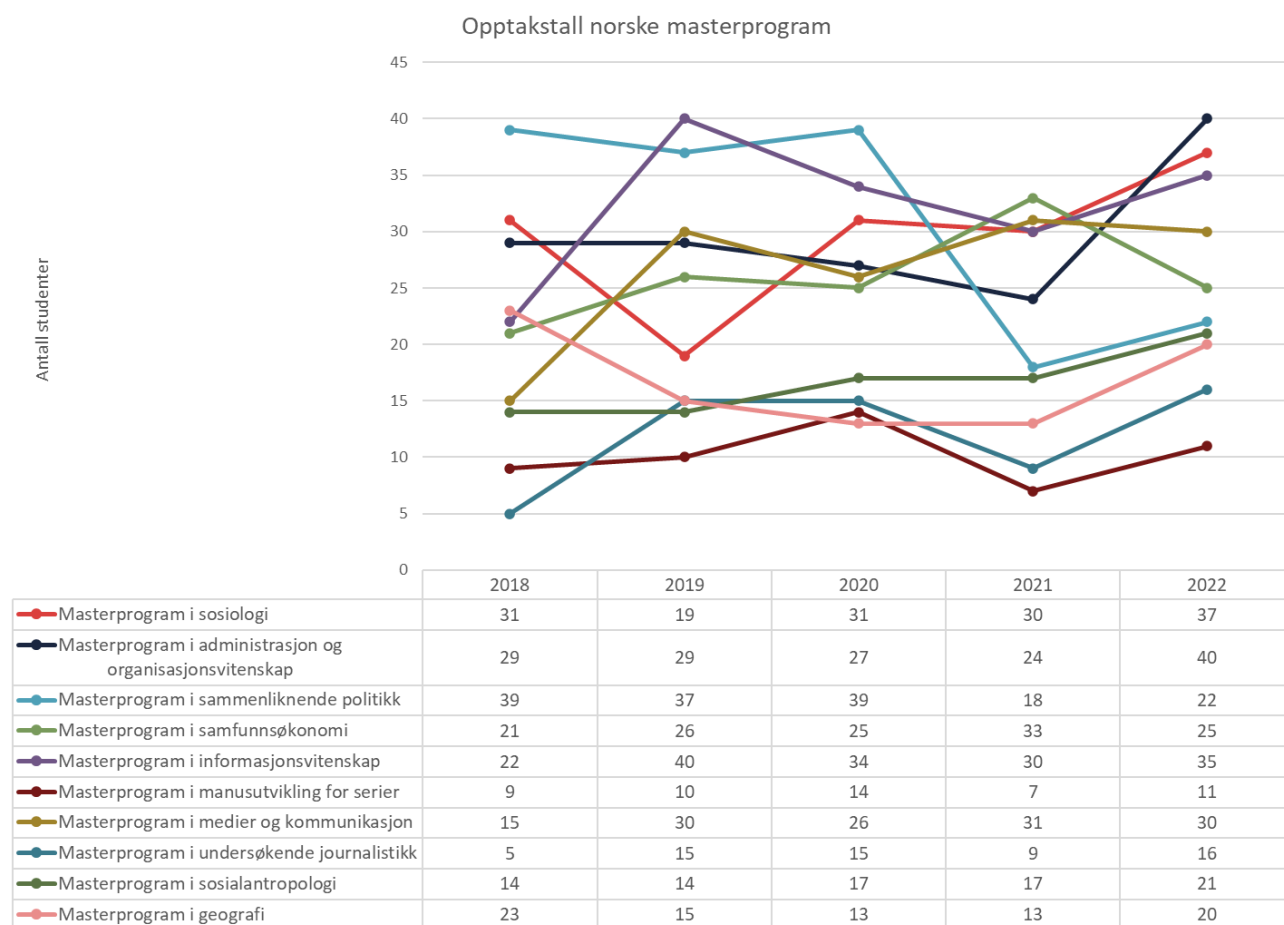
Figur 4: Opptakstall integrerte masterprogram, høst.

Kilde: DBH Opptatte studenter (f.o.m. 2008)

Fra høsten 2021 har fakultetet to nye 5-årige integrerte masterprogram; Integrert masterprogram i informasjonsteknologi og økonomi og Lektorutdanning med master i sosiologi. Disse hadde begge svært gode søkerantall i sine to første opptak, selv om antallet førsteprioritetssøkere gikk noe ned i år sammenliknet med i fjor. Det er sannsynlig at dette blant annet har sammenheng med at fjorårets karaktergrense i år har vært synlig for søkerne. De to nye programmene hadde allikevel fem ganger så mange kvalifiserte førsteprioritetssøker som antall studieplasser og karaktergrensene var også i år svært høy. Nedgangen i antall studenter som fikk opptak til lektorprogrammet skyldes en nødvendig justering av antall tilbud i forhold til antall studieplasser på programmet (17 studieplasser). Institutt for økonomi tilbyr også et 5-årig masterprogram, Profesjonsstudium i samfunnsøkonomi. Etter en nedgang høsten 2019 har det vært en fin vekst i antall opptatte studenter på dette programmet og høsten 2022 ble det tatt opp 36 studenter. Studieprogrammet har 22 studieplasser.

Figur 5: Opptakstall norske masterprogram, høst

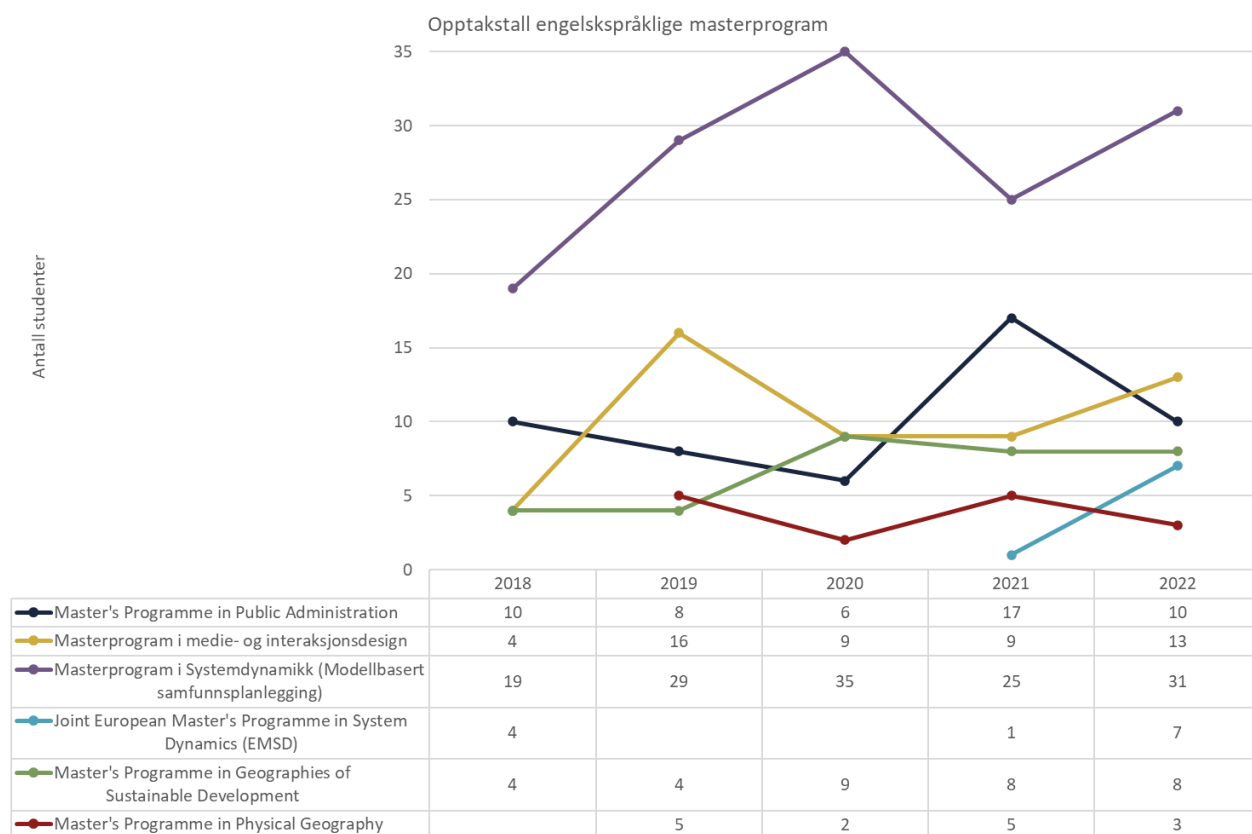

Kilde: DBH Opptatte studenter (f.o.m. 2008)

Etter en liten nedgang i opptakstallene for de norske masterprogrammene i 2021, så ser vi i 2022 igjen en solid oppgang, fra 212 til 257 studenter totalt. Fakultetet har aldri tatt opp så mange studenter til masterprogram som i 2022, og vi fyller igjen dermed fakultetets 212 studieplasser på masternivå. Antall kvalifiserte førsteprioritetssøkere til de norske masterprogrammene har også samlet gått opp og er høyest i tidsserien fra 2018, selv om antallet førstprioritetssøkere totalt har gått noe ned sammenliknet med 2020 og 2021.

Masterprogram i administrasjon og organisasjonsvitenskap hadde i 2022 det høyeste antall opptatte studenter (40) og den største økningen i antall opptatte studenter (16). Også masterprogrammene i sosiologi, undersøkende journalistikk og geografi viser en solid oppgang. Masterprogrammet i samfunnsøkonomi har på den annen side en nedgang i antall studenter som har fått opptak sammenlignet med 2021, og er nå tilbake på nivå med 2019 og 2020. Det har også i samråd med instituttet blitt gitt færre tilbud om opptak til Masterprogram i sammenliknende politikk de to siste årene, men det er noe flere studenter som starter på programmet i 2022 enn i 2021.

Figur 6: Opptak til engelskspråklige masterprogram, høst

Kilde: DBH Opptatte studenter (f.o.m. 2008)

De engelskspråklige masterprogrammene har til sammen 60 studieplasser og har de siste årene fylt disse. Høsten 2022 ble det tatt opp 72 studenter på disse programmene til sammen, mot 65 studenter høsten 2021. Den jevne økningen i antall studenter på disse programmene fortsetter dermed.

Ser vi de norske og de engelskspråklige masterprogrammene samlet har fakultetet 328 studenter på 285 studieplassene i masterprogrammenes første semester. Dette er 52 flere masterstudenter enn i 2021. Det er et klart mål for fakultetet å fortsette å styrke rekrutteringen til de toårige masterprogrammene.

Inntakskvalitet

Tabellen nedenfor viser gjennomsnittlige karakterpoeng de siste 3 årene, på bachelorprogram og integrerte masterprogram, for opptatte studentene som har møtt til studiestart (betalt semesteravgiften). Karakterpoengene regnes ut ved å ta snittet av karakterene ganget med 10. Tabellen skiller ikke mellom studenter tatt opp på ordinær kvote, eller førstegangskvotene da karakterpoengene ikke inkluderer realfagspoeng, språkpoeng, alderspoeng eller andre tilleggspoeng. Karakterpoengene gir med andre ord et mer helhetlig bilde på karaktergrunnlaget de nye studentene har med seg, enn poenggrensene som bare angir opptakspoengene til den siste studenten som ble tatt opp på studieprogrammet.

Samlet ser vi at de gjennomsnittlige karakterpoengene øker for flesteparten av programmene sammenlignet med opptaket høsten 2021. Av de 17 studieprogrammene som har hatt opptak gjennom Samordna opptak er det kun ett som har gjennomsnittlige karakterpoeng under 40,0. Det er bachelorprogrammene i kognitiv vitenskap og sosiologi som har størst negativ differanse på karakterpoengene sammenlignet med 2021. Fem av studieprogrammene har gjennomsnittlige karakterpoeng på 50,0 eller høyere. Det nye integrerte masterprogrammet i informasjonsteknologi og økonomi har den høyeste gjennomsnittlige karakterpoengsummen med 53,5. Det er en målsetting ved fakultetet å øke inntakskvaliteten ytterligere.

Tabell 1: Inntakskvalitet bachelor og integrerte masterprogram

	2020	2021	2022
Bachelorprogram i sosiologi	43,88	43,35	42,38
Lektorutdanning med master i sosiologi		49,92	51,00
Bachelorprogram i administrasjon og organisasjonsvitenskap	42,61	43,01	42,70
Bachelorprogram i europastudier	38,88	39,44	40,19
Bachelorprogram i sammenliknende politikk	44,67	47,05	46,28
Bachelorprogram i politisk økonomi	44,97		
Bachelorprogram i samfunnsøkonomi	45,47	46,74	47,39
Integrert masterprogram i informasjonsteknologi og økonomi (sivilingeniør)		51,72	53,50
Profesjonsstudium i samfunnsøkonomi	45,87	46,98	47,71
Bachelorprogram i informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT)	46,06		
Bachelorprogram i informasjonsvitenskap	44,17	44,51	45,25
Bachelorprogram i journalistikk	51,90	51,61	51,64
Bachelorprogram i kognitiv vitenskap	48,96	50,24	48,79
Bachelorprogram i kunstig intelligens		48,74	50,21
Bachelorprogram i medie- og interaksjonsdesign	48,11	47,91	49,12
Bachelorprogram i medier og kommunikasjon	45,10	45,17	45,06
Bachelorprogram i TV-produksjon	49,16	50,48	51,89
Bachelorprogram i sosialantropologi	41,65	40,57	39,82
Bachelorprogram i geografi	42,13	42,44	41,79

Kilde: DBH Gjennomsnittlige opptakspoeng for søkere

Til sammenligning kan det også være interessant å se på de gjennomsnittlige karakterpoengene for årsstudiene. Tabell 3 viser at alle årsstudiene, bortsett fra informasjonsvitenskap, har høyere gjennomsnittlige karakterpoeng enn tilsvarende bachelorprogram. Samtidig ser vi at alle årsstudiene har noe lavere gjennomsnittlig karakterpoeng i 2022 sammenlignet med 2021.

Tabell 2: Inntakskvalitet årsstudier

	2020	2021	2022
Årsstudium i sosiologi	47,76	51,16	48,30
Årsstudium i administrasjon og organisasjonsvitenskap	46,73	47,17	46,69
Årsstudium i sammenliknende politikk	48,11	49,18	46,98
Årsstudium i samfunnsøkonomi	49,53	49,22	48,01
Årsstudium i informasjonsvitenskap	44,41	45,23	43,99
Årsstudium i medier og kommunikasjon	48,15	49,76	46,58
Årsstudium i sosialantropologi	47,81	48,46	43,67
Årsstudium i geografi	45,52	45,56	43,84

Kilde: DBH Gjennomsnittlige opptakspoeng for søkere

Opptaket til de toårige masterprogrammene har siden høsten 2019 vært gjennomført sentralt ved UiB og det er Studieavdelingen (SA) som er ansvarlige for opptaket. Samtlige av masterprogrammene ved SV-fakultetet har krav om minimum gjennomsnittskarakter C (3,00) i den faglige fordypningen. Tabell 4 viser gjennomsnittlig konkurransepoeng på opptatte masterstudenter som har semesterregistrert seg siden 2020. Det ser ikke ut til å være noen entydig utvikling i gjennomsnittlige poeng, men kun mindre fluktuasjoner opp og ned i gjennomsnittlige poeng for enkelte studieprogram. Masterprogrammet i medie- og interaksjonsdesign hadde høsten 2022 den høyeste gjennomsnittlige poengsummen (4,26). Masterprogrammene i samfunnsøkonomi og medie- og interaksjonsdesign er programmene med størst positiv endring (%) fra 2021 til 2022. Masterprogram som hovedsakelig har internasjonale søkere og program med arbeidsprøve eller motivasjonsbrev er ikke tatt med i oversikten¹.

Tabell 3: Inntakskvalitet master

	2020	2021	2022
Masterprogram i sosiologi	3,66	3,30	3,51
Masterprogram i administrasjon og organisasjonsvitenskap	3,62	3,47	3,52
Masterprogram i sammenliknende politikk	3,68	3,84	3,61
Masterprogram i samfunnsøkonomi	3,96	3,64	3,99
Masterprogram i informasjonsvitenskap	3,59	3,77	3,75
Masterprogram i medie- og interaksjonsdesign	4,09	3,70	4,26
Masterprogram i medier og kommunikasjon	3,84	3,82	3,59
Masterprogram i sosialantropologi	3,77	3,73	3,70
Masterprogram i geografi	3,75	3,60	3,67

Kilde: FS uttrekk

¹ MASV-PUBAD, JMASV-SYSD, MASV-MEHA, MASV-SYSDY, MASV-PHYG, MASV-MAN og MASV-UJO er utelatt

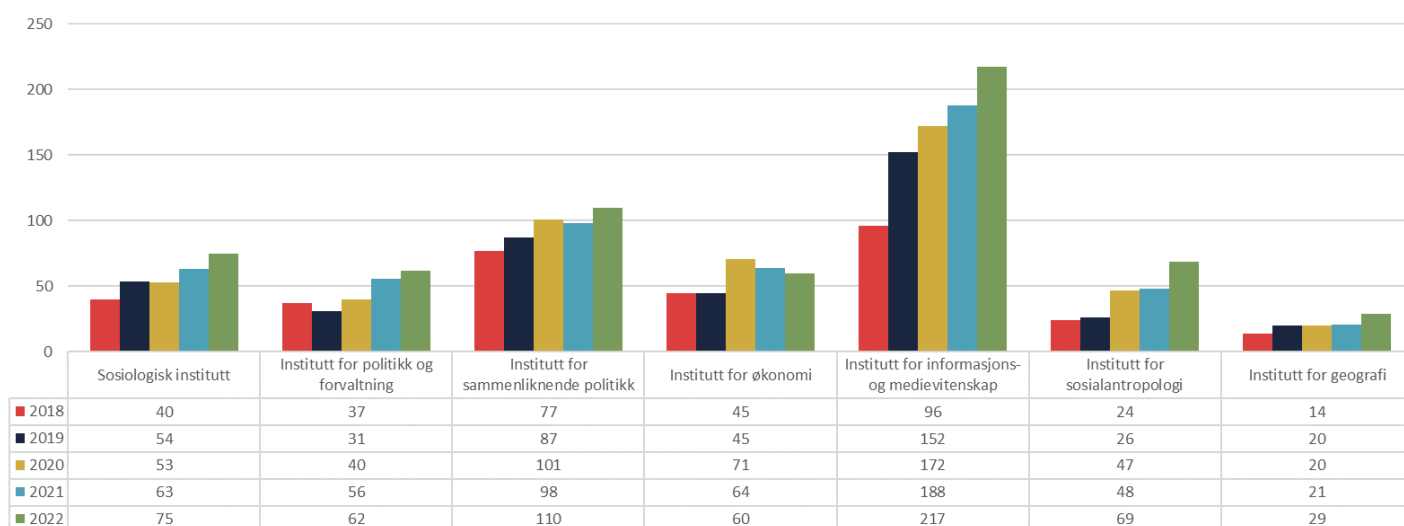
Kandidatproduksjon

Videre i rapporten presenteres kandidatproduksjonen til det enkelte studieprogram.

Kandidatproduksjon inngår som en parameter i den resultatbaserte undervisningskomponenten i finansieringssystemet for høyere utdanning.

Høsten 2022 ble det rapportert på kandidatproduksjonen i vårsemesteret 2022, og vårsemesteret er det semesteret med klart høyest kandidatproduksjon. Resultatene for våren 2022 viser at fakultetet totalt sett har hatt en økning på 54 kandidater, fra 754 våren 2021 til 808 våren 2022. Normalt vil fakultetet ha mellom 100 og 150 kandidater i høstsemesteret, og totalt i 2021 hadde fakultetet 868 kandidater. Disse tallene inkluderer etter- og videreutdanning. Økningen i antall kandidater har med andre ord fortsatt.

Figur 7: Kandidatproduksjon bachelor, vår

Kilde: DBH Fullført vitnemålsgivende studieprogram

Antall avlagte bachelorgrader i vårsemesteret økte i 2022 til 622 kandidater. Dette er en økning på 84 kandidater sammenlignet med 2021, hvor det ble oppnådd 538 bachelorgrader i vårsemesteret. Institutt for informasjons- og medievitenskap har desidert flest bachelor kandidater (217) våren 2022. Dette instituttet har også flest studieprogram og det høyeste antallet studenter.

Tabell 4: Kandidatproduksjon bachelor, vår

	2018	2019	2020	2021	2022
Sosilogisk institutt					
Bachelor i sosiologi	40	54	53	63	75
Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap					
Bachelor i administrasjon og organisasjonsvitenskap	37	31	40	56	62
Institutt for sammenliknende politikk					
Bachelor i europastudier	9	6	12	7	9
Bachelor i sammenliknende politikk	68	81	89	91	101
Institutt for økonomi					
Bachelor i politisk økonomi	2	2	11	12	3
Bachelor i samfunnsøkonomi	43	43	60	52	57
Institutt for informasjons- og medievitenskap					
Bachelor i film- og tv-produksjon	15	10	1		1
Bachelor i informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT)	10	9	12	15	9
Bachelor i informasjonsvitenskap	31	68	59	71	82
Bachelor i journalistikk (gammel)	11	9	1	2	
Bachelor i journalistikk (ny)		1	13	9	10
Bachelor i kognitiv vitenskap	3	3	15	14	18
Bachelor i medie- og interaksjonsdesign			24	29	26
Bachelor i medier og kommunikasjon					46
Bachelor i medievitenskap	18	32	27	33	
Bachelor i nye medier	8	20			
Bachelor i TV-produksjon			20	15	25
Institutt for sosialantropologi					
Bachelor i sosialantropologi	22	26	47	48	69
Bachelor i utviklingsstudier	2				
Institutt for geografi					
Bachelor i geografi	14	20	20	21	29
Bachelorkandidater totalt	333	415	504	538	622

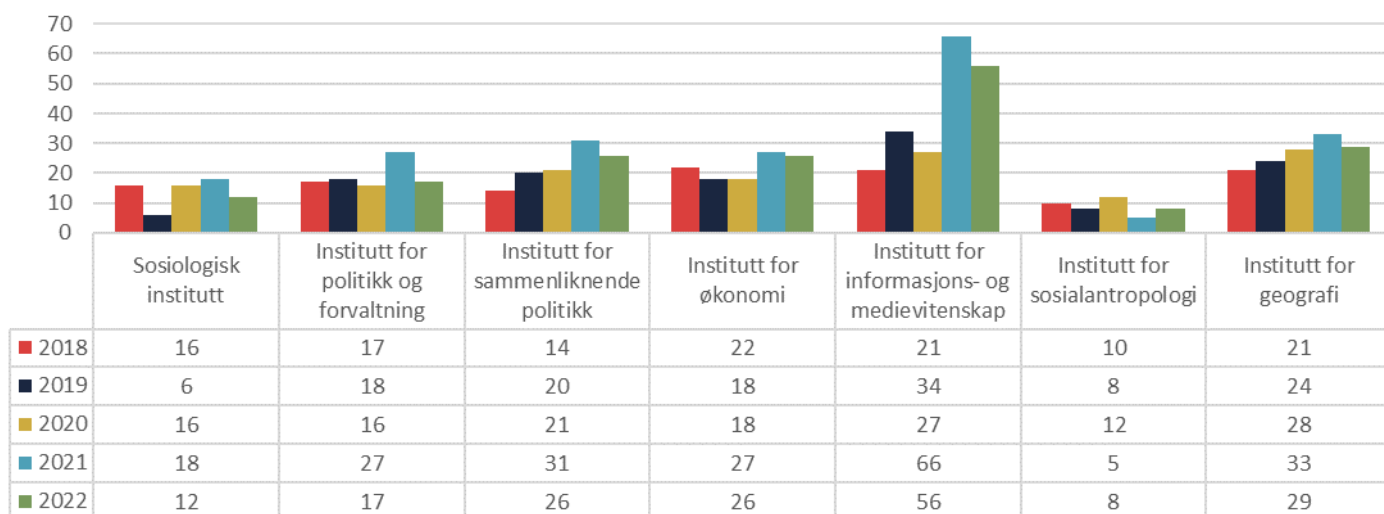
Kilde: Fullført vitnemålgivende studieprogram, bachelor, vår^{1,2}

Ser vi nærmere på fordelingen av kandidater på det enkelte studieprogram i tabellen over, ser vi at ni av de femten aktive studieprogrammene har en økning i antall kandidater. Sosialantropologi økte med hele 21 kandidater sammenlignet med 2021 og har hatt en solid økning siden 2018. Også informasjonsvitenskap, medievitenskap, tv-produksjon, sammenliknende politikk og sosiologi har hatt en økning på over 10 kandidater siden 2021. Bachelorprogram i sammenliknende politikk har også fremdeles det høyeste antallet bachelorkandidater (101).

¹ Bachelorprogrammene i IKT, politisk økonomi, utviklingsstudier, nye medier, film- og tv-produksjon har hatt siste ordinære opptak.

² Bachelor i medievitenskap endret navn til Bachelor i medier og kommunikasjon

Figur 8: Kandidatproduksjon masterprogram, vår

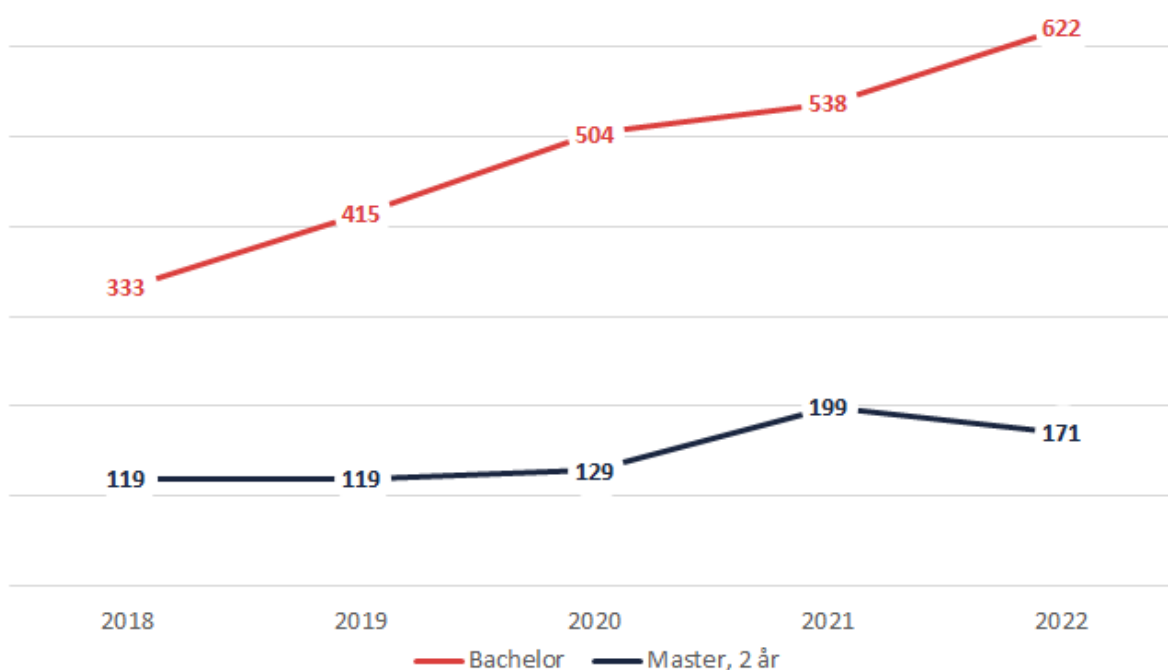

Kilde: DBH Fullført vitnemålsgivende studieprogram (uteksaminerte)

På masternivå har det vært en liten nedgang i antall avlagte grader i vårsemesteret, med 174 våren 2022 mot 207 våren 2021. Dette er allikevel betydelig flere kandidater enn i 2020. De fleste programmene har en liten nedgang i antall kandidater sammenlignet med 2021, bortsett fra masterprogrammene i manusutvikling, geographies of sustainable development, sosialantropologi og samfunnsøkonomi. Institutt for informasjons- og medievitenskap er størst i volum med 56 masterkandidater fra totalt 5 masterprogram.

Samlet kan utviklingen i antall oppnådde bachelor- og mastergrader illustreres som i figur 11.

Figur 9: Kandidatproduksjon BA og MA, vår

Kilde: DBH Fullført vitnemålsgivende studieprogram (uteksaminerte)

I figur 9 ser vi tydelig at det er antall bachelorkandidater som har økt mest over tid. Figuren inkluderer ikke det femårige integrerte masterprogrammet i samfunnsøkonomi.

Tabell 6 nedenfor viser både bachelor- og masterkandidatene fordelt på studieprogram over tid og per institutt. Særlig Institutt for informasjons- og medievitenskap og Institutt for sosialantropologi har hatt en solid økning i antall kandidater totalt sammenlignet med vårsemesteret 2021.

Tabell 5: Kandidatproduksjon BA og MA, vår

	2018	2019	2020	2021	2022
Sosiologisk institutt					
Bachelor i sosiologi	40	54	53	63	75
Master i sosiologi	16	6	16	18	12
Totalt	56	60	69	81	87

	2018	2019	2020	2021	2022
Institutt for politikk og forvaltning					
Bachelor i administrasjon og organisasjonsvitenskap	37	31	40	56	62
Master i administrasjon og organisasjonsvitenskap	14	14	12	20	14
Master of Philosophy in Public Administration	3	4	4	7	3
Totalt	54	49	56	83	79

	2018	2019	2020	2021	2022
Institutt for sammenliknende politikk					
Bachelor i europastudier	9	6	12	7	9
Bachelor i sammenliknende politikk	68	81	89	91	101
Master i sammenliknende politikk	14	20	21	31	26
Totalt	91	107	122	129	136

	2018	2019	2020	2021	2022
Institutt for økonomi					
Bachelor i politisk økonomi	2	2	11	12	3
Bachelor i samfunnsøkonomi	43	43	60	52	57
Master i samfunnsøkonomi (5-årig)	2	9	9	8	3
Master i samfunnsøkonomi (2-årig)	20	9	9	19	23
Totalt	67	63	89	91	86

	2018	2019	2020	2021	2022
Institutt for informasjons- og medievitenskap					
Bachelor i film- og tv-produksjon	15	10	1		1
Bachelor i informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT)	10	9	12	15	9
Bachelor i informasjonsvitenskap	31	68	59	71	82
Bachelor i journalistikk (gammel)	11	9	1	2	
Bachelor i journalistikk (ny)		1	13	9	10
Bachelor i kognitiv vitenskap	3	3	15	14	18
Bachelor i medie- og interaksjonsdesign			24	29	26
Bachelor i medier og kommunikasjon					46
Bachelor i medievitenskap	18	32	27	33	
Bachelor i nye medier	8	20			
Bachelor i TV-produksjon			20	15	25
Master i informasjonsvitenskap	10	12	9	22	16
Master i manusutvikling for serier		5	10	5	11
Master i medie- og interaksjonsdesign				11	9
Master i medier og kommunikasjon				18	14
Master i medievitenskap	11	15	7		
Master i undersøkende journalistikk		2	1	10	6
Totalt	117	186	199	254	273

	2018	2019	2020	2021	2022
Institutt for sosialantropologi					
Bachelor i sosialantropologi	22	26	47	48	69
Bachelor i utviklingsstudier	2				
Master i sosialantropologi	10	8	12	5	8
Totalt	34	34	59	53	77

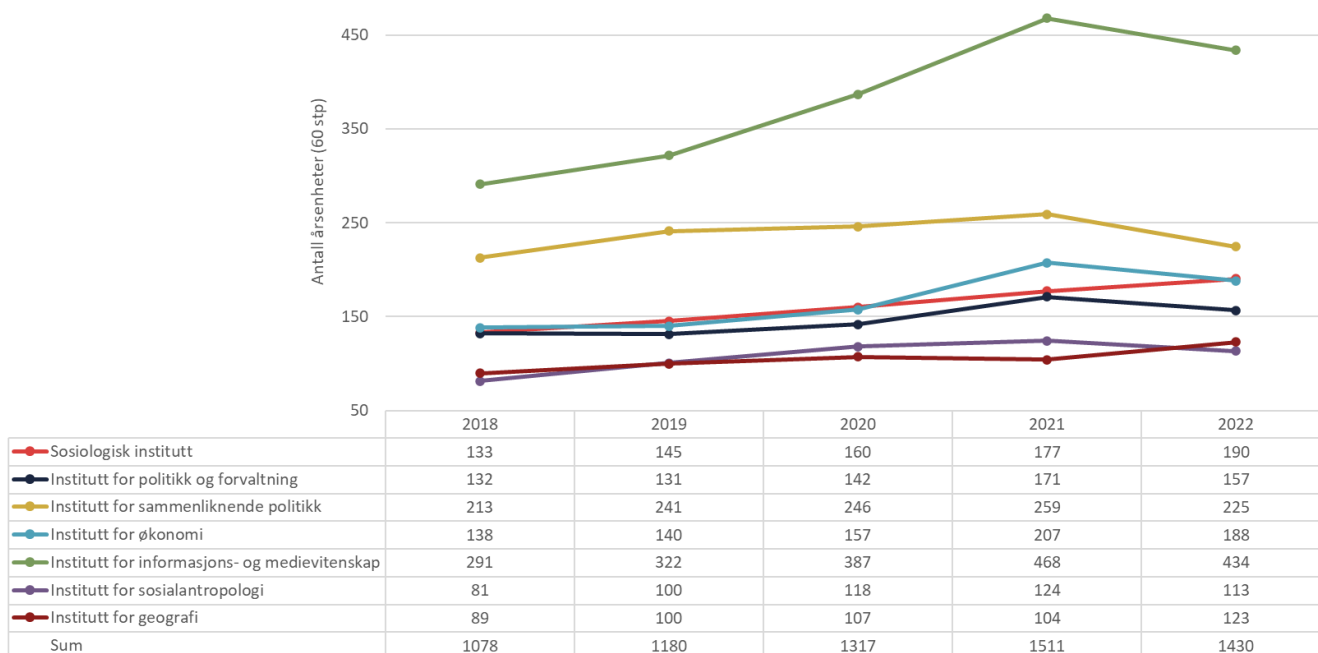
	2018	2019	2020	2021	2022
Institutt for geografi					
Bachelor i geografi	14	20	20	21	29
Master i geografi	10	13	16	13	12
Master of Philosophy in Development Geography	1	1	2		
Master of Philosophy in Geographies of Sustainable Development				1	6
Master of Philosophy in Physical Geography			2	3	2
Master of Philosophy in System Dynamics	10	10	8	15	9
Totalt	35	44	48	53	58

Kilde: DBH Fullført vitnemålsgivende studieprogram (uteksaminerte)

Studiepoengproduksjon

Denne delen av rapporten ser på studiepoengproduksjonen fordelt på institutt, per student per institutt og per studieprogram.

Figur 10: Studiepoengproduksjon pr. institutt, vår

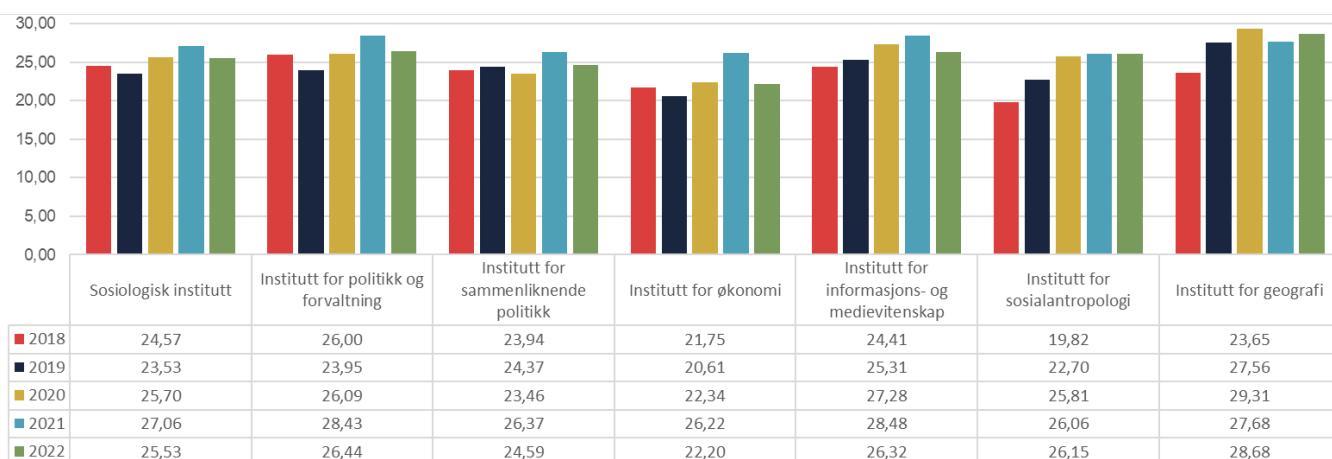

Kilde: DBH Studiepoengproduksjon iht. studieprogrammet hvor emnet primært tilhører

Studiepoengproduksjonen for instituttene samlet på SV-fakultetet har økt i hele perioden 2018 til 2021, men går noe tilbake våren 2022 sammenlignet med våren 2021. Dette kan til dels være et resultat av at antall studenter på fakultetet har økt til og med 2021 og så har flatet ut i 2022. Nedgangen i antall årsheter kan også reflektere en stabilisering av studiepoengproduksjonen, som har vært høy i koronaperioden. Alle instituttene går noe tilbake i antall årsheter sammenlignet med våren 2021, bortsett fra Sosiologisk institutt og Institutt for geografi, som øker med henholdsvis 13 og 19 årsheter. Ved Institutt for sammenliknende politikk ser vi den største nedgangen, på 34 årsheter.

Når det gjelder antall årsheter på Sosiologisk institutt, så er den også noe høyere enn de får uttelling for. Det skyldes at fellesemnet MET102 er registrert på dette instituttet. Totalt i 2022 vil det produseres omtrent 100 årsheter på MET102, som skal deles likt mellom de tre instituttene som deler dette emnet, Sosiologisk institutt, Institutt for politikk og forvaltning og Institutt for sammenliknende politikk.

Figur 11: Studiepoeng per student 2018-2022 fordelt på institutt, vår

Kilde: DBH Studiepoeng per student

Også når det gjelder studiepoengproduksjon per student⁵ går fakultetet noe tilbake (24,71) sammenlignet med 2021 (26,59), og vi er nå på samme nivå som i 2020 (24,67). Den store økningen i antall studiepoeng de siste årene har vært under pandemien, og det er mulig at denne utviklingen nå flater ut noe under mer normale undervisnings- og studieforhold. Det er kun Institutt for sosialantropologi og Institutt for geografi som har hatt en økning i antall studiepoeng per student, og det er også Institutt for geografi som har den største produksjonen per student ved fakultetet. Den største nedgangen i studiepoengproduksjonen sammenliknet med forrige vår ser vi ved Institutt for økonomi.

⁵ Beregningen av studiepoeng per student kan gjøres på flere måter, ut fra hvilke hvilken tidsperiode det tas utgangspunkt i, og hvorvidt det inngår for antall studenter (personer) eller heltidsekvivalenter. Studiepoeng per heltidsekvivalent (registrert vår): Tar utgangspunkt i studiepoeng for hele året delt på antall heltidsekvivalenter for vårsemesteret. Antall heltidsekvivalenter: Antall registrerte studenter kan omregnes til "heltidsekvivalenter". Dette gjøres ved å benytte informasjon om studieprogrammernes "andel av heltid" etter formelen antall studenter x andel av heltid. ([Link](#))

Tabell 6: Studiepoeng per student, per studieprogram, bachelor, vår

Bachelorprogram	2018 (vår)	2019 (vår)	2020 (vår)	2021 (vår)	2022 (vår)
Bachelorprogram i sosiologi	22,28	22,74	24,98	26,25	25,25
Bachelorprogram i administrasjon og organisasjonsvitenskap	25,35	21,98	26,90	26,32	25,97
Bachelorprogram i europastudier	23,19	22,54	21,67	25,45	20,85
Bachelorprogram i sammenliknende politikk	24,89	23,47	23,23	26,00	24,14
Bachelorprogram i politisk økonomi	20,50	20,00	18,52	25,25	15,00
Bachelorprogram i samfunnsøkonomi	21,72	20,73	23,96	27,90	22,78
Bachelorprogram i film- og TV-produksjon	28,55	29,17	15,00		
Bachelorprogram i informasjons- og kommunikasjonsteknologi	20,31	23,98	25,95	25,74	23,62
Bachelorprogram i informasjonsvitenskap	23,28	22,95	26,40	27,78	23,34
Bachelorprogram i journalistikk (ny)	29,57	30,00	28,91	25,86	28,33
Bachelorprogram i journalistikk (gammel)	22,32	20,36	30,00		
Bachelorprogram i kognitiv vitenskap	24,15	23,27	23,89	24,21	23,62
Bachelorprogram i kunstig intelligens					22,59
Bachelorprogram i medie- og interaksjonsdesign	24,41	28,42	30,55	29,57	29,01
Bachelorprogram i medier og kommunikasjon	24,18	25,33	26,96	28,92	26,01
Bachelorprogram i nye medier	31,25	27,50			
Bachelorprogram i TV-produksjon	26,79	27,21	26,97	30,86	28,68
Bachelorprogram i sosialantropologi	18,73	22,68	25,39	27,09	25,56
Bachelorprogram i utviklingsstudier	17,50				
Bachelorprogram i geografi	23,42	26,04	27,07	27,04	26,12

Kilde: DBH Studiepoeng per student

Flesteparten av bachelorprogrammene har noe nedgang i antall studiepoeng per student sammenlignet med våren 2021. Det er kun Bachelorprogram i journalistikk som har fremgang på 2,47 studiepoeng per student. Bachelorprogrammet i politisk økonomi har den største tilbakegangen, etter en tydelig fremgang i 2021, men dette kan være et resultat av at programmet er lagt ned og hadde sitt siste opptak høsten 2020. Også bachelorprogrammene i europastudier, informasjonsvitenskap og samfunnsøkonomi går tydelig tilbake sammenlignet med våren 2021. Det er studentene på bachelorprogrammene i medie- og interaksjonsdesign, TV-produksjon og journalistikk som tar flest studiepoeng per student.

Tabell 7: Studiepoeng per student per studieprogram, årsstudier, vår

Årsstudium	2018 (vår)	2019 (vår)	2020 (vår)	2021 (vår)	2022 (vår)
Årsstudium i sosiologi	26,15	24,44	21,75	27,12	27,50
Årsstudium i administrasjon og organisasjonsvitenskap	15,24	18,53	20,62	24,04	27,63
Årsstudium i sammenliknende politikk	21,25	29,62	26,48	26,82	25,65
Årsstudium i samfunnsøkonomi	26,36	20,83	20,17	26,88	22,60
Årsstudium i informasjonsvitenskap	25,29	25,00	18,10	17,95	21,54
Årsstudium i medier og kommunikasjon	23,68	25,75	19,74	26,43	27,50
Årsstudium i sosialantropologi	22,39	25,00	26,00	25,23	25,00
Årsstudium i geografi	18,33	19,17	24,38	22,73	26,39

Kilde: DBH Studiepoeng per student

For årsstudiene er ofte variasjonen mellom årene større og noe mer uforutsigbar, men utviklingen denne våren er noe mer positiv enn for bachelorprogrammene. Flertallet av årsstudiene har hatt en økning i antall studiepoeng pr. student sammenlignet med 2021. Årsstudiene i administrasjon og organisasjonsvitenskap, informasjonsvitenskap og geografi har hatt den kraftigste økningen, med mellom 3 og 4 flere studiepoeng per student våren 2022. En annen endring sammenlignet med tidligere år, er at flere av årsstudiene denne våren har høyere studiepoengproduksjon per student enn bachelorprogrammene.

Tabell 8: Studiepoeng per student per studieprogram, master, vår

Norske masterprogram	2018 (vår)	2019 (vår)	2020 (vår)	2021 (vår)	2022 (vår)
Masterprogram i sosiologi	40,83	28,55	31,49	31,35	26,44
Masterprogram i administrasjon og organisasjonsvitenskap	33,72	32,86	25,79	36,79	28,20
Masterprogram i sammenliknende politikk	24,17	31,00	29,23	34,76	34,83
Masterprogram i samfunnsøkonomi	24,72	21,56	21,33	19,34	21,00
Masterprogram i informasjonsvitenskap	23,89	26,25	31,13	33,86	28,45
Masterprogram i manusutvikling for serier	25,71	35,62	45,79	32,86	41,43
Masterprogram i medier og kommunikasjon	25,91	36,18	29,51	35,20	30,94
Masterprogram i undersøkende journalistikk	26,25	32,50	30,00	35,00	26,25
Masterprogram i sosialantropologi	25,59	24,55	31,29	22,00	31,29
Masterprogram i geografi	24,10	30,67	37,75	37,33	40,80
Engelskspråklige masterprogram	2018 (vår)	2019 (vår)	2020 (vår)	2021 (vår)	2022 (vår)
Master's Programme in Public Administration	27,50	26,47	25,00	37,78	26,36
Masterprogram i medie- og interaksjonsdesign	28,89	9,23	25,71	33,33	48,33
Masterprogram i Systemdynamikk (Modellbasert samfunnsplanlegging)	22,50	22,00	24,68	25,42	18,37
Master's Programme in Geographies of Sustainable Development	45,00	40,00	34,29	24,44	35,33
Master's Programme in Physical Geography			40,00	44,00	32,86

Kilde: DBH Studiepoeng per student

Også for masterprogrammene varierer antall studiepoeng per student mellom årene, og tallene påvirkes særlig av antall studenter som fullfører masteroppgaven hvert semester. Det vil si at det er ulike program som fluktuerer og at variasjonen vi ser mellom 2021 og 2022 ikke er unik.

Tabell 9: Studiepoeng per student per studieprogram, integrert masterprogram, vår

Integrerte masterprogram	2018 (vår)	2019 (vår)	2020 (vår)	2021 (vår)	2022 (vår)
Lektorutdanning med master i sosiologi					24,87
Integrert masterprogram i informasjonsteknologi og økonomi					27,62
Profesjonsstudium i samfunnsøkonomi	19,75	20,11	20,88	25,45	20,40

Kilde: DBH Studiepoeng per student

Høsten 2021 ble det startet opp to nye 5-årige masterprogram, lektorutdanning med master i sosiologi og integrert masterprogram i informasjonsteknologi og økonomi. Begge disse har derfor bare hatt studenter i halve 2021 og i denne rapporteringen har vi dermed kun resultatene

for våren 2022. Den femårige masteren i samfunnsøkonomi (profesjonsstudium) går våren 2022 tilbake til samme nivå som før 2021 når det gjelder studiepoeng per student.

Gjennomføring

Gjennomføring i studieprogrammene har i flere år vært et sentralt tema i dialogmøtene mellom UiB og Kunnskapsdepartementet (KD), og KD har vært særlig opptatt av gjennomføring på normert tid. I tallmaterialet fra Tableau ([Andel kandidater fullført innen normert tid \(B3\)](#)) fremgår det at utviklingen i andelen kandidater som gjennomfører bachelorgraden på normert tid ved UiB har økt betydelig de siste årene. Utviklingen de tre siste årene har gått fra en gjennomføringsandel (%) på normert tid på 41,2 for 2017-kullet, 43,6 for 2018-kullet, til 44,6 for 2019-kullet på UiB.

Tilsvarende tall for SV-fakultetet i samme periode viser en gjennomføringsandel på normert tid på henholdsvis 46,1, 49,4 og 53,1 for 2017-, 2018- og 2019-kullet. Gjennomføringsandelen på fakultetet samlet ligger med andre ord klart høyere enn for UiB sett under ett.

Den høyeste gjennomføringen på normert tid finner vi på Fakultet for kunst, musikk og design (71,6) og Det medisinske fakultet (66,2). SV-fakultetet plasserer seg klart høyere enn fakultet det kan være mer naturlig å sammenlikne seg med som Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (40,5) og Det humanistiske fakultet (25,8), og rett bak Det psykologiske fakultet (56,6).

Vedlegg 1 viser gjennomstrømmingen på bachelornivå for kullene 2017-2020.

Vedlegg 1: Gjennomstrømming

Bildene under viser gjennomstrømming per bachelorprogram for kullene for 2017-2020. Kullet som begynte sine studer i 2020 var våren 2022 i sitt fjerde semester. Vi har allikevel tatt dem med i tabellen, slik vi kan se hvordan disse studentene ligger an sammenliknet med fjerde semester for foregående kull. Bildene er hentet fra Tableau, [STAR-rapporter – Studieprogramledere – gjennomstrømming](#). Denne rapporten inneholder nøkkeltall for hvert studieprogram på gjennomstrømming, søkertall, intern rekruttering og karakterer. Vi oppfordrer instituttene til å se nærmere på sine studieprogram i denne rapporten.

Nederste rad på hvert studieprogram, «Andel kvalifikasjoner», viser andelen studenter av det kullet som startet det angitte året som har fullført graden. Kolonnen som viser semesternummer 6 angir fullføring på normert tid på bachelornivå (3 år). Vi har inkludert to ekstra semester da det erfaringsmessig er mange som bruker mer enn 6 semestre på bachelorgraden.

Ved innlogging oppgir du brukernavnet ditt etterfulgt av @uib.no. Passordet er ditt vanlige UiB-passord. Velg området STAR (ikke UiB) om du får opp valget. Mer [om pålogging](#) og [rapportdokumentasjon](#) finner du på lenkene. Det er laget et eget [UiB-kurs i bruk av Tableau](#) som ligger i Mitt UiB.

Sosiologisk institutt

Bachelorprogram i sosiologi

Startår	Grand T..	Semesternummer								
		1	2	3	4	5	6	7	8	
2017 HØST	Aktive	126	126	108	75	71	54	52	14	8
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	53	0	2	3	10	11	46	49	53
	Andel_kvalifikasjoner	42.06%	0.00%	1.59%	2.38%	7.94%	8.73%	36.51%	38.89%	42.06%
2018 HØST	Aktive	140	139	113	73	65	58	57	11	9
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	59	0	4	6	10	14	54	55	59
	Andel_kvalifikasjoner	42.14%	0.00%	2.86%	4.29%	7.14%	10.00%	38.57%	39.29%	42.14%
2019 HØST	Aktive	137	137	123	92	84	70	65	9	
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	72	0	2	3	15	21	72	72	72
	Andel_kvalifikasjoner	52.55%	0.00%	1.46%	2.19%	10.95%	15.33%	52.55%	52.55%	
2020 HØST	Aktive	129	127	116	86	83	65			
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	12	0	2	2	12	12	12	12	12
	Andel_kvalifikasjoner	9.30%	0.00%	1.55%	1.55%	9.30%	9.30%			

Institutt for politikk og forvaltning

Bachelorprogram i administrasjon og organisasjonsvitenskap

Startår	Grand T..	Semesternummer								
		1	2	3	4	5	6	7	8	
2017 HØST	Aktive	96	96	76	57	48	41	39	13	9
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	39	1	3	4	8	12	34	36	39
	Andel_kvalifikasjoner	40.63%	1.04%	3.13%	4.17%	8.33%	12.50%	35.42%	37.50%	40.63%
2018 HØST	Aktive	94	93	80	49	43	35	35	4	3
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	45	1	7	9	12	13	43	43	45
	Andel_kvalifikasjoner	47.87%	1.06%	7.45%	9.57%	12.77%	13.83%	45.74%	45.74%	47.87%
2019 HØST	Aktive	97	96	86	70	68	49	51	8	
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	57	1	4	4	18	18	56	57	57
	Andel_kvalifikasjoner	58.76%	1.03%	4.12%	4.12%	18.56%	18.56%	57.73%	58.76%	
2020 HØST	Aktive	104	104	94	74	74	55			
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	18	0	2	2	18	18	18	18	18
	Andel_kvalifikasjoner	17.31%	0.00%	1.92%	1.92%	17.31%	17.31%			

Institutt for sammenliknende politikk

Bachelorprogram i europastudier

Startår	Grand T..	Semesternummer								
		1	2	3	4	5	6	7	8	
2017 HØST	Aktive	27	27	25	21	20	18	17	3	2
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	15	0	0	1	1	2	12	14	15
	Andel_kvalifikasjoner	55.56%	0.00%	0.00%	3.70%	3.70%	7.41%	44.44%	51.85%	55.56%
2018 HØST	Aktive	30	30	22	16	15	9	9	3	2
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	7	0	0	0	0	0	6	6	7
	Andel_kvalifikasjoner	23.33%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	20.00%	20.00%	23.33%
2019 HØST	Aktive	37	35	31	26	24	23	23	12	
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	8	0	0	0	0	0	8	8	8
	Andel_kvalifikasjoner	21.62%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	21.62%	21.62%	
2020 HØST	Aktive	31	30	20	21	21	17			
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Andel_kvalifikasjoner	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%			

Bachelorprogram i sammenliknende politikk

Startår	Grand T..	Semesternummer								
		1	2	3	4	5	6	7	8	
2017 HØST	Aktive	177	174	153	135	128	101	98	29	18
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	106	0	3	6	19	25	88	100	106
	Andel_kvalifikasjoner	59.89%	0.00%	1.69%	3.39%	10.73%	14.12%	49.72%	56.50%	59.89%
2018 HØST	Aktive	149	142	133	112	107	90	85	24	18
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	88	0	0	1	12	17	71	75	88
	Andel_kvalifikasjoner	59.06%	0.00%	0.00%	0.67%	8.05%	11.41%	47.65%	50.34%	59.06%
2019 HØST	Aktive	162	161	145	121	113	90	88	16	
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	88	1	2	3	20	23	88	88	88
	Andel_kvalifikasjoner	54.32%	0.62%	1.23%	1.85%	12.35%	14.20%	54.32%	54.32%	
2020 HØST	Aktive	168	167	159	127	117	101			
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	14	0	0	3	14	14	14	14	14
	Andel_kvalifikasjoner	8.33%	0.00%	0.00%	1.79%	8.33%	8.33%			

Institutt for økonomi

Bachelorprogram i politisk økonomi

Startår	Grand T..	Semesternummer								
		1	2	3	4	5	6	7	8	
2017 HØST	Aktive	31	30	25	16	15	12	12	2	2
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	10	0	0	0	0	0	8	8	10
	Andel_kvalifikasjoner	32.26%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	25.81%	25.81%	32.26%
2018 HØST	Aktive	20	19	16	13	13	10	10	2	2
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	10	0	0	0	1	1	9	9	10
	Andel_kvalifikasjoner	50.00%	0.00%	0.00%	0.00%	5.00%	5.00%	45.00%	45.00%	50.00%
2019 HØST	Aktive	20	20	15	7	6	5	4	1	2
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	2	0	0	0	0	0	2	2	2
	Andel_kvalifikasjoner	10.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	10.00%	10.00%	
2020 HØST	Aktive	25	25	20	9	7	6			
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Andel_kvalifikasjoner	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%			

Bachelorprogram i samfunnsøkonomi

Startår	Grand T..	Semesternummer								
		1	2	3	4	5	6	7	8	
2017 HØST	Aktive	111	110	97	70	68	52	48	13	7
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	57	0	4	5	14	18	52	55	57
	Andel_kvalifikasjoner	51.35%	0.00%	3.60%	4.50%	12.61%	16.22%	46.85%	49.55%	51.35%
2018 HØST	Aktive	103	103	83	52	50	37	36	7	3
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	43	0	1	2	10	11	37	39	43
	Andel_kvalifikasjoner	41.75%	0.00%	0.97%	1.94%	9.71%	10.68%	35.92%	37.86%	41.75%
2019 HØST	Aktive	118	117	106	79	76	56	53	12	
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	60	1	5	7	21	23	60	60	60
	Andel_kvalifikasjoner	50.85%	0.85%	4.24%	5.93%	17.80%	19.49%	50.85%	50.85%	
2020 HØST	Aktive	124	123	101	75	70	62			
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	8	0	0	2	8	8	8	8	8
	Andel_kvalifikasjoner	6.45%	0.00%	0.00%	1.61%	6.45%	6.45%			

Institutt for informasjons- og medievitenskap

Bachelorprogram i informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT)

Startår	Grand T..	Semesternummer								
		1	2	3	4	5	6	7	8	
2017 HØST	Aktive	26	26	24	17	16	15	14	5	4
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	14	0	1	1	2	2	10	11	14
	Andel_kvalifikasjoner	53.85%	0.00%	3.85%	3.85%	7.69%	7.69%	38.46%	42.31%	53.85%
2018 HØST	Aktive	26	26	25	21	19	15	14	2	0
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	17	0	0	0	2	3	14	16	17
	Andel_kvalifikasjoner	65.38%	0.00%	0.00%	0.00%	7.69%	11.54%	53.85%	61.54%	65.38%
2019 HØST	Aktive	24	24	21	13	12	11	11	3	
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	8	0	0	0	1	1	8	8	8
	Andel_kvalifikasjoner	33.33%	0.00%	0.00%	0.00%	4.17%	4.17%	33.33%	33.33%	
2020 HØST	Aktive	28	28	26	16	15	15			
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Andel_kvalifikasjoner	3.57%	3.57%	3.57%	3.57%	3.57%	3.57%			

Bachelorprogram i informasjonsvitenskap

Startår	Grand T..	Semesternummer								
		1	2	3	4	5	6	7	8	
2017 HØST	Aktive	94	94	81	60	56	39	32	10	7
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	46	0	3	5	19	24	43	44	46
	Andel_kvalifikasjoner	48.94%	0.00%	3.19%	5.32%	20.21%	25.53%	45.74%	46.81%	48.94%
2018 HØST	Aktive	124	122	106	91	87	68	62	13	14
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	77	1	6	6	24	27	70	71	77
	Andel_kvalifikasjoner	62.10%	0.81%	4.84%	4.84%	19.35%	21.77%	56.45%	57.26%	62.10%
2019 HØST	Aktive	113	112	98	84	78	62	54	10	
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	62	0	2	4	15	22	61	62	62
	Andel_kvalifikasjoner	54.87%	0.00%	1.77%	3.54%	13.27%	19.47%	53.98%	54.87%	
2020 HØST	Aktive	109	108	92	74	71	49			
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	20	0	1	5	20	20	20	20	20
	Andel_kvalifikasjoner	18.35%	0.00%	0.92%	4.59%	18.35%	18.35%			

Bachelorprogram i journalistikk (ny)

Startår	Grand T..	Semesternummer								
		1	2	3	4	5	6	7	8	
2017 HØST	Aktive	25	24	23	18	17	11	14	1	1
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	15	0	0	0	1	1	14	14	15
	Andel_kvalifikasjoner	60.00%	0.00%	0.00%	0.00%	4.00%	4.00%	56.00%	56.00%	60.00%
2018 HØST	Aktive	23	22	22	18	18	17	13		
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	13	0	0	0	0	5	13	13	13
	Andel_kvalifikasjoner	56.52%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	21.74%	56.52%		
2019 HØST	Aktive	25	25	23	21	21	20	12	6	
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	13	0	0	0	0	6	13	13	13
	Andel_kvalifikasjoner	52.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	24.00%	52.00%	52.00%	
2020 HØST	Aktive	39	38	35	28	27	25			
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Andel_kvalifikasjoner	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%			

Bachelorprogram i kognitiv vitenskap

Startår	Grand T..	Semesternummer								
		1	2	3	4	5	6	7	8	
2017 HØST	Aktive	47	47	37	26	26	25	21	7	5
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	19	0	0	0	0	2	16	18	19
	Andel_kvalifikasjoner	40.43%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	4.26%	34.04%	38.30%	40.43%
2018 HØST	Aktive	29	28	27	19	19	18	17	3	1
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	16	0	0	0	0	1	12	15	16
	Andel_kvalifikasjoner	55.17%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	3.45%	41.38%	51.72%	55.17%
2019 HØST	Aktive	33	33	27	22	22	19	17	4	
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	16	0	0	0	2	3	16	16	16
	Andel_kvalifikasjoner	48.48%	0.00%	0.00%	0.00%	6.06%	9.09%	48.48%	48.48%	
2020 HØST	Aktive	32	32	31	24	23	20			
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Andel_kvalifikasjoner	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%			

Bachelorprogram i medier og kommunikasjon

Startår	Grand T..	Semesternummer								
		1	2	3	4	5	6	7	8	
2017 HØST	Aktive	56	56	53	37	35	26	23	5	5
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	33	0	0	1	9	11	28	28	33
	Andel_kvalifikasjoner	58.93%	0.00%	0.00%	1.79%	16.07%	19.64%	50.00%	50.00%	58.93%
2018 HØST	Aktive	58	58	48	33	32	27	26	5	3
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	35	1	3	3	10	10	27	33	35
	Andel_kvalifikasjoner	60.34%	1.72%	5.17%	5.17%	17.24%	17.24%	46.55%	56.90%	60.34%
2019 HØST	Aktive	61	60	55	42	38	29	28	2	
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	33	0	1	3	10	11	32	33	33
	Andel_kvalifikasjoner	54.10%	0.00%	1.64%	4.92%	16.39%	18.03%	52.46%	54.10%	
2020 HØST	Aktive	73	72	69	57	51	33			
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	18	0	0	4	18	18	18	18	18
	Andel_kvalifikasjoner	24.66%	0.00%	0.00%	5.48%	24.66%	24.66%			

Bachelorprogram i medie- og interaksjonsdesign

Startår	Grand T..	Semesternummer							
		1	2	3	4	5	6	7	
2017 HØST	Aktive	35	35	33	25	24	20	24	
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	23	0	0	0	0	0	23	23
	Andel_kvalifikasjoner	65.71%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	65.71%	
2018 HØST	Aktive	37	37	35	30	30	30	30	0
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	30	0	0	0	0	0	29	30
	Andel_kvalifikasjoner	81.08%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	78.38%	81.08%
2019 HØST	Aktive	40	40	36	32	31	28	29	3
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	26	0	0	0	0	0	26	26
	Andel_kvalifikasjoner	65.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	65.00%	65.00%
2020 HØST	Aktive	35	35	32	29	30	29		
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	0	0	0	0	0	0	0	0
	Andel_kvalifikasjoner	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%		

Bachelorprogram i TV-produksjon

Startår		Grand T..	Semesternummer						
			1	2	3	4	5	6	7
2017 HØST	Aktive	28	27	27	24	21	21	21	1
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	19	0	0	0	0	0	19	19
	Andel_kvalifikasjoner	67.86%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	67.86%	67.86%
2018 HØST	Aktive	26	26	22	17	16	15	15	
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	15	0	0	0	0	0	15	15
	Andel_kvalifikasjoner	57.69%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	57.69%	
2019 HØST	Aktive	32	32	29	26	26	25	25	
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	26	0	1	1	1	1	26	26
	Andel_kvalifikasjoner	81.25%	0.00%	3.13%	3.13%	3.13%	3.13%	81.25%	
2020 HØST	Aktive	31	31	29	25	25	25		
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	0	0	0	0	0	0	0	0
	Andel_kvalifikasjoner	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%		

Institutt for sosialantropologi

Bachelorprogram i sosialantropologi

Startår		Grand T..	Semesternummer							
			1	2	3	4	5	6	7	8
2017 HØST	Aktive	97	96	88	65	65	52	48	9	7
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	50	0	0	0	7	8	42	44	50
	Andel_kvalifikasjoner	51.55%	0.00%	0.00%	0.00%	7.22%	8.25%	43.30%	45.36%	51.55%
2018 HØST	Aktive	105	103	85	61	57	48	46	10	7
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	51	0	0	0	8	11	44	47	51
	Andel_kvalifikasjoner	48.57%	0.00%	0.00%	0.00%	7.62%	10.48%	41.90%	44.76%	48.57%
2019 HØST	Aktive	110	110	90	72	71	65	63	9	
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	53	0	0	0	2	2	53	53	53
	Andel_kvalifikasjoner	48.18%	0.00%	0.00%	0.00%	1.82%	1.82%	48.18%	48.18%	
2020 HØST	Aktive	115	115	103	73	63	49			
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	8	0	0	0	8	8	8	8	8
	Andel_kvalifikasjoner	6.96%	0.00%	0.00%	0.00%	6.96%	6.96%			

Institutt for geografi

Bachelorprogram i geografi

Startår		Grand T..	Semesternummer						
			1	2	3	4	5	6	7
2017 HØST	Aktive	26	26	22	19	18	14	14	0
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	18	0	1	1	4	5	17	18
	Andel_kvalifikasjoner	69.23%	0.00%	3.85%	3.85%	15.38%	19.23%	65.38%	69.23%
2018 HØST	Aktive	34	33	32	24	22	19	19	4
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	23	0	1	1	5	5	20	23
	Andel_kvalifikasjoner	67.65%	0.00%	2.94%	2.94%	14.71%	14.71%	58.82%	67.65%
2019 HØST	Aktive	48	48	41	33	30	27	24	2
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	26	0	2	2	6	7	26	26
	Andel_kvalifikasjoner	54.17%	0.00%	4.17%	4.17%	12.50%	14.58%	54.17%	54.17%
2020 HØST	Aktive	46	45	41	33	31	25		
	Akkumulerte Kvalifikasjoner	6	0	0	0	6	6	6	6
	Andel_kvalifikasjoner	13.04%	0.00%	0.00%	0.00%	13.04%	13.04%		

Vedlegg 2: Poenggrenser Samordna opptak

Bachelor og integrert master	Førstegangsvitnemålskvote			Ordinær kvote		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Administrasjon og organisasjonsvitenskap	40.4	41.1	41	44.3	45.6	43
Europastudier	35.7	37.5	37.8	36.2	39.7	38
Geografi	35.7	37	37.3	42.2	41.7	39.2
Informasjons- og kommunikasjonsteknologi	46.1			53.9		
Informasjonsteknologi og økonomi (sivilingeniør)		54.5	56.5		58.7	60
Informasjonsvitenskap	39.7	41.3	41.5	51.8	51	53
Journalistikk	53	53.6	53.4	56	56.9	57.5
Kognitiv vitenskap	51.3	50	48.5	55	54.3	54.5
Kunstig intelligens		50.8	51.4		56.2	54
Lektor, 8.-13. trinn, sosiologi		48.5	52.4		49.8	55
Medie- og interaksjonsdesign	47.8	47.7	49.9	54	53.8	53.9
Medier og kommunikasjon	42.9	43.1	44.2	47.6	48	46.2
Politisk økonomi	43.5			45.9		
Profesjonsstudiet i samfunnsøkonomi	48.7	49.1	50.7	51.8	52.8	52.5
Samfunnsøkonomi	45.5	47	47.2	47.9	49.7	49.4
Sammenliknende politikk	41	44.8	46.3	41	47.2	45
Sosialantropologi	38.2	37.9	30.5	40.4	40.9	33.4
Sosiologi	41.7	40.5	39	43.4	43.7	41
TV-produksjon	48.8	51.1	51.9	54.8	57.3	56.9

Kilde: Tableau, UiB Opptak

Årsstudium	Førstegangsvitnemålskvote			Ordinær kvote		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Administrasjon og organisasjonsvitenskap	42.5	45	39.7	53.7	53.5	50.8
Geografi	37.9	37.3	25.8	53	43.8	47.7
Informasjonsvitenskap	33.5	38.5	37.8	57.9	55.2	56.8
Medier og kommunikasjon	44.8	46.4	43.5	54.6	53.3	52.1
Samfunnsøkonomi	47.2	49.3	49	54.2	53.8	52.7
Sammenliknende politikk	46.5	47.2	34.3	52.2	52.4	38.4
Sosialantropologi	45.3	47.2	38.6	51.5	51.8	45.2
Sosiologi	47.6	47.5	46.7	52	52.7	52.2

Kilde: Tableau, UiB Opptak

Kildehenvisninger

Figur 1: Registrerte studenter pr institutt

Kilde: Registrerte studenter (tidsserie)
Årstall = 2022, 2021, 2020, 2019, 2018
Semester = Høst
Organisering/hierarki = Institusjonstype -Institusjon-
Fakultet-Institutt-Studieprogram
Studentkategori = Studenter
Undernivå = Bachelor, 3-årig, Årsstudium, 60-studiepoeng,
Lavere nivå (øvrige), Master, 2-årig, Master,
erfaringsbasert, 1,5-2 år, Master, 1-1,5-årig, Høyere nivå
(øvrige), Master, 5-årig

Figur 2: Opptakstill årsstudier, høst

Kilde: DBH Opptatte studenter (f.o.m. 2008)
Årstall = 2022, 2021, 2020, 2019, 2018
Semester = Høst
Organisering/hierarki = Hovednivå-undernivå-institusjon-
avdeling-studieprogram
Undernivå = Årsstudium, 60-studiepoeng

*Årsstudium i medier og kommunikasjon og Årsstudium i
medievitenskap er slått sammen

Figur 3: Opptakstill bachelorprogram, høst

Kilde: DBH Opptatte studenter (f.o.m. 2008)
Årstall = 2022, 2021, 2020, 2019, 2018
Semester = Høst
Organisering/hierarki = Hovednivå-undernivå-institusjon-
avdeling-studieprogram
Undernivå = Bachelor, 3-årig

* Bachelorprogram i medier og kommunikasjon og
Bachelorprogram i medievitenskap er slått sammen

Figur 4: Opptakstill integrerte masterprogram, høst.

Kilde: DBH Opptatte studenter (f.o.m. 2008)
Årstall = 2022, 2021, 2020, 2019, 2018
Semester = Høst
Organisering/hierarki = Hovednivå-undernivå-institusjon-
avdeling-studieprogram
Undernivå = Master, 5-årig

Figur 5: Opptakstill norske masterprogram, høst

Kilde: DBH Opptatte studenter (f.o.m. 2008)
Årstall = 2022, 2021, 2020, 2019, 2018
Semester = Høst
Organisering/hierarki = Hovednivå-undernivå-institusjon-
avdeling-studieprogram
Undernivå = Master, 2-årig

*Masterprogram i medier og kommunikasjon og Masterprogram
i medievitenskap er slått sammen

Figur 6: Opptak til engelskspråklige masterprogram, høst

Kilde: DBH Opptatte studenter (f.o.m. 2008)
Årstall = 2022, 2021, 2020, 2019, 2018
Semester = Høst
Organisering/hierarki = Hovednivå-undernivå-institusjon-
avdeling-studieprogram
Undernivå = Master, 2-årig

Figur 7: Kandidatproduksjon bachelor

Kilde: DBH Fullført vitnemålsgivende studieprogram
(uteksaminerte)
Årstall = 2022, 2021, 2020, 2019, 2018
Organisering/hierarki = Institusjon-avdeling-kvalifikasjon-
studieprogram
Semester = Vår
Undernivå = Bachelor, 3-årig

Figur 8: Kandidatproduksjon masterprogram

Kilde: DBH Fullført vitnemålsgivende studieprogram
(uteksaminerte)
Årstall = 2022, 2021, 2020, 2019, 2018
Organisering/hierarki = Institusjon-avdeling-kvalifikasjon-
studieprogram
Undernivå = Master, 2-årig, Master, 5-årig

Figur 9: Kandidatproduksjon BA og MA

Kilde: DBH Fullført vitnemålsgivende studieprogram
(uteksaminerte)
Årstall = 2022, 2021, 2020, 2019, 2018
Organisering/hierarki = Institusjonstype -Institusjon-
avdeling-institutt-studieprogram
Undernivå = Bachelor, 3-årig, Master, 2-årig

Figur 10: Studiepoengproduksjon pr institutt

Kilde: DBH Studiepoengproduksjon iht.
studieprogrammet hvor emnet primært tilhører
Årstall = 2022, 2021, 2020, 2019, 2018
Semester = Vår
Organisering/hierarki = Institusjonstype-institusjon-
avdeling-institutt-studieprogram-emne
Studentkategori = Studenter
Ny/Gjentaksprod = Nye
Hovednivå = Lavere grads nivå, Høyere grads nivå,
Integrert mastergrad/profesjon, Annet
Finansiering = Egen

Figur 11: Studiepoeng per student fordelt på institutt

Kilde: DBH Studiepoeng per student
Årstall = 2022, 2021, 2020, 2019, 2018
Organisering/hierarki = Institusjonstype-institusjon-
avdeling-institutt-studieprogram
Finansieringskategori = A, B, C, D, E, F, Ikke støtte,
Udefinert
Ny/Gjentaksprod = Nye
Hovednivå = Lavere grads nivå, Høyere grads nivå,
Integrert mastergrad/profesjon, Annet
Finansiering = Egen
Beregning = Studiepoeng per student (vår)

Tabell 1: Inntakskvalitet bachelor og integrerte masterprogram

Kilde: DBH Gjennomsnittlige opptakspoeng for søkere
 Årstall = 2022, 2021, 2020
 Semester = Høst
 Organisering/hierarki = Institusjonstype-institusjon-fakultet-institutt-studieprogram
 Opptakstype = Samordna opptak
 Prioritet = Alle
 Møtt = Møtt til studiestart
 Beregning = Karakterpoeng

Tabell 2: Inntakskvalitet årsstudier

Kilde: DBH Gjennomsnittlige opptakspoeng for søkere
 Årstall = 2022, 2021, 2020
 Semester = Høst
 Organisering/hierarki = Institusjonstype-institusjon-fakultet-institutt-studieprogram
 Opptakstype = Samordna opptak
 Prioritet = Alle
 Møtt = Møtt til studiestart
 Beregning = Karakterpoeng

Tabell 3: Inntakskvalitet master

Kilde: Uttrekk fra Felles Studentsystem (FS)
 Tilrettelagt av Thor André Tomter
 Snittet av konkurransepoeng i masteropptaket hvor:
 Tilbudsstatus = I eller S
 Svarstatus = J
 Møttstatus er ulik N
 Kvalifikasjonsgrunnlaget = B3 (treårig bachelor eller tilsvarende)

Tabell 4: Kandidatproduksjon bachelor

Kilde: DBH Fullført vitnemålgivende studieprogram (uteksaminerte)
 Årstall = 2022, 2021, 2020, 2019, 2018
 Organisering/hierarki = Institusjonstype -Institusjon-avdeling-institutt-studieprogram
 Undernivå = Bachelor, 3-årig

Tabell 5: Kandidatproduksjon BA og MA

Kilde: DBH Fullført vitnemålgivende studieprogram (uteksaminerte)
 Årstall = 2022, 2021, 2020, 2019, 2018
 Semester = Vår
 Organisering/hierarki = Institusjonstype -Institusjon-avdeling-institutt-studieprogram
 Undernivå = Bachelor, 3-årig, Master, 2-årig, Master, 5-årig

Tabell 6: Studiepoeng per student, per studieprogram, bachelor

Kilde: DBH Studiepoeng per student
 Årstall = 2022, 2021, 2020, 2019, 2018
 Organisering/hierarki = Institusjonstype-institusjon-avdeling-institutt-studieprogram
 Finansieringskategori = A, B, C, D, E, F, Ikke støtte, Udefinert
 Ny/Gjentaksprod = Nye
 Hovednivå = Lavere grads nivå, Høyere grads nivå, Integrrert mastergrad/profesjon, Annet
 Finansiering = Egen

¹ For studieprogram i sitt første semester vises kun studiepoeng per student for høstsemesteret

Tabell 7: Studiepoeng per student per studieprogram, årsstudier

Kilde: DBH Studiepoeng per student
 Årstall = 2022, 2021, 2020, 2019, 2018
 Organisering/hierarki = Institusjonstype-institusjon-avdeling-institutt-studieprogram
 Finansieringskategori = A, B, C, D, E, F, Ikke støtte, Udefinert
 Ny/Gjentaksprod = Nye
 Hovednivå = Lavere grads nivå, Høyere grads nivå, Integrrert mastergrad/profesjon, Annet
 Finansiering = Egen

Tabell 8: Studiepoeng per student per studieprogram, master

Kilde: DBH Studiepoeng per student
Årstall = 2022, 2021, 2020, 2019, 2018
Organisering/hierarki = Institusjonstype-institusjon-avdeling-institutt-studieprogram
Finansieringskategori = A, B, C, D, E, F, Ikke støtte, Udefinert
Ny/Gjentaksprod = Nye
Hovednivå = Lavere grads nivå, Høyere grads nivå, Integrrert mastergrad/profesjon, Annet
Finansiering = Egen

Tabell 9: Studiepoeng per student per studieprogram, integrrert masterprogram

Kilde: DBH Studiepoeng per student
Årstall = 2022, 2021, 2020, 2019, 2018
Institusjonstype = Universiteter
Organisering/hierarki = Institusjonstype-institusjon-avdeling-institutt-studieprogram
Finansieringskategori = A, B, C, D, E, F, Ikke støtte, Udefinert
Ny/Gjentaksprod = Nye
Hovednivå = Lavere grads nivå, Høyere grads nivå, Integrrert mastergrad/profesjon, Annet
Finansiering = Egen

Årsrapport 2019

Andrej Kokkonen

Lektor i statsvetenskap, Göteborgs universitet

Programcensur för Bachelorprogrammet i jämförande politik, Samhällsvetenskapliga fakulteten, Universitetet i Bergen, 2018-2021

Bakgrund

Detta är min andra programrapport som sensor för Bachelorprogrammet i jämförande politik vid universitetet i Bergen. Programledningen har i år framfört ett önskemål om att jag ska

«Vurder vurderings- og undervisningsformene i BA-programmet. I hvilken grad har BA-SAPO varierte nok vurderingsformer? I hvilken grad er det sammenheng mellom vurderings- og undervisningsformer? Oppnår BA-SAPO målet om å tilby varierte undervisnings- og undervisningsformer?»

Som underlag för min rapport har jag intervjuat programledningen och studenter vid ett besök i Bergen hösten 2019. Jag har även gått igenom kursplaner och några utvalda examensuppgifter (vurderingsuppgifter).

Allmänt intryck

Mitt allmänna intryck är att examensformerna (vurderingsformerna) är väl anpassade till de undervisningsformer som erbjuds vid Bachelorprogrammet. Både undervisningsformer och examensformer varierar dessutom på ett bra sätt inom programmet. Speciellt med tanke på det stora antalet studenter och begränsade antalet lärare. Med det sagt finns det utrymme för förbättringar och ännu större mångfald. Framförallt ser jag två områden med förbättringspotential. För det första vore det bra om inslaget av muntliga övningar och examensformer ökar. Det går förmodligen att öka inslaget av muntliga övningar inom nuvarande ramar. Men, det är svårt att se hur inslaget av muntliga examensformer skulle kunna ökas utan att resurser – främst i form av lärare – tillförs programmet, då antalet studenter är mycket stort samtidigt som muntliga examensformer tar mycket lärartid i anspråk. För det andra är de flesta övningar och nästan samtliga examensformer idag individuella. Även om individuell bedömning oftast är att föredra (ur rättssäkerhetssynpunkt – betygen ska styras av individernas prestationer) präglas arbetslivet och även akademien i ökande utsträckning av grupparbeten av olika slag. Det vore därför bra om studenterna fick öva på den typen av uppgifter under utbildningen i högre utsträckning – och möjligen även

tillåta grupparbeten i begränsad form även på examinationer. Nedan utvecklar jag mina iakttagelser och slutsatser.

Undervisningsformer

De två dominerande undervisningsformerna på Bachelorprogrammet är föreläsningar, som i princip alltid är lärarledda, och seminarier, som vanligtvis leds av mastersstudenter.

Föreläsningar förekommer frekvent under hela programmet, medan seminarierna förekommer oftare de första terminerna (det är generellt sett färre seminarier på 200-kurserna). Undervisningen är också mer omfattande under de första terminerna, med 10-12 timmar per vecka. På 200-nivån omfattar undervisningen 4-6 timmar per vecka.

Fördelningen av undervisningstid ter sig naturlig. Studenter har större behov av stöd och lärarledd undervisning under sina första terminer. Den sammanlagda undervisningstiden är också mer generöst tilltagen än motsvarande undervisningstid i Sverige och fullt tillfredställande. Kort sagt ser programmets grundläggande struktur bra ut.

Något jag dock reagerar på är att studenterna har relativt få seminarier på högre nivåer. I Sverige är mönstret i regel det motsatta: seminarierna är fler på högre nivåer än på lägre nivåer (samtidigt som antalet föreläsningar är färre). Idén är att man får mer tid att läsa på högre nivåer, men sedan också måste få tid att ventilera det man har läst ordentligt med en lärare. Den möjligheten verkar dock inte finnas i lika hög grad på 200-kurserna. Visserligen kan diskussion förekomma även i samband med föreläsningar, men seminarier ger definitivt större utrymme för att klara ut missförstånd och diskutera olika spår i litteraturen. Flera av de studenter jag intervjuade under mitt besök i Bergen efterfrågade också fler seminarier på 200-nivån. Frågan om seminarier är dock till syvende och sist en resursfråga: det kostar att ha seminarier. Dessutom är tillgången på lämpliga seminariledare (mastersstudenter) begränsad.

Det är heller inte uppenbart att seminarierna skulle göra större nytta på högre nivåer så som de är organiserade idag. I Sverige leds seminarier – oavsett nivå – alltid av lärare. De

seminarier som erbjuds på Bachelorprogrammet leds däremot av mastersstudenter. Det har implikationer för när seminarier är lämpliga att ha. Mastersstudenter kan säkert vara lämpade att leda seminarier på lägre nivåer. Det är dock inte säkert att de är lika lämpade att hålla seminarier på mer avancerade kurser, som kräver gedigna förkunskaper av den som håller i undervisning. Därför är det mycket möjligt att den prioritering man har gjort på Bachelorprogrammet är välmotiverad.

Dock kan man fråga sig varför man inte har fler lärarledda seminarier. Det uppenbara svaret är att det skulle innebära en omöjlig arbetsbelastning för lärarna på SAMPOL. Seminarier är endast möjliga att hålla i mindre grupper (10-15 studenter), samtidigt som en enskild kurs på 200-nivån kan ha uppemot 50-60 studenter. Att erbjuda studenterna ett en timma långt seminarium skulle med andra ord innebära fyra timmar i klassrummet för läraren. Timmar som istället hade kunnat läggas på att ge samtliga studenter en fyra timmar lång föreläsning. Mot den bakgrunden förstår jag att det inte går att ersätta samtliga studentledda seminarier med lärarseminarier. Ja, det skulle förmodligen vara svårt att ens ersätta en mindre del av mastersstudenterna med lärare. Men, möjligen skulle man kunna öka inslaget av lärarledda seminarier något på 200-nivån.

Systemet med mastersstudenter som seminarieledare väcker också frågan om likvärdighet i undervisningen. Vid samtal med studenterna har det framkommit att de upplever att kvaliteten på seminarieledarna varierar, även om de flesta sköter sina uppgifter bra. Tillgången till mastersstudenter varierar också mellan terminerna och ibland råder det sådan brist på seminarieledare att man får ta de som är tillgängliga. Ledningen är medveten om problemet och har på senare år försökt att styra upp seminarieledarna genom att koordinera dem genom kontinuerliga lärarledda informationsmöten och tydligare instruktioner. Systemet är inte perfekt, men mitt intryck är att det har blivit mycket bättre på att kontrollera och höja kvaliteten på seminarieledarna de senaste åren och i dagsläget fungerar mycket bra. Det är dock viktigt att ledningen för Bachelorprogrammet fortsätter sitt ambitiösa arbete för att kvalitetssäkra seminarieledarnas kompetens och planerar för försörjningen av seminarieledare på lång sikt. Viktigast är förmodligen att försöka se till att tillgången på seminarieledarna blir jämnare över terminerna: saknas kompetenta mastersstudenter hjälper inte andra kvalitetssäkringsåtgärder.

Ramarna för undervisningsformerna är svåra att göra något åt utan att mer resurser tillförs BA-programmet. Det mesta som kan göras är redan gjort av programledningen. Och på det hela taget imponerar upplägget. På sin höjd går det att göra mindre justeringar. De anmärkningar jag har haft ovan ska därför inte ses som en kritik av programmet. Något som det däremot går att göra något åt är innehållet i undervisningsformerna.

Ett återkommande tema i studenternas kommentarer är att det mesta av innehållet på kurserna är bra, men att de skulle vilja ha mer grupparbeten. Idag präglas arbetslivet alltmer av "teamwork". Även inom akademien har samförfattande och forskningsprojekt med många deltagare blivit allt vanligare de senaste åren. Med andra ord efterfrågar arbetslivet i allt högre utsträckning individer som kan arbeta i grupp. Samtidigt upplever studenterna att undervisningsformerna på Bachelorprogrammet erbjuder relativt få möjligheter till grupparbete. Det finns en medvetenhet om detta hos programledningen och man har under senare år försökt öka inslagen av grupparbete. Till exempel erbjuds studenterna idag att göra poddar tillsammans på vissa kurser. Men, i stort präglas Bachelorprogrammet, som de flesta andra undervisningsprogram på universitet runt om i Norden, fortfarande av individuella studier, övningsuppgifter och examensuppgifter (se nedan). Min bedömning är dock att det går att göra mer för att öka inslagen av gruppövningar – och att det vore bra för att förbereda studenterna på arbetslivets krav.

Ett förslag är att öka inslagen av studentbedömningar (det vill säga att studenter ger feedback på varandras arbeten) på vissa kurser. Till viss del förekommer sådana inslag redan på Bachelorprogrammet. Till exempel uppmanas studenterna att kommentera på varandras bacheloroppgaver. Men, det går förmodligen att introducera sådana inslag även på andra kurser. I alla fall om det går att motivera studenterna att faktiskt anstränga sig inför uppgiften (i samtal med studenterna framgick det att den feedback de fick från varandra varierade kraftigt). Ett annat förslag är att låta studenterna samarbeta om att presentera litteraturen till de seminarier de har (se nedan). Jag tror dock att det bästa sättet att öka inslaget av grupparbeten är att tillåta samförfattande vid examensuppgifter om det är möjligt (se avsnittet om värderingsformer nedan).

En andra kritik som kom upp under mina samtal med studenterna är att de skulle vilja ha fler presentationer och andra muntliga övningar. De upplever att de har väldigt få lärarledda muntliga presentationer under Bachelorprogrammet. Visserligen är de studentledda seminarierna delvis tänkta att kompensera för detta, men studenterna hade gärna sett att de fick mer feedback från lärare. Det slår mig också hur mycket Bachelorprogrammet skiljer sig åt från motsvarande program i Sverige när det gäller lärarledda muntliga presentationer. Som nämnts ovan har man som student ett stort antal lärarledda seminarier på kandidatprogram i Sverige. Studenterna förväntas även försvara sina egna – och opponera på andras - kandidatuppsatser (motsvarande bacheloroppgaver) på lärarledda seminarier (en timma per uppsats). Min bedömning är att svenska studenter därför får betydligt mer lärarledd handledning i muntlig presentation än vad studenterna får på Bachelorprogrammet.

Givet det stora antalet studenter i relation till lärare på Bachelorprogrammet är det förmodligen omöjligt att nå upp till samma nivå som för de svenska studenterna, men det borde rimligen gå att öka de muntliga inslagen på de seminarier studenterna har idag. Muntlig presentation är trots allt en viktig färdighet både inom akademien och arbetslivet i övrigt. Till exempel skulle man kunna ge studenterna i uppgift att muntligt presentera litteraturen med hjälp av olika presentationsmedel (till exempel PowerPoint) enligt ett roterande schema (några vid varje tillfälle). Det skulle inte kräva särskilt mycket mer resurser än i dagläget och skulle göra muntliga presentationer till ett naturligt inslag i seminariekulturen. Som nämnts ovan skulle det även ge studenterna möjlighet att öva på att samarbeta i grupp. Möjligen skulle det också kunna öka likvärdigheten, då inte seminarierna blir lika beroende av seminarieledarnas kvalitet.

Examensformer (Vurderingsformer)

Bachelorprogrammet erbjuder en rad olika examensformer. De dominerande formerna är skoleeksamen och hjemmeeksamen. Hjemmeeksamerna varierar i längd och kan vara alltifrån 10 timmar till sex dagar. Studenterna är i stort sett nöjda med de nuvarande

examensformerna och anser att de varierar på ett bra sätt över programmet. De har inget alls att invända mot skoleksamerna.

Studenterna menade dock att hjemmeeksamerna kan vara stressiga. Framförallt gäller det de kortare hjemmeeksamerna. Men, samtidigt erkände de att de anstränger sig mer för att läsa på innan kortare hjemmeeksamer, just med tanke på att de har så kort tid på sig att besvara frågorna. Det är således möjligt att de faktiskt lär sig mer på de kortare hjemmeeksamerna. Stress är inte alltid något dåligt i examenssammanhang. Jag bedömer därför att även hjemmeeksamerna fungerar mycket bra i nuvarande form.

Ett annat önskemål som framkom vid mina diskussioner med studenterna är att de skulle vilja ha möjligheten att fokusera mer på längre uppgifter med viss valfrihet om ämnet i sina hjemmeeksamer. Några av dem har haft den typen av uppgifter på 200-nivån och var mycket nöjda med dem. Dels då de kunde anpassa uppgifterna efter sina intressen (inom kursens ramar) och dels för att de hade mer tid att läsa in sig på det ämne de valt. Det vore möjligen värt att fundera över om man kunde öka inslaget av den typen av hjemmeeksamer – med lite mer valfrihet och längre tidshorisont - framöver. Min egen erfarenhet av den typen av examensuppgifter är mycket positiv. De ökar studentengagemanget och det blir även intressantare för läraren att rätta uppgifterna om studenterna väljer olika ämnen som de fördjupar sig i (vilket inte är en oviktig faktor).

Även om de är nöjda med de befintliga examensformerna kritiserar samtidigt studenterna det faktum att det nästan helt saknas muntliga examensformer på Bachelorprogrammet. Kritiken sammanfaller med kritiken om för få muntliga övningar i undervisningen. Inte ens bacheloroppgaverna examineras med seminarier. Som jag tidigare har varit inne på är det emellertid svårt att införa muntliga lärarledda examinationer av kostnadsskäl, givet det stora antalet studenter på Bachelorprogrammet. Möjligen kan man inom nuvarande ramar införa någon form av muntliga examensformer, men de skulle förmodligen inte räcka till för att tillgodose studenternas önskemål.

En annan kritik som kan riktas mot examensformerna, givet studenternas kritik om att det förekommer för få grupparbeten under programmet, är att samtliga kurser examineras

individuellt. Visserligen är individuell examination normen på samtliga undervisningsprogram jag känner till och dessutom (i alla fall i Sverige) ett lagkrav. Det hindrar dock inte att man skulle kunna tillåta relativt omfattande grupparbeten om de samtidigt innehåller delar som kan bedömas individuellt. På vissa kurser på kandidatprogrammet på Göteborgs universitet tillåter vi till exempel studenterna att samförfatta längre examinationsuppgifter under förutsättning att en kortare del är individuellt författad (till exempel nio sidor samförfattade text, samt tre sidor individuell text mot slutet på arbetet). På så sätt får studenterna öva sig på – och examineras delvis också på – sin förmåga att samarbeta med andra studenter, samtidigt som det är möjligt att ge dem individuella omdömen. Framförallt tillåter vi samförfattande när studenterna själva har en viss frihet att välja fråga och har relativt lång tid på sig att skriva examen. Sådana uppgifter övar studenterna på att arbeta i grupp samtidigt som de inte ger alltför stort avkall på kravet om individuell bedömning. En ytterligare fördel är att det blir färre examina att rätta för lärarna (om man tillåter studenterna att skriva tillsammans med en annan student halveras antalet uppgifter att rätta och tillåter man dem att skriva ihop med två andra studenter blir det bara en tredjedel så många uppgifter att rätta).

Jag vet inte om det är möjligt att införa liknande examinationsformer på Bachelorprogrammet, men om det är det kan konceptet vara värt att pröva. Möjligen skulle man då också få resurser över för att faktiskt examinera studenternas arbeten muntligt (i alla fall låta dem kommentera på varandras arbeten med läraren närvarande). På så sätt skulle man kunna slå två flugor i en smäll – både öka inslagen av grupparbeten och införa mer muntliga inslag i undervisningen och på examinationer. Dock kräver en sådan reform att sådana examinationsuppgifter är lagliga och stämmer överens med universitets regler.

Hänger undervisnings- och examensformer ihop?

Min bedömning är att undervisningen på Bachelorprogrammet är väl lämpad för att förbereda studenterna på de examensformer som förekommer på programmet. Studenternas önskemål om mer muntliga inslag och grupparbeten i undervisning och examensuppgifter påverkar egentligen inte den slutsatsen: har man inte några muntliga

examensuppgifter behöver man heller inte förbereda studenterna på sådana genom muntliga övningar. Studenterna är också eniga om att undervisningsformerna på programmet förbereder dem väl för de examensuppgifter som förekommer. Den enda egentliga kritik som framkom vid mina samtal med studenterna är att de ansåg att de ibland får för lite tillbakemelding från lärarna på sina uppgaver, vilket de menar gör det svårt att veta vad man ska förändra i sina studier för att få bättre betyg. Dock påpekade de samtidigt att de som blir underkända vanligtvis får omfattande tillbakemelding, vilket underlättar att för att förstå vilka fel man har gjort och vad man bör förbättra för att nå godkänt. Givet den stora mängden uppgaver som varje lärare måste rätta ser jag det som naturligt att lärarna inte kan ge studenterna alltför omfattande tillbakemelding, utan måste koncentrera sig på de studenter som behöver mest hjälp. En annan prioritering vore märklig. Med andra ord hänger undervisnings- och examensformer ihop väl på Bachelorprogrammet.

Slutsats

Mitt samlande omdöme är att undervisnings- och examensformerna på Bachelorprogrammet hänger väl samman. De varierar dessutom på ett bra sätt. På det hela taget imponerar undervisningen och examinationsformerna på Bachelorprogrammet. Det finns dock en förbättringspotential. Studenterna efterfrågar mer muntliga undervisnings- och examinationsformer samt fler grupparbeten. Med tanke på att muntliga presentationer och grupparbeten blir allt vanligare inom både akademi och arbetsliv är jag benägen att hålla med studenterna om att det hade varit önskvärt med fler sådana inslag på programmet. Programledningen är medveten om problemet och har försökt att åtgärda det. Men, det kan förmodligen göras mer.

Det skulle sannolikt kosta för mycket att införa muntliga examinationsformer i någon större omfattning. Men, det borde gå att öka inslagen av muntliga övningar på seminarier. Framförallt om man gör det obligatoriskt för studenterna att presentera litteratur och kommentera på varandras arbeten. Möjligen skulle det även kunna mildra de problem som finns med varierande kvalitet på seminarieledare.

Det vore även önskvärt att öka inslagen av grupparbete både i undervisningen och (i den mån det är möjligt) i examinationsuppgifter. Jag har ovan kommit med ett förslag på hur man skulle kunna göra det, genom att tillåta studenter att samförfatta delar av sina examinationsuppgifter (givet att de fortfarande skriver en kortare individuell del). Mitt förslag bygger dock på att det är lagligt möjligt (och förenligt med universitetets regler) att göra så. Är det inte det kan man dock fortfarande öka inslagen av grupparbeten i undervisningen. Till exempel genom att studenterna ges i uppgift att presentera delar av litteraturen tillsammans med andra studenter på programmets seminarier.

Mina förslag till förbättringar ska inte ses som någon tungt vägande kritik. Samtliga undervisningsprogram jag känner till i Norden har brister när det gäller möjligheter till muntliga övningar och grupparbete. Den främsta orsaken är att muntliga övningar är kostsamma samtidigt som examinationer enligt lag ska vara individuella. Problemet är således till stora delar strukturellt: inom nuvarande ramar är det helt enkelt inte möjligt att fullt ut möta studenternas önskemål om mer muntliga övningar och grupparbete. Givet sina strukturella förutsättningar imponerar Bachelorprogrammet både med sin variation av undervisnings- och examensformer och på sättet de hänger ihop.

Årsrapport 2020

Andrej Kokkonen

Lektor i statsvetenskap, Göteborgs universitet

Programcensur för Bachelorprogrammet i jämförande politik, Samhällsvetenskapliga fakulteten, Universitetet i Bergen, 2018-2021

Bakgrund

Detta är min tredje programrapport som sensor för Bachelorprogrammet i jämförande politik vid universitetet i Bergen. Programledningen har i år framfört ett önskemål om att jag ska

«Vurder instituttets koronatiltak knyttet til undervisning siden mars 2020»

Som underlag för min rapport har jag intervjuat programledningen och en studentrepresentant via Zoom i december 2020. Jag har även fört informella samtal med några av lärarna på bachelorprogrammet. Dessutom har jag tagit del av en rad kursutvärderingar som genomförts på Bachelorprogrammet under våren och hösten 2020. De flesta frågor i kursutvärderingarna rör undervisningen som sådan, kursinnehållet och undervisningsformerna som erbjuds. Ofta framkommer dock intressant information om institutets Coronaåtgärder (koronatiltak) även i svaren på dessa frågor. Därtill innehåller kursutvärderingarna för vissa kurser också direkta frågor om de åtgärder som SAMPOL har vidtagit i samband med övergången till en Coronaanpassad undervisning.

Allmänt intryck

Mitt allmänna intryck av institutets coronaåtgärder (koronatiltak) är att de på det hela taget har fungerat utmärkt, även om det naturligtvis har förekommit problem. Framförallt framstår övergången till distansundervisning under våren som smått kaotisk. Givet det extremt korta varsel som föregick övergången till distansundervisning och den nästan totala bristen på digitala undervisningsverktyg som stod till institutets förfogande vid övergången är det en mindre bragd att avbrottet i undervisningen inte blev längre. Programledningen och lärarna har lagt ner ett oerhört jobb för att kunna återuppta undervisningen och få den att flyta på bra under omständigheter som har varit allt annat än optimala.

Programledningen och lärarna har även lagt ner ett imponerande arbete på att få återgången till begränsad fysisk undervisning under hösten (med avbrott för lockdowns) att fungera. I stort sett har man också lyckats bra med återgången, trots brist på lämpliga smittskyddsanpassade undervisningslokaler, avbrott för lockdowns och den pedagogiska

utmaningen att kombinera fysisk undervisning med distansundervisning. Mitt intryck är att man nästan har lyckats skapa ny sorts normalitet i undervisningen.

Övergången till distansundervisning under våren

I mina samtal med programledningen har jag förstått att beslutet om att stänga ner den fysiska undervisningen på UiB kom med mycket kort varsel och utan egentlig förvarning. Från början var det tänkt att universitet skulle stängas ner endast några timmar efter det att beskedet om nedstängning kom. Visserligen kunde medarbetare ta sig in på sina kontor i ytterligare några dagar på grund av att säkerhetssystemet inte hann uppdateras i tid, men det är ingen överdrift att säga att universitetet bokstavligen talat stängdes ner över en natt.

Även om man kan förstå att beslutet om nedstängning kom abrupt försatte det programledningen i en svår situation. Man hade ingen färdig plan för en övergång till distansundervisning, utan fick improvisera bäst man kunde. Dessutom hade man – och lärarna på programmet - begränsad tillgång till sina lokaler och därmed begränsad tillgång till verktyg som är nödvändiga för undervisning och planering (datorer, böcker, artiklar, inspelningsstudios, etc.). Lägg till det att UiB vid tidpunkten inte hade några egentliga verktyg för distansundervisning som kunde användas på så stora kurser som de som förekommer på Bachelorprogrammet. Kort sagt befann man sig i en kaotisk situation. Det är inte konstigt att undervisningen temporärt var tvungen att avbrytas under sådana förhållande.

Programledningen fick via UiB tillgång till programmet Kaltura för distansundervisning via internet efter cirka två veckor. Någon vecka senare fick man även, delvis på eget initiativ, tillgång till Zoom och videonotater. I samband med detta kunde undervisningen så småningom återupptas, även om det förekom en hel del problem i början på grund av brist på fungerande datorer och dålig internetuppkoppling hemma hos en del lärare. Dessa problem löstes genom att de lärare som saknade datorer hemma fick köpa in nya datorer (de egna datorerna på universitetet hade programledning och lärare fortfarande inte tillgång till) och genom att man lät lärare som hade en bra internetuppkoppling hemma ta över kursmoment från de lärare som saknade sådan.

Det dröjde även innan lärarna hade lärt sig att behärska de nya programmen och distansundervisningen kunde komma igång på riktigt, något som märks i kursutvärderingar från vårterminen där en del studenter klagar över att ljud har saknats, eller varit mycket dåligt, på en del föreläsningar. Att sådana missöden sker i en sådan kaotisk situation som då rådde är dock inte konstigt, framförallt med tanke på den tidspress programledning och lärare var under för att återuppta undervisningen.

Faktum är att det är förvånansvärt få klagomål på de barnsjukdomar distansundervisningen inledningsvis led av i de kursutvärderingar jag har tagit del av. I stort sett verkar övergången till distansundervisning, när den väl kom igång, ha gått relativt smärtfritt, vilket är en mindre bedrift givet de bristfälliga förutsättningarna. Det är också troligt att studenterna har haft en hel del overseende med de barnsjukdomar som förekommit givet situationens allvar. Sådan förståelse uttrycks ofta i kursutvärderingarna från vårterminen.

Även om övergången till distansundervisning gick relativt bra framkommer det i samtal med programledning och lärare att det krävdes en arbetsinsats långt utöver den vanliga, framförallt av programledningen, för att klara av övergången. Utan den arbetsinsatsen hade avbrottet i undervisningen med största sannolikhet blivit mycket längre.

Distansundervisningen under våren

När väl distansundervisningen kom igång som den skulle verkar den ha fungerat bra terminen ut. Visserligen uppger de flesta studenter i kursutvärderingarna att de hade föredragit att ha vanlig fysisk undervisning. På SAMPOL105, SAMPOL106 och SAMPOL107 anger till exempel 46% av studenterna på våren att digitala föreläsningar och seminarier är sämre (dåligare) än vanliga föreläsningar och seminarier. Men hela 40% uppger att den digitala undervisningen är lika bra (27%) eller till och med bättre (13%) än den vanliga undervisningen. Kurserna får också generellt sett bra utvärderingar och studenterna säger att skulle rekommendera andra studenter att läsa kurserna, vilket indikerar att studenterna har varit nöjda med den undervisning de har fått. Studenterna har även slutfört sin utbildning i ungefär lika hög grad

som vanligt, vilket pekar mot att de har tagit till sig den på samma sätt som de brukar göra. Detta är extra imponerande med tanke på att kurserna – trots studieuppehållet i samband med nedstängningen av UiB - i de flesta fall slutfördes inom de tidsramar som satts upp innan pandemin (med bacheloroppgaver som det enda egentliga större undantaget). På det hela taget måste undervisningen därför sägas ha fungerat bra.

Även om helhetsintrycket är bra förekommer det en del mindre klagomål. Några studenter anmärker på att vissa föreläsningar inte har lagts upp i tid (det vill säga när föreläsningen egentligen skulle ha hållits). Ibland har de inte lagts ut förrän en dag eller två för sent. Det är naturligtvis inte optimalt för studenternas lärande att föreläsningar kommer ut efter angiven tidpunkt. Vad jag har förstått är dock huvudanledningen till detta problem att utrustning och infrastruktur (framförallt internetuppkoppling) har krånglat, till exempel att det har varit svårt att ladda upp föreläsningar på nätet. Det är således ett problem som programledning och lärare har haft svårt att göra något åt med de förutsättningar som har funnits. Problemen verkar också ha minskat över tid, när lärarna fått tillgång till bättre internetuppkoppling och lärt sig de nya programmens begränsningar.

Då lärare fritt kunde välja mellan de olika digitala undervisningsverktyg som UiB efter hand tillhandahöll varierade också undervisningens former. Möjligen har bristen på enhetlighet skapat viss förvirring bland studenterna. Det råder dock ingen konsensus om vilka program och undervisningsformer som är att föredra bland studenterna. Vissa studenter säger sig föredra liveföreläsningar med Zoom, medan andra säger sig föredra inspelade föreläsningar med Kultura och videonotater.

Det som tycks ha fungerat sämst är seminarierna. En del studenter klagar på bristande engagemang från andra studenter. Det är svårt att säga om det bristande engagemanget är något som har med distansundervisningen att göra, men det är möjligt att studenterna hade varit mer aktiva om de hade suttit i samma rum. Ett större problem är då den låga närvaron på seminarierna. 44% av studenterna som gick SAMPOL 105, SAMPOL 106 och SAMPOL 107 under våren svarar till exempel att de inte har deltagit alls i de digitala seminarier som har erbjudits dem under kurserna. Den låga närvaron kan delvis förklaras med att många studenter har haft svårt att delta på grund av sina bostadsförhållanden. Studenter som bor i

studentkollektiv uppger till exempel att de har haft svårt att hitta det lugn och ro som krävs för att kunna delta aktivt i seminarierna utan att störa övriga seminariedeltagare (föreläsningar kräver inte samma aktiva deltagande av studenterna, som därför kan sätta sig själva på mute). Det är naturligtvis beklagligt att studenterna anser att de inte kan fullfölja undervisningen fullt ut på grund av sina bostadsförhållanden. Inte minst skapar det en ojämlikhetssituation där i första hand studenter som är trångbodda drabbas. Programledningen lösning på problemet var att ta bort den obligatoriska närvaron på seminarierna, vilket gjorde att studenter som inte kunde närvara slapp att få underkänt. Samtidigt kvarstår det faktum att de inte fick samma förutsättningar att lära sig som andra studenter med bättre hemförhållanden. Det är dock svårt att lasta programledningen för detta. Så länge UiB var stängt och man inte kunde tillhandahålla studenterna studieplatser kunde knappast programledningen ha gjort mer än den gjorde.

Vad gäller examensformer (vurderingsformer) ändrades av naturliga skäl alla skoleksamnen till kortare hemmeksamnen. Det verkar som om förändringen har fungerat relativt bra, även om några studenter tycker att den nya hemmeksamnen var väl intensiv (en siffra som nämndes av studentrepresentanten var att en hemmeksamnen var på tio timmar under en dag). Jag förstår dock om man med de nya hemmeksamnerna ville efterlikna tidsramarna för skoleksamnen för att inte förändra för mycket i examensformerna. Det finns trots allt en viktig pedagogisk poäng i att tvinga studenterna att läsa på inför examen genom att hålla den relativt kort (så att studenterna inte har tid att slå upp allt i kurslitteraturen).

Det ska också lyftas fram att många studenter anser att distansundervisningen har haft vissa fördelar. Studenternas representant påpekade till exempel att tröskeln för att ställa frågor på distans – i alla fall för en del studenter - är lägre än att ställa frågor i en föreläsningssal med 100-200 andra studenter. Och det tål att upprepas att 13% av studenterna på SAMPOL105, SAMPOL106 och SAMPOL107 faktiskt anser att digitala föreläsningar och seminarier är att föredra framför fysisk undervisning.

Undervisning under hösten

Under hösten återgick UiB och Bachelorprogrammet delvis till fysisk undervisning kombinerad med fortsatt distansundervisning. Den fysiska undervisningen genomfördes med betydligt färre studenter än vanligt i föreläsningssalarna för att studenter och lärare skulle kunna hålla nödvändig distans till varandra (enligt uppgift fanns det plats för ungefär en tredjedel av det normala studentantalet i salarna). Samtidigt streamades föreläsningarna online för de studenter som av olika anledningar inte ville delta i den fysiska undervisningen (till exempel för att de själva tillhörde riskgrupper, eller bodde tillsammans med personer ur riskgrupper). Två gånger under terminen stängde dock UiB ner den fysiska undervisningen på grund av beordrad lockdown och man återgick till att endast ha distansundervisning.

På det hela taget verkar återgången till fysisk undervisning ha varit lyckad. Några större coronabrott har inte förekommit. Studenterna är också i allmänhet nöjda med att återigen ha fått möjligheten att ha fysisk undervisning. Generellt sett får kurserna höga betyg i kursutvärderingarna och en överväldigande majoritet av studenterna säger att de skulle rekommendera andra studenter att läsa de kurser de har tagit.

Dock innebar återgången till fysisk undervisning att programledningen återigen fick en orimlig arbetsbörda. De undervisningssalar som SAMPOL vanligtvis har tillgång till på andra fakulteter drogs plötsligt, in efter ett beslut centralt på UiB om att begränsa kontakterna mellan olika delar av universitetet för att minska smittorisken. Beslutet togs efter det att ordinarie schema hade lagts, varför man plötsligt befann sig i en situation där man var tvungen att lägga om hela schemat. Antalet undervisningssalar som programledningen hade tillgång till minskade dessutom drastiskt i och med beslutet. Detta samtidigt som kraven på undervisningsutrymme (för att kompensera för det ökade avståndet mellan studenterna) var större än någonsin. För att få en förståelse för problemets magnitud kan nämnas att den största kursen på Bachelorprogrammet har nästan 400 studenter samtidigt som många av de övriga kurserna har över 100 studenter var. Lösningen blev att hyra undervisningslokaler av privata aktörer (bland annat en biograf). Detta löste temporärt problemen, men UiB gick in centralt och sa upp kontraktet med en av de största lokalerna efter klagomål om att den frikyrka som ägde lokalen

inte var välkomnande mot HBTQ-studenter. Ännu en gång fick programledningen med mycket kort varsel försöka hitta nya undervisningslokaler på den privata marknaden.

Utöver de organisatoriska utmaningarna innebar även övergången till blandad fysisk undervisning och distansundervisning pedagogiska utmaningar för lärarna. En utmaning som delvis försvårades av det faktum att man fick använda lokaler som inte alltid var utformade för undervisning. I studentutvärderingarna förekommer till exempel en del klagomål om att de studenter som valde att följa undervisningen på distans hade svårt att höra de frågor som studenter som var på plats i undervisningssalarna ställde. Ibland upprepade lärarna frågorna för att underlätta för de studenter som följde undervisningen på distans, men så skedde inte alltid. Om undervisningen hade skett i salar avsedda för ändamålet är det möjligt att sådana problem inte hade uppstått.

Ett annat problem som tas upp är att de studenter som följde undervisningen på distans inte hade möjligheten att ställa frågor till lärarna, eftersom dessa var tvungna att koncentrera sig på den fysiska undervisningen. Med andra ord försämrades distansstudenternas möjlighet att ställa frågor jämfört med när undervisningen bedrevs helt på distans (och lärarna satt ned framför sina datorer och kunde låta studenterna ställa frågor via chatten eller på annat sätt). Det är möjligt att även detta problem hade kunnat lösas om lärarna haft tillgång till riktiga undervisningslokaler, men jag tror det är ofrånkomligt att lärarna får det svårare att uppmärksamma de studenter som följer studierna på distans om de samtidigt måste undervisa fysiskt. Man kan helt enkelt inte ha ögonen både på studenterna i salen och på datorskärmen. Möjligen hade man kunnat erbjuda frågestunder för distansstudenterna i pauser i den fysiska undervisningen, eller mot slutet av föreläsningen. Men, då riskerar de studenter som följer undervisningen fysiskt att gå miste om svaren och känna sig förfördelade. Någon perfekt lösning på problemet som den typ av hybridundervisning som gavs under hösten ger upphov till finns nog inte.

Det ska sägas att det är relativt få studenter som har tagit upp problemen ovan. Överlag är studenterna nöjda med den undervisning som har bedrivits under hösten och möjligheten att få träffa lärare och andra studenter fysiskt. De verkar också ha stor förståelse för de praktiska problem som uppkommit i samband med införandet av hybridundervisningen och är generellt

tacksamma för möjligheten att kunna välja mellan fysisk undervisning och distansundervisning.

De säkerhetsåtgärder som vidtogs för att undvika smittspridning verkar i stort sett ha fungerat. I alla fall har inga större Coronautbrott rapporterats, varken bland studenterna eller lärarna. Med tanke på de stora studentantalen på många av kurserna på Bachelorprogrammet är det imponerande att större utbrott har kunnat undvikas (även om det säkerligen också har att göra med andra faktorer än organiseringen av undervisningen, så som den låga smittspridningen i Bergen generellt och effektiv smittspårning vid mindre utbrott).

Studenternas ekonomiska och psykosociala situation

Coronasituationen har inte bara påverkat studenternas studiemiljö, utan även deras liv i övrigt. I mina diskussioner med studentrepresentanten framkom det att flera av studenterna har förlorat sina jobb, med försämrad ekonomi som följd. Andra har känt sig isolerade när de inte har kunnat träffa medstudenter, vänner och familj som vanligt. Det är svårt att bilda sig en uppfattning om hur omfattande problemen är utifrån det material jag har tagit del av och de intervjuer jag har gjort. Givet att de flesta studenter har slutfört sina studier framgångsrikt tycks de i alla fall inte ha inverkat alltför menligt på studieresultaten (att förlora jobbet kanske till och med kan påverka studieresultaten positivt). Information om hjälp för psykosociala problem har även gått ut centralt från UiB under höstterminen. Det är dock möjligt att problemen kan komma att öka om den nuvarande situationen med distansundervisning och lockdowns fortsätter under våren. Det är därför av vikt att programledning och lärare är observanta på dylika problem i den mån det går.

Slutsats

Mitt samlade omdöme är att de "koronatiltak" som programledning och lärare på Bachelorprogrammet vidtagit har varit föredömliga och på ett exemplariskt sätt har löst de coronarelaterade problem som har uppkommit under året. Faktum är att framförallt programledningen har gjort en heroisk insats under mycket svåra förhållanden för att få igång

undervisningen efter det att UiB stängde ner i början av mars. Man förlorade i princip tillgången till sina egna lokaler och arbetsredskap över en natt. Några program för distansundervisning hade man heller inte tillgång till. Därtill saknade många lärare datorer och bra internetuppkoppling hemma. Att man under sådana förutsättningar lyckades få igång undervisningen igen efter bara två veckor är en mindre bragd. Dessutom lyckades man se till att studenterna kunde slutföra sin utbildning inom ordinarie tidsramar (med undantag för de studenter som skrev bacheloroppgaver, som fick en månad extra på sig eftersom de inte hade tillgång till bibliotek och andra viktiga resurser). Och man gjorde det utan att göra avkall på kvaliteten i undervisningen: genomströmningen var ungefär densamma som vanliga år och studenterna är mycket nöjda med kurserna som gavs under våren.

Framgången har dock haft ett högt pris. Framförallt programledningens arbetsbörda var mycket stor under våren. Möjligen kan UiB dra lärdom av det inträffade och vid nästa lockdown se till att lärare i alla fall kan komma in och hämta datorer och annan nödvändig utrustning från sina kontor innan universitetet stängs ner helt. Det må ha varit motiverat att stänga ner universitetet givet den situation som förelåg i mars, men det hade gått att göra smidigare.

Även under hösten har framförallt programledningen fått dra ett mycket tungt lass, där nya direktiv från UiB centralt med kort varsel har omkullkastat planeringen och krävt organisatoriskt merarbete av mycket omfattande art. Undervisningslokaler har varit tvungna att införskaffas på den privata marknaden. Att de införskaffade undervisningslokalerna inte alltid har varit utformade för undervisning har dessutom skapat pedagogiska utmaningar för både lärare och studenter. Även dessa utmaningar har programledning och lärare klarat av på ett beundransvärt sätt. Studenterna är generellt sett mycket nöjda med höstens kurser och genomströmningen har varit god. Ja, kursutvärderingarna står sig ovanligt bra även jämfört med kurser som gavs på andra universitet innan Corona slog till.

Men framgången har kostat på. Särskilt programledningen har tvingats lägga ner ett mycket omfattande arbete för att få det organisatoriska att fungera. Även om programledningen och lärarna har klarat utmaningarna med bravur är arbetsbelastningen ohållbar på sikt. Det är också anmärkningsvärt att mycket av arbetsbördan beror på beslut som med kort varsel har

tagits centralt av UiB utan att kommunikation med programledningen. Även om besluten kan ha varit motiverade, är det märkligt att man inte har diskuterat dem med programledningen innan man har tagit dem. Rimligen måste någon form av konsekvensutredning föregå sådana beslut. Och sådana konsekvensutredningar förutsätter att man kommunicerar med programledningen.

Årsrapport 2021

Andrej Kokkonen

Lektor i statsvetenskap, Göteborgs universitet

Programcensur för Bachelorprogrammet i jämförande politik, Samhällsvetenskapliga fakulteten, Universitetet i Bergen, 2018-2021

Bakgrund

Detta är min fjärde och sista programrapport som sensor för Bachelorprogrammet i jämförande politik vid universitetet i Bergen. Programledningen har i år framfört ett önskemål om att jag ska

«oppsummera de tre foregående år. I tillegg ønsker vi en vurdering på i hvilken grad vi som institutt har lært noe av det halvannet året med koronarestriksjoner.»

Underlaget för min rapport har jag hämtat från tidigare programrapporter, kursplaner och kursutvärderingar. Under åren har jag haft återkommande möten med programledningen, lärare och studenter. Inför årets rapport har jag även haft uppföljande samtal med studieledare Kjetil Evjen.

Uppsummering av min tid som programsensor

I min första rapport konstaterade jag att institutets Bachelorprogram redan då höll en mycket god kvalitet och att studenterna var mycket nöjda med sin utbildning. Jag hade dock två förslag på förbättringar. För det första påtalade jag att det fanns en brist på valfria kurser i politiskt beteende på 200-nivån. En brist som var iögonfallande med tanke på hur exceptionellt framgångsrik den politiska beteendeforskningen som bedrivs vid SAMPOL är. För det andra påtalade jag att det erbjöds få kurser med specifik inriktning mot Norges politiska system. Sedan jag skrev min rapport har den första av dessa brister åtgärdats (se nedan). Institutets Bachelorprogram erbjuder numera flera valfria kurser med inriktning på politiskt beteende, som kompletterar det redan breda kursutbud som fanns när jag skrev min första rapport. Det har dock inte tillkommit några kurser om Norges politiska system, vilket delvis har att göra med det personaltapp SAMPOL har råkat ut för det senaste året samt de extra ansträngningar som omställningen till Corona-anpassad undervisning har medfört de två senaste åren.

I min andra rapport, i vilken jag utvärderade programmets ”vurderings- og undervisningsformer” noterade jag att dessa i stort fungerar väl på programmet, men att

studenterna önskar sig mer muntliga övningar och examensformer, framförallt på högre nivåer (200-kurserna). Efter min rapport införde programledningen fler seminarier på programmets kurser. Olyckligtvis sammanföll denna reform med Coronaepidemin och övergången till distansundervisning, som har visat sig fungera särskilt dåligt för seminarier. Men det är uppenbart att programledningen tar studenternas önskemål om fler muntliga övningar på allvar. Dock är det svårt att se hur inslaget av muntliga examensformer skulle kunna ökas utan att mer resurser – främst i form av lärare – tillförs programmet, då antalet studenter är mycket stort samtidigt som muntliga examensformer tar mycket lärartid i anspråk. Med tanke på att antalet lärare på SAMPOL har minskat drastiskt det senaste året kommer det att vara svårt att ytterligare öka de muntliga inslagen på programmet.

Lärarkåren var redan när jag började mitt uppdrag mycket kompetent och bidrog i många fall med egen – högkvalitativ - litteratur till programmets kurser. Under min tid som censor har den dessutom utökats med en rad utländska toppforskare, vilket har bidragit till att höja kvaliteten ytterligare. Lärarkåren får idag betraktas som excellent. Det är dock viktigt att institutet får behålla sin lärarkår och erbjuds möjlighet att utöka den för att kompensera för det personalbortfall som skett under 2021.

Kort sagt, håller institutets Bachelorprogram en mycket hög kvalitet. En kvalitet som dessutom ökat under min tid som censor, trots den ökade arbetsbelastning som Coronarestriktionerna har fört med sig. Sammantaget är programmet en mycket stor tillgång både för SAMPOL och för universitet i Bergen. Det har varit ett nöje att arbeta som censor för detta excellenta program. Jag vill även passa på att tacka för det vänliga bemötande jag har fått av programledning, lärare och studenter genom åren och den lyhördhet som programledning och lärare har uppvisat inför mina förslag till förbättringar.

Nedan följer en mer noggrann genomgång av de förbättringsförslag som har jag föreslagit under åren och hur programmets ledning har hanterat dessa. Därefter följer en diskussion om lärdomar från perioden med Coronaundervisning.

Nya kurser i politisk beteende

När jag gjorde min första översyn av Bachelorprogrammet noterade jag en brist på valfria kurser i politiskt beteende, vilken var slående med tanke på den stora bredd som urvalet av kurser uppvisade i övrigt. Visserligen ägnades en av de obligatoriska kurserna på 100-nivån åt politiskt beteende, men på 200-nivån saknades kurser som huvudsakligen fokuserade på politiskt beteende. Avsaknaden av sådana kurser var förvånande med tanke på att den politiska beteendeforskningen vid SAMPOL genom åren har varit exceptionellt framgångsrik. Samtidigt som jag tillträdde som censor fick till exempel forskningsgruppen Medborgare, Opinion och Representation (MOR), som en av få forskningsgrupper i Norge, högsta betyg (excellent) i en utvärdering av norsk statsvetenskap.

Efter min första programrapport såg programledningen till att införa en ny valfri kurs som fokuserar på populistiska partier och deras väljare på 200-nivån. Kursen, *Sampol 226: Populism and its consequences for liberal democracy*, behandlar en rad ämnen som är centrala för den moderna politisk beteendeforskningen och relaterar dessutom direkt till den politiska beteendeforskningen som bedrivs vid SAMPOL. Den har snabbt blivit en av de mest populära valfria kurserna på programmet, med fler än 150 anmälda studenter 2022. Det vittnar om att det har funnits ett uppdämt behov av sådana kurser. Kursen har också fått mycket goda kursutvärderingar, vilket illustrerar fördelen med att ha en kurs som anknyter till ett av institutets starkaste profilmråden.

Utöver kursen om populistiska partier innehåller kurserna på 200-nivån idag mer politisk beteendeforskning än vad de gjorde när jag började mitt censoruppdrag. Delvis som en konsekvens av att nya kurser tillkommit på programmet. På det hela taget har utvecklingen tydligt gått i rätt riktning.

Dessutom finns det möjlighet att erbjuda ännu fler valfria kurser i politiskt beteende framöver med tanke på de rekryteringar av framstående internationella forskare som forskar om politiskt beteende som SAMPOL har gjort de senaste åren. Jag ser därför mycket positivt både på programmets utveckling och framtid ur ett politiskt beteendeperspektiv.

Nya kurser om Norges politiska system

När jag skrev min första censorrappport förekom inslag om Norges politiska system på 100-nivån. Dock erbjöd inte Bachelorprogrammet några kurser med specifik inriktning mot Norges politiska system på den valfria 200-nivån, även om Norge täcktes in i en del av de kurser som förekom.

Jag föreslog med anledning av detta att det hade varit en bra idé att introducera en kurs om just Norges politiska system (möjligen med utblick mot Norden) på 200-nivån. De flesta studenter som läser programmet är från Norge och ser sin yrkesframtid i Norge. Många av dem kommer också med stor sannolikhet att arbeta inom norsk förvaltning eller politik. Det torde därför finnas en relativt stor efterfrågan på kurser som fokuserar på Norges politiska system. Även många av de utländska studenter som läser programmets valfria kurser kan tänkas vara intresserade av norsk politik, med tanke på att de har sökt sig till Norge för sin utbildning.

Några nya kurser som tar upp Norge som fall har inte tillkommit sedan jag skrev min rapport. Visserligen täcks Norge fortfarande in i en del av de valfria kurser som ges på 200-nivån (till exempel SAMPOL 203: Comparative Arctic Indigenous Governance), men det saknas fortfarande en kurs som fokuserar explicit på det norska politiska systemet. Delvis beror detta på resursbrist: Institutionen har nyligen förlorat flera lärartjänster, som inte har kunnat ersättas ännu. Detta har resulterat i neddragningar av antalet studenter och att man inte har kunnat utöka kursutbudet som man velat. Lägg till det att Coronasituationen har tagit mycket tid och kraft de senaste två åren och det blir förståeligt att det inte har gått att introducera fler nya kurser den senaste tiden.

Dock ser jag gärna att institutet i framtiden, när situation så tillåter, introducerar en kurs i Norges politiska system (möjligen med utblickar mot resten av Norden och Europa). En sådan kurs skulle komplettera det nuvarande kursutbudet på ett bra sätt och förhoppningsvis locka ännu fler studenter till bachelorprogrammet och SAMPOL.

Önskemål om fler muntliga examensformer

I min andra rapport konstaterade jag att studenterna har relativt få seminarier på högre nivåer. I Sverige är mönstret i regel det motsatta: seminarierna är fler på högre nivåer än på lägre nivåer (samtidigt som antalet föreläsningar är färre). Idén är att man får mer tid att läsa på högre nivåer, men sedan också måste få tid att ventilera det man har läst ordentligt med en lärare. Den möjligheten fanns inte i lika hög grad på 200-kurserna när jag skrev min andra rapport. Visserligen kunde diskussion förekomma även i samband med föreläsningar, men seminarier ger definitivt större utrymme för att klara ut missförstånd och diskutera olika spår i litteraturen. Flera av de studenter jag intervjuade under mitt besök i Bergen efterfrågade också fler seminarier på 200-nivån. Jag noterade att frågan om seminarier till syvende och sist är en resursfråga: det kostar att ha seminarier. Dessutom är tillgången på lämpliga seminariledare (mastersstudenter) begränsad. Kursledningen utökade dock redan till året efter antalet seminarier på 200-nivån. Tyvärr råkade reformen sammanfalla med Coronepidemin, vilket var olyckligt då det har visat sig att seminarier fungerar särskilt dåligt vid distansundervisning (se nedan). Det är således möjligt att reformen bidrog till att minska studentnöjdheten på kort sikt. Jag tror dock att den kommer att resultera i ökad nöjdhet nu när undervisningen återgår till det normala.

Sedan är det öppen fråga om reformen med fler seminarier kommer att kunna bibehållas och utvecklas givet neddragningarna av lärartjänster på SAMPOL. I första hand leds idag seminarierna som hålls av mastersstudenter. Lärarledda seminarier är dock att föredra ur kvalitetssynpunkt. Jag ser dock ingen möjlighet att utöka antalet lärarledda seminarier i en situation där programmet har tvingats att dra ner på antalet studenter för att klara av sitt uppdrag. Jag hoppas därför att det tillförs programmet mer lärartjänster framöver.

Lärdomar av koronarestriksjonerna

Efter mina samtal med programledningen och studenter är det uppenbart för mig att institutet har lärt sig en hel del av de Coronarestriktioner som varit i kraft från och till de senaste två åren. Framförallt har distansundervisningen visat sig vara ett viktigt komplement till tidigare undervisningsformer. Många av dessa lärdomar är värda att ta med sig nu när

instituttet återgår till vanlig undervisning. Kortfattat kan man säga att både lärarnas och studenternas intryck är att föreläsningar har visat sig fungera dåligt och seminarier mycket dåligt vid distansundervisning.Handledning av uppsatser (vejledning av opgaver) har däremot visat sig fungera väldigt bra via distans. Dessutom har censormöten mellan lärare fungerat bättre än tidigare, då sådana möten ofta skedde över telefon.

I de fall där distansundervisningen har fungerat bra (handledning) finns det all anledning att ha kvar verktyget i verktygslådan. Det behöver inte bli det nya normala, men verkar fungera lika bra som vanlig fysisk handledning och kan ses som likvärdig med sådan. Det är också på många sätt ett smidigare sätt att handleda, då det tillåter att lärare och student befinner sig på olika platser. Det händer till exempel ofta att önskemål om handledning krockar med att lärare är på konferens, eller av andra skäl befinner sig på annat håll än i Bergen. I sådana situationer kan handledningen numera fortgå via distans utan några som helst problem.

Det finns, enligt mig, även anledning att ha kvar distansundervisning som alternativ också i de fall där den fungerar sämre, men då främst i undantagsfall. Det händer till exempel att lärare blir sjuka, men samtidigt är tillräckligt friska för att hålla en föreläsning via distans. I sådana situationer är det bättre att föreläsningen hålls i tid via distans, än att den ställs in, eller skjuts upp i några dagar så att studenternas studieritm blir lidande. Detsamma gäller, även i viss utsträckning, för seminarier trots att kvaliteten riskerar att bli lidande om de hålls via distans. Distansundervisning bör enligt min mening även tillåtas när lärare är på konferens, eller har andra tjänsteuppdrag utanför Bergen.

Detsamma gäller vid gästföreläsningar från lärare som är verksamma vid andra institutioner utanför Bergen. Det kan till och med hända att distansföreläsningar är en förutsättning för att få med en gästföreläsare. Så länge som regeln är att föreläsningar hålls fysiskt utgör det inget problem att några få gästföreläsningar hålls på distans. Tvärtom kan sådana gästföreläsningar bidra till att höja kvaliteten på undervisningen. Framförallt i fall där gästföreläsningarna inte hade blivit av utan distansundervisning.

Dock bör distansföreläsningar och distansseminarier endast ses som ett komplement till vanlig undervisning. Ett komplement som bör användas sparsamt och i undantagsfall.

Universitetets stora konkurrensfördel är att det erbjuder undervisning på plats. Den fördelen riskerar att gå förlorad om för mycket av undervisningen läggs på distans. Idag lever vi i en värld då en rad universitet, däribland många av världens främsta, erbjuder ett stort utbud av onlinekurser. I en sådan situation kan studenterna lätt ställa sig frågan varför de bör välja en distanskurs från Universitetet i Bergen och SAMPOL, när liknande kurser kanske också erbjuds av Harvard, Oxford och Stanford. Det gäller särskilt engelskspråkiga kurser (till exempel på 200-nivån). Här gäller det att behålla den fördel i form av undervisning på plats som UiB och SAMPOL kan erbjuda i mycket högre utsträckning än nämnda universitet.

Reflektioner om lärartillgången på SAMPOL

Det senaste året har SAMPOL tappat fem lärartjänster, utan att ersättas för förlusten. I mina samtal med programledningen har det framkommit att detta tapp har påverkat programmet i viktiga avseenden. Det har blivit svårare att hitta handledare till studenternas bacheloroppgaver. Dessutom har arbetsbördan för de lärare som är kvar på SAMPOL ökat, eftersom färre lärare har varit tvungna att ta hand om lika många studenter som tidigare. Med anledning av dessa problem har man i år tagit in färre studenter än tidigare terminer. Naturligtvis minskar bristen på lärare också möjligheterna att införa nya kurser och bredda det existerande kursutbudet. Det gör det också svårt att utöka antalet lärarledda seminarier på programmet.

Det är fullt förståeligt att programledningen har varit tvungen att dra ner på antalet studenter för att kompensera för bortfallet av lärartjänster. Men icke desto mindre är det olyckligt. Programmet fungerar mycket bra i nuvarande form och har länge varit mycket populärt bland studenterna. Kursutvärderingarna är extremt bra i ett komparativt perspektiv. Att man i en sådan situation är tvungen att dra ner på antalet studenter är inte optimalt (för att uttrycka det mildt). Dessutom finns risken att neddragningarna på sikt påverkar kvaliteten på programmet som helhet, eftersom det blir svårare att bredda utbudet av kurser.

Visserligen har neddragningen av antalet studenter på programmet också medfört att det idag krävs högre betyg för att komma in på programmet. Det innebär att de studenter som kommer in har bättre förutsättningar att ta till sig undervisningen och klara av att slutföra programmet. Men en sådan trade-off finns alltid. Frågan om det är bra för Universitetet i Bergen att en populär utbildning som genomgående har fått mycket goda kursutvärderingar av studenterna tvingas att dra ner på antalet studenter. Jag har svårt att tro det. Därför är det viktigt att personalförsörjningen för bachelorprogrammet (och SAMPOLs övriga utbildningsprogram) löses på längre sikt genom att mer personal tillförs SAMPOL.

Neddragningen av lärarkåren kommer också vid ett synnerligen illa valt tillfälle. Under Coronaepidemin ökade arbetsbelastningen på lärarkåren och programledningen initialt väldigt mycket. Arbetsbördan fortsatte också att vara större än vanligt höstterminen 2020 och vårterminen 2021. Till detta ska nu läggas en neddragning av personalstyrkan och den extra arbetsbelastning för de kvarvarande lärarna och programledningen som den har resulterat i. Det är minst sagt olyckligt.

Slutsatser

I min första rapport konstaterade jag att Bachelorprogrammet i jämförande politik imponerar på många sätt. Det är välorganiserat och har expanderat kraftigt över tid (även om det har fått minska intaget av studenter i år). Det erbjuder en lång rad kurser av hög kvalitet och kan skryta med många kompetenta lärare. Studenterna är också på det hela taget mycket nöjda med programmet. Kursutvärderingarna är exceptionellt goda i ett komparativt perspektiv. Jag har ingen anledning att ändra mitt omdöme:

Bachelorprogrammet fortsätter att imponera och har till och med blivit bättre än det var när jag skrev min första rapport.

Det erbjuds numera flera kurser mer betydande inslag av politiskt beteende-forskning på 200-nivån. Dessutom har programledningen ökat inslaget av seminarier på 200-nivån. Att dessa reformer delvis infördes under Coronaepidemin, med den extra arbetsbelastning som den innebar, gör dem inte mindre imponerande. Faktum är att programledningen har varit

oerhört lyhörd och tillmötesgående inför de rekommendationer jag har haft i mina rapporter. Jag vill också ta tillfället i akt och tacka programledningen och då särskilt Leiv Marsteintredet och Kjetil Evjen för ett mycket trevligt och professionellt bemötande under min tid som censor.

Programmets höga kvalitet märks inte minst på de fantastiska kursutvärderingar som i princip alla kurser får. Även under vårterminen 2020, när programmet fick stängas ner under en kortare period innan övergången till distansundervisning kom igång, fick kurserna genomgående mycket bra kursutvärderingar. Det är ett faktum som vittnar om programledningens och lärarkårens höga kvalitet och hängivenhet inför sitt uppdrag.

Det enda sakinhåll som egentligen saknas på programmet i nuläget är en kurs på 200-nivån om norsk politik. Det finns en efterfrågan på en sådan kurs bland studenterna, då de flesta av dem kommer att arbeta inom norsk förvaltning och politik efter sina studier. Dessutom utgör Norges politiska system en naturlig referenspunkt för de flesta studenter. Min bedömning är att det torde vara relativt lätt att på kort tid införa en sådan kurs, då de flesta forskare och lärare vid institutet har de kunskaper som krävs för att undervisa på den. Med det sagt är det inte helt lätt att införa nya kurser i en tid då programmet har tvingats dra ner på antalet studenter, då lärarkåren har krympt med fem heltidstjänster.

Neddragningen av lärartjänster är i mina ögon det största hotet mot programmet på sikt. Det är trist att se ett så framgångsrikt och populärt utbildningsprogram som bachelorprogrammet tvingas dra ner på antalet studenter. Jag tror att det är en förlust även för Universitetet i Bergen. Det är därför viktigt att lärarförsörjningen på programmet löses på sikt.